UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Secundis nuptijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

a ¶Offenſo. Vide ſ.proxi.col.
b ¶Quero nunqd citatus. An citatus a iudice ſuſpecto, teneatur cōparere, vide Bal. in.l.ij.ff. ſi quis in ius voc.non ierit. And.Barba.
c ¶Ultimo eſt ar. No. de iſta ſuſpitiōe, vide gl. in.c. cū ſup.de offi.deleg.vbi ſi quis eſt mihi aduerſarius in vna cā non pōt illi delegari cauſa alia ꝯ me:qꝛ ꝓ priedicit aduerſarius, q in lite aduerſat.qd no. pro ſtatuto, vide do. Ant.i.c.j.de iud. ⁊ vide tex.i.c.poſtremo.de ap.⁊ in c.inſinuante. ⁊.c. cām q̄ inter.de offi.del. ⁊ ibi gl. or. ⁊ tex.in.c.ſtatutū §.aſſeſſorez.de reſcript.li.vj.vbi aſſeſſor nō dꝫ eſſe alicui ſuſpectus.et tex. in.c.paſtoralis.de re iud.i cle. vbi poteſt dici ſynodus ſuſpecta, ſi maiores ſunt ſuſpecti. Moder.in c.j.de iudi. And. Barba.
d ¶Abba.⁊ eſt ibi tex. Facit.l. prouidēdū.ſ.de poſtul. l.j. ⁊ qd ibi Bald. in princi. de pena iu.qui male iudi.
e ¶Item ex verbo No.de verbo ꝓtectione, vide Bar. in proe.ff. Andr. Barba.
f ¶Sumit Cy.qñ qs cōmittit ſe ꝓtectioni ſupioris, vide.ſ.proxi. col. quid aūt importat ſtatutū dicēs ꝙ talis ſit extra ꝓtectionem cōis, vide Cyn.⁊ Bal. in.l.j.ſ. de na. lib. quid autē. de his verbis accepto te in protectione et defenſione mea, quid important, vide no.per Bar. in proe.ff.in prin.
g ¶Obreptitium. Quando reſcriptum dicatur ſubreptitiū, vide bartol. in.l. et ſi legibus.ſ.ſi ꝯtra ius vel vtil.publ.

a offenſo[a] vno de domo, intelligant offenſi ⁊ ce
teri. Rñ.aut loqmur in his in quibus cōſide
ramus animi affectionē ⁊ iniuriā.⁊ tūc loqtur
hic. Aut cōſideram⁹ ꝯuctionē, ſeu penā ꝯuen
tionalē.⁊ tūc ſec⁹:vt no.p Dy.⁊ Bar.ff.de v.
7 ob.l.ſi ita ſtipulat⁹.§.Chryſogon⁹. ¶†Que
b ro nunqd citatus[b] a iudice ſuſpecto, teneat cō
parere:⁊ dic ꝙ nō, ſi citatus ex diſpoſitiōe le
gali eſt ab eius iuriſdictione exēptus: vt hic.
¶Pone ꝙ citet quis ad iudicē non inimicū,
ſed amicū inimici, nunqd pōt eius iuriſdictio
nē declinare. hic eſt ar.ꝙ non in eo qd dicit de
vicario. in ꝯtrariū eſt ar.ff. de legat.l.ſciendum.§.
8 ſi accuſatio. ¶†Ultimo eſt arg.[c] ad id qd no.
c Abb.[d] in.c.conſtitutus.extra de teſti.vbi dicit
d ꝙ non eſt preſumptio ꝯ accuſatuꝫ, ſi ſui cōſan
guinei teſtium depoſitionem impediūt adde
qd no.extra vt lite nō cōte.c. accedens, qd no.
Bar.ff.ad tre.l.qꝛ poterat.ex hac.l.etiam colli
ge ar.ꝙ nō ſolū eſt inimicus alterius ille q fa
cit iniuriā:ſed qui conatur, ⁊ libēter faceret ſi
poſſet.h.d.gl.aurea in.l.Athletas.§.dat remiſ
e ſionem.ff.de excu.tu. Iteꝫ ex verbo[e] tuitio. qd
f eſt in tex.ſumit Cy.[f] ar.ad id qd tota die fit, ꝙ
quis committit ſe ⁊ domum ſuam protectiōi
ſuperioris. ¶Itē ꝙ iſta commiſſio habet viꝫ
appellationis ſm Cy.qd no.Bal.dixit ſchola
ribus in ſcholis:ego volo ꝙ pro nouis ſcriba
tis benedictionē quam dedi.d.Bart.qui rece
pit inſignia doctoratus anno, domino. M.
ccclxxviij. menſis Iulij in vigilia ſanctorum
Petri ⁊ pauli. Deus itaqꝫ ſapientiſſimus et
glorioſiſſimus tuā illuſtret rationem, ⁊ decla
ret intellectuꝫ:vt ſcias obſcura interpretari, ⁊
ligatos diſſoluere, veritatem colere, ac dicere
ſicut actuum.xxiiij. fluat tibi deus diuitias
abundātes, ⁊ in gratiam cognoſcendi, dirigat
te deus, in rebus dubijs, inſtruat in perplexis
ſancte, in longioribus vehat in omnibus vijs
tuis vehiculum dei cui nihil eſt difficile, ſine
quo nihil eſt poſſibile. Amen. Bal.

¶Si nuptie ex reſcripto pet. Tit.viij.

¶Lex prima.

Uidam. Nō valet reſcriptū obre
ptitium,[g] vel de illicitis impe
g tratū.h.d. Nūquid ergo ſi pa
pa cōcedit reſcriptū ſup nup.
ꝯtrahendis, tale reſcriptū valet:
dic quod ſi ſit obreptitium, nō valet.⁊ dicitur
obreptitiū, ſi defectus ſup quib⁹ eſt diſpēſatū,
non ſunt expſſi ab impetrāte:vel quoties eſt
aliquid cōfictum puta ꝙ puella cōſentiat, que
non conſenſit:vt hic. Si autem non eſt obre
ptitium:tunc refert:aut reſcriptum continet
preceptum de nubendo, ⁊ nō valet:vt hic;aut
continet diſpēſationeꝫ.⁊ tunc aut ꝯ ius ciuile
⁊ valet:vt tutor poſſit accipere pupillā ſuā in
vxorem:vt.ff.de interdi.matri.l.ſi tutor. aut ꝯ
ius gentium vel contra ius diuinum:⁊ nō va
let:vt ꝙ quis habere poſſit filiā fratris.vt.ſ.
de inceſt.nup.l.fin.⁊.j.l.proxi.ſecundum Iac.
de Are.facit extra de reſti.ſpo.c.literas.⁊ no.
hoc:quia ſepe oportet ire ad papā pro matri
monio contrahendo, vt diſpenſet, vtrū valeat
diſpenſatio. ¶In text.ibi, obreptione, qd hic
vocat obreptitium.j.vocat ſubreptitiuꝫ. in ver
bo ſubreptione.⁊ ſepe vnum iſtorū vocabulo
rum ponitur pro altero. ¶Ibi, confingentes.
hoc vocabulo vtuntur multum canoniſte di
cunt enim iſta eſt quedaꝫ fictio. vel tale qd eſt
confictum. ¶Ibi, amiſſo, id eſt non acceptor
quia qd prohibetur impetrari, eius non tenet
conceſſio.⁊ eſt ratio:qꝛ in prohibitis preſumi
tur cōceſſum per importunitatem:vel menda
cium:vt.j.de pet.bo.ſub.l. vnica.lib.x.⁊ no.ff.
de mi.l.iij. ¶Ibi, ſuſceptos no. ſuſceptionem
liberorum nō cōfirmare diſpenſationem inutilem principis, vel pa
pe. imo.ſunt ſpurij, ⁊ non ſuccedunt. ¶Ibi, efficacē. no. prohibitam
indulgentiam, vel, prohibitam diſpenſationem efficaciam nō habe
re. ¶Ibi, exceptis. no. mirabile ꝙ propter votum parentum quedā
diſpenſatiue permittuntur, que alias prohiberentur. Bal.

¶Lex ſecunda.

Efandiſſimum. Idē dicit in effectu, qd lex precedēs, vel qd in.l. precedenti dixit in genere, hic dicit in ſpē.⁊ hoc intēdit. ¶Caſus. denegata impetratione, ad eius poſtulationē non tenet diſpēſatio. ¶No.ꝙ nō tꝫ diſpenſatio, per quam aperitur via ad ſcelus. qd eſt contra ius naturale. ¶Item no.ꝙ quoties alicuius rei eſt denegata petitio, reſcriptum impetratum preſumitur ſubreptitium:vt.ſ.de ſacroſan.eccle.l.iubemus nullam nauem.

¶De ſecundis nuptijs. Titu.ix.

¶Dictum eſt.ſ.de primis nup.ſequitur videre de illis, qui primis nuptijs non contenti. conuolant ad ſecundas nup. in quibus quedā pene imponitur, ⁊ quedam ſpālia ſeruantur, ideo ponitur hic iſte titulus, ⁊ dñr ſecunde nup.reſpectu primarū. Sed ⁊ tertie poſſunt dici ſcōe reſpectu immediate precedētiū, ⁊ idē de quibuſcunqꝫ vlterioribus ſm gl.⁊ Odof.qui allegat ſimile de ſubſtōne. que quādoqꝫ dicitur ſcōs gradus numero, qñqꝫ ordine ad immediatum gradum, vt ff.de vul.ſub.l j.⁊ de neceſ.ſer.here.inſti.l.ij.⁊.j.de edi.diui.adri.tol.l. j. Et dicit Odofr.in l.j.huius tituli.ꝙ iſte titulus eſt bene obſcurus ⁊ difficilis.⁊ quantum ad nos multum vtilis, quia raro cōtingit ꝙ homines ⁊ mulieres a ſecundis nuptijs abſtineant.

1 ☞Sit. verbum ſignificat ipſo facto, ⁊ ſine miniſterio iudicis.
2 Mulier que nupſit ſecundo viro intra annum luctus deinde mortuus eſt ſecundus vir, ⁊ nupſit tertio viro poſt annū luctus ſecundi viri, nunquid habet locum pena huius.l.quoad tertium virum, et de quo poſſit hec mulier teſtari in virum.nu.3.
4 Donatio cauſa mortis, magis accedat cōtractui, q̄ vltime volūtati.
5 Prohibitum vbi eſt aliquid, eo ꝙ eſt contra bonos mores ſimpliciter, non ex eo quia cadit in ſpeciem delicti, tunc quod non accipit indignus, non capit fiſcus.
6 Mulier, quid perdat ſi nubat alteri viro intra annum luctus.
7 Lex quando defert aliquod ius diuerſis gradibus:intelligitur ſm ordinem graduum.
8 Pene ſtatute contra mulieres nubētes intra annum luctus:an ſint hodie ſublate de iure canonico.
9 Mulier non poteſt ſecundo viro relinquere vltra tertiam partem bonorum ſuorum.
10 Decedere pro parte teſtatus:⁊ pro parte inteſtatus: qualiter fieri poteſt, ⁊ nume.11.
12 Ratio prohibitionis, an ſit fauor, vel odium qualiter cognoſcatur.

¶Lex prima.

I qua. Mulier nubens ſecūdo viro intra tēpus luctus, punit penis hac.l. expreſſis. hoc dicit. ¶Caſus. queſitum fuit ab imperatore de tali.q. Berta vxor quondā titij, ſoluto matrimonio morte titij, nupſit ſecundo viro feſtinanter, id eſt non expleto anno luctus:nunquid iſta mulier que tantā inhoneſtatem cōmiſit, aliqua pena puniat: Rñ. Imperator gratian⁹, ⁊ ſtatuendo dt ꝙ ſi qua mulier intra annū luctus honore ſpreto.⁊ religiōe viri prioris. nubere feſtinauit, ꝙ talis mulier eſt infamis ipo facto, ⁊ hec eſt prima pena, q̄ imponit reſpectu iſti⁹ mulieris. Itē ſcdo viro nō pōt donare in dotē vltra tertiā ptē bonorū: nec ei pt in teſtō relinquere pl⁹ ꝙ tertiā ptē, ⁊ hec eſt ſcda pena, que imponit reſpectu ſecundi viri. tertia pena eſt:qꝛ non poteſt ex teſtamento extranei aliquid capere, vnde ab extraneo non poteſt heres inſtitui, vel ei relinqui, vel mortis cauſa donari.⁊ ſi relinquitur, hereditas remanet apud coheredē, ſi hꝫ. Si vero non hꝫ:remanet ab inteſtato ſuccedētibus. Si vero ei legatū, vel mortis cauſa donatū fuerit, remanet apud grauatū, ⁊ hec ē tertia pena mulieris quoad oēs. Diceret aliquis:cū tales mulieres puniantur ꝑpter malos mores, quare, nō applicat fiſco: Rñ. imperator, ⁊ dicit, ne videamur malos mores punire poti⁹ vt fiſcus locuplet, q̄ pp indecentiā ſiue dedecus malorum morū, ſeu honeſtatis cultū. Item patit mulier conuolans ad ſcdas nup. intra tps luct⁹, quartā penā:qꝛ ſi a primo marito fuit ei aliqd relictum, illud pdit, ⁊ applicat.x.pſonis cōiunctis priori viro ſm ordinē graduū. quatuor enim ſunt de gradu deſcendētiū, fili⁹ filia:nepos neptis. quatuor de gradu aſcēdentium:pr auus:mater ⁊ auia:⁊ duo de gradu trāſuerſalium.ſ.frater ⁊ ſoror:⁊ hec pena eſt reſpectu vxoris, ⁊ viri. Itē punit quinta pena reſpectu ipſi⁹ mulieris, q̄ ab inteſtato nō ſuccedit cōiunctis pſonis vltra tertium gradū.h.d. Et ex hoc ptꝫ ꝙ iſta.l. diuidit i qnqꝫ ptes. ſcda ibi, ꝑterea. tertia ibi oim. q̄rta ibi, his ēt. qnta ibi, eādē quoqꝫ. ¶In tex. ibi, ſi qua mulier etiā adulta, nedū vxor maior.xxv.an. quia hec.l. non diſtinguit ergo indiſtincte

indiſtincte debet intelligi.Itē q: in malis mo
ribus nō ſubuenit minoribꝰ,nec etiā ꝑ reſtitu
tionē in integ.reſtitui poteſt.¶Ibi,religio-
nem,religio licet principaliter ſit quoad deū,
tamē q̄dā religio eſt inter virū ⁊ vxor.cuiꝰ reli
quie remanēt intra annū luctꝰ.¶Ibi,feſtina
tione.no.has penas imponi ꝓpter feſtinatio-
nē,id eſt non q: nubit:ſed q: feſtinanter nubit
1 contra bonos mores.¶†Ibi,infamis.ſ.ipſo
a facto:quia verbū ſit,ſignificat[a] ipſo facto, vt
b hic,⁊ facit ad ſtatutum,[b] quod ſi quis fecerit
quid tale,ſit ex bānitꝰ.nā intelligitur:ipſo fa-
cto ſine miniſterio iudicis, qđ tene menti:ſed
c quid opat̄ iſta infamia:[c] Rn̄.repellit a teſti-
monio,⁊ a quolibet actu publico,⁊ a qualibet
dignitate:vt in regula infamibꝰ.li.vj.¶Po-
d ne ergo quedam mulier[d] que habet comita-
tum ex ſucceſſione parentū, nubit intra annū
luctus.nunquid iſtā dignitatem ⁊ iuriſdictio-
nē perdit:videt̄ ꝙ ſic.q: eſt infamis.Cōtrariū
credo:q: iſta dignitas ⁊ iuriſdictio eſt qđ he-
reditarium,⁊ iſta mulier retinet bona:vt hic.
Item iſta dignitas venit in cōſequentiam he-
reditatis.⁊ eſt annexa territorio,⁊ aliquid re-
tinet in conſequentiam,quod nō retinet prin-
cipaliter.ar.de li.leg.l.ſi is qui duos.⁊ eſt aliꝰ
e effectus:q: cū ſit infamis,[e]nō poteſt agere q̄-
rela inoffi.teſta.cōtra teſtamentū fratris, qui
inſtituiſſet ſibi turpē perſonā:vt.ſ.de inoff.te-
2 ſta.l.fratres.⁊ i aut.de here.⁊ fal.§.j.¶†Ibi,
ſecundo viro.Sed pone qđ iſta mulier nupſit
ſecundo viro intra annū luctꝰ, deinde mortuꝰ
eſt ſecūdus vir,⁊ nupſit tertio viro poſt annū
luctus ſecundi viri:nunquid hꝫ locū hec pena
legis quoad tertium virum:Reſpond.nō:q:
tertius vir non deliquit.⁊ quia pena quoad
perſonas ⁊ caſus limitata pſonas ⁊ caſus nō
egreditur.ad hoc facit quod no.j.e.l.ver.oīm.
in glo.non idem forte.¶Ibi,non det.dicit pe
trus qđ iſta nō videtur pena mulieris,imo fa-
uor,cum prohibeatur alienare.Reſpon.Pe.
quod imo eſt pena perdere liberum arbitriū.
¶Item quia ſi non poteſt dare bonam dotē,
non inueniet bonum maritum ſm Pe.ad qđ
facit quod no.j.de dona.l.ſi preſes.vbi no.qđ
matrimonia honorabilia requirunt honorabi
3 lem dotem.¶†Ibi,pluſꝙ tertiā,ergo de ter-
tia poteſt teſtari in ipſuꝫ virū,ſi vult ⁊ de alijs
f duabꝰ tertijs in quolcūqꝫ.Sed ꝯ iſta mulier[f]
eſt infamis:vt.ſ.eo.l.j.Reſpō.lꝫ infamus nō
poteſt facere teſtm̄:vt.ff.de teſt.l.cū lege.ergo
iſta mulier nō poteſt facere teſtm̄.Sol.dicit ꝙ
infamis hoc ipſo facto nō pt facere teſtm̄.Et
idē dico in infame per ſententiā:vt.ff.de teſta.
l.eius qui.§.ſed relegati nam relegati efficiun
tur infames per ſententiam ſi relegati ſunt ex
cauſa famoſa:vt.l.cognitionum.§.minuitur.
de var.⁊ extrord.cog.⁊ tamē poſſunt teſtari.
Non ob.l.cū lege.quia ibi loquitur in infame
qui ex tali cā,que reddit quem inteſtabilem.⁊
g idē dico[g]in excōicato.[h]ꝙ ſi eſt excommunica-
h tus ex tali cauſa q̄ reddit quē inteſtabilem,nō
poſſit facere teſtm̄:vt extra de here.c.excom-
municatus.§.credētes.⁊ no.in.c.decernimus.
de ſen.excō.lib.vj.in gl.ſed ſi eſt excōicatus ex
alia cauſa,q̄ nō reddit eū inteſtabilē,poteſt fa-
cere teſtamentū:vt ibi not.in nouel.⁊ adde qđ
not.in Spec.de inſtr.edi.§.compendioſe.ver.
xiij.⁊ quod dico de excommunicato,videt̄ in-
i telligendū de excōicato[i]publice:ſecus videtur
intelligendū ſi ſit excōicatus ſecrete in camera
epiſcopi.ar.eo.q̄ no.in.d.l.cum lege.in glo.que
incipit.ſed male,quā tene menti.¶Ibi, dona
tionum.Sed nunquid inter viuos poteſt ab
extraneo capere ti.lucratiuo:Reſpondeo qđ
ſic:quia cum hec pena non videatur impoſita
per.l.ergo nec ego imponam.dicit glo.Nō ob.
ſ.eod.l.§.preterea.quia ibi loquitur inter vi.⁊
4 vxo.hic quoad extraneum.¶†Et ex hoc no.
k quod licet nos dicamus quod donatio[k]cauſa
mor.magis accedat contractui,quā vltime vo
luntati:tamen magis accedit vltime volunta
ti,quam donationi inter viuos ⁊ adde quod
not.in.l.ij.de do.prele.¶Ibi,experes, id eſt
ſine parte:quia non accipit nec capit cum effe
ctu.⁊ ideo nō fit fraus fiſco:q: hec diſpoſitio cē
ſetur ꝑ non ſcripta, ſm Pe.qui talē tradidit
doctrinam : antiqs eſt adeo indignus,ꝙ non
accipit nec capit.⁊ tūc nō cōfiſcatur:aut acce-
pit:ſed non capit.i.retinet cū effectu:⁊ tunc cō
fiſcatur cū effectu.ſm Pe.vt.ff.fa.ercii.l.his
ꝯſr.§.j.et nota.de his qui.vt indi.l.hereditas.
l ¶Ibi,coheretibus.not.id qđ indignus[l] non
5 accipit,accreſcit coherēdi abinteſtato.¶†Ibi,
ne in his.not.iſtum ver.ꝙ vbi aliquid prohi-
betur eo ꝙ eſt ꝯ bonos mores ſimpliciter,nō
ex eo q: cadit in ſpeciē delicti,ꝙ tūc ꝙ nō acci
pit indignꝰ,non capit fiſcꝰ.¶Ibi,correctio-
nem.no.finalē.rōnem huiꝰ.l.q̄ eſt vt mali mo-
res corrigant̄.hoc ergo agit legiſlator:ne ali-
qd fiat ꝯ bonos mores.¶Ibi,rōne.i.ꝯſidera
tionē.ſ.ꝙ fiſcus accipiat,non enim ꝓpter lu-
m crū fiſci prohibetur:[m] nec fiſcus eſt cā finalis
ꝓhibitionis.Sed mali mores.et ꝑ iſtū tex.li-
mitatur qđ le.⁊ no.ff.de inoffi.teſt.l.papinia-
6 nus.§.meminiſſe.¶†Ibi,his etiam hec eſt
quarta pena in qua punit̄ mulier nubēs intra
annum luctus in perditione relictorū a primo
viro, q̄ pdit oīa ſine aliqua retētione vſuſfru.
quando nubit intra annum luctus, quod tene
menti, q: ſepe accidit.⁊ ſiue ſint relicta pure,
n ſiue non.Sed pone prior maritꝰ[n] fecit teſtm̄

a ¶Significat.Vide no.in.l.j.ff.de infa.

b ¶Statutum.Vide que dixi in.l.imperator.ff.de iu.fiſ.poſt Barto.tex.⁊ ibi Bal.in.l.ſi qua mulier.j.ad tertu.

b ¶Et facit ad ſtatutū.No.ꝙ ſi ſtatutū dicit ꝙ ſi qs fecerit tale qđ, ſit bānitꝰ itelligit̄ ipſo iure.an autē reqrat̄ ſnīa declaratoria.fuit qđ. Hoſti.autē videt̄ notare qđ ſic.per gl.ſing.⁊ ibi bal. de notario: q: lꝫ ſit falſarius:tamē acta ꝑ eū facta tenēt donec declaretur. facit qđ not. Bart.in.l.ſtipulatio.§.hꝫ.de oper. noui nū.cōtra gl. in.l.ſancimꝰ.j.ad treb.facit glo.ſin. l.his ꝯſr.§.j.ff.fa mi.ercii.facit tex. in.l.ij.ſ.vt lit.pē. in verb.protinꝰ.⁊ qđ not.in aut.de inceſ.nupt.in.§.j. in ver.mox ei.per locū a ſpāli.cogita.in contrariū facit iſte text.⁊ glo. ſingu.in.c.ad noſtrā.el.iij.extra de iureiu.⁊ gl.no.in l.ſancimus.ſ.alle.⁊ vide bo.text. in.l.cū ancillis.ſ. de inceſ.nupt.vbi lex penalis ſemp regrit ſniam iudicis.⁊ vide qđ no. Bald.in.c.j.qbus modis.feu.amit. ⁊ i.c.j.q̄lr do.feu. ꝓprie.pri.⁊ vide tex.⁊ ibi bal.i.c.imperialē.§.callidis d ꝓhibi.aliena.ꝑ Frid.in ver.libere.vbi ſi dicimus libere, itelligitur ipſe iure.⁊ vide q̄ plene no.ad bar. in.l.ſtipulatio.§. habet.de oper.noui nun.Andreas Barba.

c ¶Infamia.Vide gloſſ.⁊ Doct. in.l.j.in princi.ff. de infa. et adde alium effectū, qđ ſicut infamis infamia facti repellitur a dignitate obtinenda,ita ab obtenta ſuſpenditur,licet non remoueatur ab ea.ita not.dicit Innocē.in.c.ſup eo.extra de elect.⁊ in.c.niſi cū pridē.extra de renun.ſed an peracta penitentia extinguit infamiā iam decurſam.glo.no.in.l. imperator.ff.de poſtulan.dicit qđ non pro qua eſt tex.ij.queſti.iij.§. h.d.quem non reperio.⁊ adde Inn.in.c.qualiter ⁊ q̄n.extra de accu. in gl.q̄n agit̄.in ver.alia dicit qđ oēs q ſunt infantes de iur.ciui.qui no.in.l.j.ff.de infa.ſunt etiam infames de iur.cano.⁊ ad iſta vide etiam hic Sali.⁊ ad id quod dixi de penitentia.adde Bal.in.l.improbum.ſ.ex qui.cau.infa.irro.

d ¶Mulier.No.ꝑdicta ad intellectū.l.neqꝫ.j.de digni.li.xij.cū ꝯcor.

e ¶Infamis.Vide gl.in.l.j.in princ.ff.de accuſa.

f ¶Mulier.Qđ infamis non ſit capax nec actiue nec paſſiue probat tex.a ꝯrio ſenſu.in.l.imperialis.§.ſed ⁊ ſi tales.ſ.de nup.⁊ ibi Bald. te mittit ad hanc.l.⁊ vide Bar.in.l.cum lege.ff.de teſta.

g ¶Idē dico.No.excōicatū publice ex cauſa q̄ reddit inteſtabilē, nō poſſe teſtari ſecus in excōicato non publice.Idem dicas de notario excommunicato nō publice.glo.eſt no.⁊ ſin.in authē.de tabel.§.pe. Bal.no.in.l.j.C.de iu.⁊ fac.ign.ꝑpe.ſi.qđ no.ꝑpetuo.Sꝫ gl.xxiij.q. j.in ſumma.dicit eleganter ꝙ ſi iudex eſt occulte excōicatus,⁊ excōicat aliquē:illa excōicatio eſt nulla.lꝫ ſit occulte excōicatꝰ.dꝫ tū ſeruari donec conſtiterit iudicē eſſe excōicatum.⁊ ita cōiter ſolent do. tranſire in.c.ab excōicato.de reſcri.lꝫ in ꝯ.alt̄.ſin.dictū Inn.in.c.ſi vere.de ſen.excō.vbi ꝯ tꝫ:q: excōicatio eſt iuriſdictionis.⁊ ea que ſunt iuriſdictionis, tenēt a iudice non publice excōmunicato.fauore publice vtilitatis.c.ad probandū.de re iudi. Et qđ ſi conſtituitur ꝓcurator occulte excōicatus, ſi conſtituens ſciuit,non tꝫ.ita dicit Cald.in.c.poſt ceſſionē.de ꝓba.ſi ignorauit,tꝫ propter cōmunē tolerātiam.d.c.ad ꝓbandum.⁊ l.Barbarius.ff.de offi.pret.d.Anto.ibi tꝫ contra:quia in his que ſunt ſub ratiōe priuati,tolerātia cōis nihil operat̄:vt tꝫ Inno.in.c.cum dilectus.de cōſue.⁊ ſequit̄.d.Io.in prealle.c.poſt ceſſionē.Tene menti.⁊ vide Lap.et do.Abb.in.c.is cui.de off.dele.vbi dicit ꝙ ſnīa excommunicationis lata ab occulte excōicato non tenet per glo.xxiiij.q.j. in ſum.⁊ hoc ibi tenēt.d.pet.⁊.d.Dn̄icus.vide Inno.i.c.cū dilectꝰ.de cōſuet.quoad vtilitatem.priuatā,nō eſt dr̄ia inter publicum excōmunicatū, vel occultū,qđ dictū moder.i ſuis no.tabi.dicūt ſing.vide plene ꝑ Io.de Imo.⁊ Alb.i ti.de ꝑcu.⁊ per glo.in aut.de tabel.vide gl.⁊.in.c.ij.de fo.cōpe.que tenet contra,vide ibi Abb.⁊ Bar.in conſil.lxv.incip. exterius punitur excōmunicatus.vbi dicit diſtin.de publico ⁊ occulto excommunicato,an poſſit teſtari.And.Barba.

h ¶Ex cōmunicato.Vide in aut.credentes.ſ.de here.⁊ ibi Bart.⁊ Bald.in.l.ſi queramus.ff.de teſta.

i ¶Excōmunicato.Hanc gl.ponderat Bal.in.l.j.j.de teſt.⁊ in.l.ſi.verſi.quero.quid ecōtra.j.de ſen.⁊ inter.om.iu.⁊ quod no.Bart.in l.cum lege.ff.de teſta.

k ¶Donatio.Vide glo.hic.

l ¶Indignus Bar.in.l.ſi.de his qui.vt indi.ff.⁊ qđ ſtatim ſequitur.

m ¶Prohibet̄.Not.ad limita.l.papi.§.meminiſſe.ff.de inoffic.teſt.⁊ vide Bald.hic proxi.

n ¶Prior maritus.Vide que dixi poſt Bar.in.l.femine.j.eo.⁊ vide Bal.in.l.filium quem habentem.ſ.fami.ercii.⁊ facit aut̄.cui.relictū.j.de iudi.vi.tol.⁊ gl.in aut.de nup.§.duo.ver.vnum itaqꝫ.⁊ facit qđ no.Bal.in.l.mater.j.ad tertul.vbi filij filij poſſunt remittere etiā ea que ad eos ſpectant.

in q̃ reliq̃d vxori, ſi vidua ſtare ad mille. ſed ſit
alíud[a] mr̃imoniũ trãſiret, reliq̃d in quinq̃ cen-
tũ. modo trãſiuit ad aliud mr̃imoniũ: nũquid
dз habere quinq̃ cẽtũ. diſtingue: aut trãſiuit in
tra annũ luct⁹. ⁊ nõ dз hẽre: aut poſt, ⁊ dз habe
re. ẽt ſi extãt filij primi mr̃imonij ratio eſt: quia
in p̃io caſu facit ɔ̃ bonos mores. vñ nec p te-
ſtatorẽ potuit diſpẽſari: et ſi iſtũ caſum in mẽte
habuiſſet. ſз in ſcõo caſu nõ facit ɔ̃ bonos mo-
res. vñ teſtator p̃t ei remittere penas legales:
vt in auť. de nup. §. diſponat. col. iiij. vñ ego cõ-
ſului, q̃ q̃dã caſtra relicta cuidem nobiliſſime
mulieri a primo viro ſub cõditione nubendi,
non pderenť, etiam quoad proprietates, pro-
pter liberos primi matrimonij occaſione nup.
per eã contractarum poſt annum luctus. ⁊ ita
fuit poſtea cõſultum per doc. bononie: ſed ego
fui prim⁹ inuẽtor ⁊ fuit in cauſa domini pan-
dulfi de mala teſtis. ¶ Ibi, deinde licet ergo
non adhibeatur originalis conſideratio fiſci:
tñ hr̃ in defectũ quarũdum perſonarũ. ¶ Ibi.
aſcẽdentib⁹, ⁊ p̃mittunť aſcẽdentes i ordine ſcri
pture: ſз nõ in ordine ſuccedẽdi: q̃ pri⁹ veniũt
filij ex p̃io marito deſcẽdentes, ſiue ſint filij il-
lius mr̃imonij, ſiue nõ premittit ergo hẽre aſcẽ
dẽtes cã honoris. nõ q̃ talis ſit ordo ſucceden
7 di. ¶ † Ibi, gradibus no. q̃ qñ lex defert aliq̃d
ius diuerſis gradib⁹, intelligiť ſm ordinẽ gra-
duũ. Et not. iſtũ text. pone. dicit ſtatutũ q̃ filia
dotata[b] nõ ſuccedat extãtibus maſculis filijs,
vel nepotibus. mõ pone deceſſit p̃r, relicta fi-
lia dotata, ⁊ relicto filio maſculo viuẽte, ⁊ reli
ctis nepotibus maſculis ex alio filio premor-
tuo. mõ quero, iſtud q̃d nõ capit iſta femina fi-
lia, cui applicabiť, videť q̃ ſm ordinẽ graduũ.
⁊ ſic ſoli filio. cõtrarium dico: q̃ nõ corrũpitur
grad⁹: cũ nepos ſuccedat in locũ filij: vñ dice-
bat q̃dã doctor: cũ repetitij Neapoli, q̃ nepos
incediť i locũ filij. vñ nõ corrũpiť gradus: ſed
rep̃ſentať. vt inſti. de here abinteſt eſt. §. cũ fili⁹.
¶ Ibi, tertiũ gradũ de iure ciuili, vñ nõ ſucce-
8 det abinteſt. nepoti fratris. ¶ † Primo quero
de eo[c] q̃d querit gl. vltima poſita hic, an iſte pe
ne[d] hic poſite hodie per ius canonicũ ſint ſub-
late. S. hic ſimpľr tз q̃ ſic. ɔ̃riũ tз Old. ⁊ Iac.
de Are. vt refert. Cy. lз eñi ap̃ls dicat, q̃ mor-
tuo viro primo nubat in dño: q̃ ſoluta eſt a le-
ge viri. tñ nõ itelligitur ap̃lm p iſta vba diſpo
ſuiſſe, niſi ſuper federe ⁊ ſubſtãtia mr̃imonij. ⁊
q̃ iſte nup. nõ ſunt peccatũ q̃ ap̃ls nõ cõcede-
ret peccatũ. ſз lз p ſe ſit licitũ, tñ p accidẽs eſt in
honeſtũ. vñ iſta lex non punit ſcdãs nup. eo q̃d
velit matrimonium p̃hibere: vt. ĩ. e. l. ij. imo tз
mr̃imoniũ. ſed pp nimiã feſtinã, iã: q̃ ſit ɔ̃ bo-
nos mores. ⁊ iſtã eandẽ opi. tз Odof. ⁊ ita di
cit ſeruari p totam italiã loquitur tñ de obſer-
uantia ſui tp̃is. Idẽ tз etiã do. Pe. de bel. ſal-
uo quo ad infamiã: q̃ d̃t q̃ mulier nubens in-
tra annũ luctus, nõ efficiť infamis reliquas tñ
penas hic inſertas patiť. ſm Pet. qui dicit q̃
ius canonicũ quãtũ ad alias penas hic inſer-
tas, nõ p̃ot diſpẽſare ɔ̃ legẽ iſtã, ⁊ maxime quo
ad ſucceſſiões que ſunt de iure ciuili. Ita di-
cit do. Pe. vnde dicitur q̃ iſta. l. debet ſeruari
i foro iuſtiniani, ⁊ cuiuſlibet dñi tp̃alis. ſз In-
no. dicit q̃ oẽs pene que imponantur mulieri
rõne tp̃is, ſunt ſublatie: q̃ feſtinãtia eſt p̃miſſa
p ap̃lm: ne deterius contingat che le fano de
male gratadure, qñ le non vano a marito. Sed
in alijs penis que ſunt appoſite rõne nup. ſub-
diſtinguit: aut reſpiciũt cõmoda filiorum pri-
mi[e] matrimonij. ⁊ tales que durant: nec ſunt
ſublate per ius canonicũ: aut non reſpiciant
fauores primi matrimonij filiorum. ⁊ ille ſunt
abolite. ita tenet Innocen. in. c. fin. extra de ſe-
cun. nup. ⁊ hanc opi. approbat Richar. mal. ſi
ergo hec opin. eſt vera, ergo non plus punitur
mulier que trãſit ad ſecundas nup. intra annũ
luct⁹, q̃ que poſtea. ⁊ ſic diſpoſitio. l. eſt inanis.
⁊ vana. quod nõ credo verum de rigore iuris:
quia mali mores poſſunt p ius ciuile puniri. ⁊
q̃ ius ciuile poteſt diſtinguere dictũ apoſto-
li: vt no. ſ. ſi ɔ̃ ius vel vti. pub. l. fi. Modo q̃ro.
f que ſit rõ finalis,[f] quare mulier p̃hibeť nube-
re intra tp̃s luctus. Mar. dicit q̃ rõ eſt pertur
batio ſanguinis, ⁊ ne poſſit dubitari de prole:
vt. ĩ. de repu. l. conſenſu. ibi, ⁊ nubendum ⁊c. vñ
dicebat q̃ oportet nubere poſt tres mẽſes a die
obitus primi viri. ſed iſta opi. eſt falſa: q̃ text.
aperte ſtatuit annũ: vt. l. pr. vt nos valeamus
coniũgere opi. Mar. cũ iure cano. dicam⁹: aut
trãſiuit intra tres menſes, ⁊ quolibet iure tã ci
uili q̃ canonica, puniať penis hic inſertis: aut
poſt, ⁊ nõ punitur inſpecta equitate canonica.
⁊ ita obſeruãt dñe Floriẽtie. ſз legiſte dicũt q̃
eſt alia rõ q̃ perturbationis ſanguinis, ⁊ dubi
tationibus p̃lis: q̃ ſic accelerata eſt, ſuſpecta
eſt q̃ in vita primi viri verbo vel facto aliquid
inhoneſtũ cum ſecundo viro cõmiſerit, ⁊ etiaз
cum ipſo ſcõo viro poſſit oriri materia p̃fidie
⁊ diſcordie: q̃ frequenter diceret maritus: tu
es vna meretrix: q̃ ſi ğ decederẽ, ita faceres de
me, ſicut feciſti de alio, cui nõ ſeruaſti religionẽ
primi matrimonij ſm Odof. ⁊ iſta eſt veritas:
q̃ tex. aperte reddunt iſtaз rõnem alle. in auť.
de reſti. ⁊ ea que parit in. xj. mẽſe. §. vnũ. ⁊ adde
q̃ no. ſ. de his q no. infra. l. decreto. vbi de hac
9 materia no. ¶ † Denuo quero de tali queſtio
ne notabili ⁊ ſingulari. d̃r hic q̃ iſta mulier nõ
p̃t relinquere viro vltra tertiã ptẽ bonorũ ſuo
rum: ⁊ iſtud nõ recipit dubitationẽ: qñ relinq̃t
per viã fideicõmiſſi, vel legati. ſed accipit dubi
g tationẽ qñ per viã reſtitutionis.[g] Pone enim
q̃ iſta vxor inſtituit virũ ſuum heredẽ vniuer-
ſalem. nã aut dicemus q̃ vir capiat totũ. ⁊ eſt
ɔ̃ text. aut q̃ nõ capiat niſi tertiam partẽ. ⁊ eſt
ɔ̃ iur. regulas. nã ex hoc cõtinget q̃ iſta mulier
p iſta tertia parte habebit heredẽ ex teſtõ. ⁊ p
alijs duabus abinteſtato, lз enim ſit p miſſum
q̃ per ſñiam quis poſſit decedere p pte teſta-
tus, ⁊ pro parte inteſtatus, non tamen eſt per-
miſſum q̃ ipſo iure: vt. ff. de acquiren. here. l. ſi
ſeru⁹ cõis ab extero. preterea cã teſtati trahit
ad ſe cãm inteſtati. ſз regulã iã dictã, niſi teſta
mentũ ſolẽniter deficiat: q̃ tũc dať regula ccõ-
trario. q̃ cã inteſtati rumpit cauſam teſtati: vt
ff. de iniuſt. teſt. l. ſi ego. vnde etiã ſi vir eẽt in-
ſtitutus in ſola tertia, cum iſtud teſtamẽtũ nõ
deficiat in ſolẽnitate, videť q̃ habeat locũ ius
accreſcẽdi. q̃ eſt neceſſarium in hereditatibus
10 vt dixi. ſ. ¶ † Super hoc dicunt quidam doc.
q̃ legis diſpoſitio poteſt facere, ⁊ fecit q̃ q̃s
decedat p parte teſtatus, ⁊ pro parte inteſta-
h tus.[h] ⁊ adde q̃d no. ff. de vulga. ſub. l. ſubſtitu-
tione. nam licet non deficiat ratione ſolennita
tis, deficit ratione poſſibilitatis: quia limitata
eſt portio, que debet relinqui. ⁊ in diſpõnibus
limitatis nõ habet locum ius accreſcendi. arg.
ff. ad trebel. l. lucius. §. qui habebat. in fin. Sed
opi. Ioã. eſt. q̃ ratiõe partis totum accreſcit:
tamẽ illud quod eſt vltra, reuocatur per veniẽ
tes ab inteſtato: vel per fiſcum per vtilẽ here-
ditatis petititionem: vt. ſ. de pe. her. l. j. ⁊. ff. de
vul. ⁊ pu. ſub. l. ex facto. §. iulius longinus gl.
noſtra non firmat pedẽ. Dici poteſt q̃ ſi extãt
filij primi matrimonij, illi vendicent. ar. ĩ. eo. l.
hac edictali. ⁊ in auť. de nu. §. optime. col. iiij. ⁊
hoc tenet Cyn. Si vero non exiſtunt filij primi
matrimonij, credo quod veniãt. x. perſone hic
enumerate ſecundum ordinem graduum. arg.
quod iuris eſt de toto prohibito quo ad totũ,
idem iuris ſit de parte prohibita quoad par-
tem. ⁊ non eſt nouum quod interdum quis de
cedat pro parte teſtatus, ⁊ pro parte inteſta-
tus ipſo iure: vt. ff. de vulg. ſubſti. l. ſi is, qui ex
bonis: nam in ſubſtitutione pupillari que eſt
teſtamẽtum filij, ibi hoc cõtingit, idem poteſt
contingere ex diſpoſitione legis in teſtamen-
11 to paterno. ⁊ ita teneo. ¶ † Iuxta predicta
poteſt dubitari, ſtatutũ eſt i ciuitate Tuderti
q̃ mater

a ¶ Sed ſi ad aliud matrimoniũ. not. de marito dãte licẽtiã vxori, vt cõtrahat ſcõo, vide Bal. i. l. j. ĩ. de his que pe. no. ⁊. i. l. ſi lium. C. fami. erc. gl. ſing. in auť. de nu. §. duo. verſicu. vnũ itaq̃. in. ij co lũ. ⁊ ibi vide i tex. quẽ notauit. bal. in ſuis no. Ludo. ro. in conſi. cc xvj. And. Barb.

b ¶ Dotata. Quid autẽ ſi ſtatutũ dicit q̃ applicetur filijs ⁊ fratribus filie: an cũ dictis fratribus veniẽt nepotes ex fratre premortuo. Vide Bald. in. l. in quibus. ĩ. eo.

c ¶ Quero de eo. An pene legales ſint ſublate hodie p ius canonicũ, vide Bal. in. l. decreto. ſ. ex q. cau. infa. irro. ⁊ in. l. liberorũ. ⁊ ibi bar. ff. de his q no. infa. vide Abb. de ſicilia. in. c. eccl̃ia ſctẽ Marie. extra de conſtit. vbi refert Pau. de liaza. cõſuluiſſe, q̃ ſi iſurgit icertitudo p̃ lis, hñt locum pene legales. lз ipſe ɔ̃ſuluerit i ſiñ cõtra, vide per eundem in. d. c. eccleſia. Bal. in. c. clerici. de iudi.

d ¶ Iſte pene. An pene ſtatute ɔ̃tra nubẽtes intra annũ luctus, ſint hodie de iure cano. correcte, vid̃ bart. Cy. ⁊ Bal. in. l. ſi quis. ĩ. ad tertu. Bar. poſt glo. in l. liberorũ. i p̃nci. ff. de infa. ⁊ quod ſint correcte, videtur: q̃ etiã ſine dicto apoſtoli, matrimoniũ itra tẽpora luctus ɔ̃ctũ tenebat: vt hic, vt ergo aliq̃d operetur, intelligi debet q̃ prouideat etiã circa penas. Pau. tñ d̃ leaza. ⁊ Ray. ſup h̃ cõſuluerunt diſtinguendum: q̃ aut tp̃e quo nubit mulier intra annum, eſt periculũ ɔ̃turbationis ſanguinis. ⁊ iſte pene ſũt incorrecte: q̃ nõ eſt veriſimile q̃ apoſtolus i caſu p turbationis ſanguinis permiſerit tales nup. ⁊ maxime, q̃ periculum eſſet in diſpoſitione partus. nã venter tactus multoties parit ab ortiuum. l. j. §. de inſpiciẽdo. ff. de vẽ. inſpi. aut nõ poterat eſſe p̃iculũ p turbationis ſanguinis: vt puta poſt. iij. menſes a die mortis mariti vľ q̃ mulier eſt ſenex, vľ ſterilis: vel q̃ receſſit marit⁹, ⁊ iuit vltra mare, ⁊ tunc pene. ĩ. deſcripte ſunt correcte p dictũ apoſtoli. p quo facit: q̃ vr̃ q̃ lex ciuilis ñ poſſit iponere penam pro matrimonio, iuxta. id quod no. in. c. ſtatutum. de here. in vj. ⁊ q̃d not. Bal. in. l. omnem. ĩ. ad tertu. in vlti. q̃õ. ⁊ vide hic Salic.

e ¶ Vide quod de hoc dixi in conſi. cc xxx. incipiente. p̃ponitur. in p̃nc. col. verſi. circa primum in. ij. vol. et adde ſi vis, quod dicit Ange. i auť. de nup. §. ſi autez tutelam. Pau. de ca. in conſil. cc lxij. ⁊ hic per Salice. Phil. Deci.

f ¶ Ratio finalis. De iſtis nominibus vide glo. no. in auť. de nup. §. ſi vero altera. in v. confuſionem. colum. iij. ⁊ Bar. in l. liberorum. ff. de infa.

g ¶ Reſtitutionis. Vide Bal. in. l. j. in. iij. q. qñ nõ peten. par. ⁊ ibi etiã querit, quid erit d̃ legatis in teſtamento factis. de quo hic per gloſ.

h ¶ Pro parte inteſtatus. Adde quod no. in apoſtil. ad iſtum in repe. l. habeat. nume. 61. in ver. concludo. ſ. de ſa. ſan. ec. dixi poſt Bar. in. l. j. nume. 12. in ver. Iac de Rauen. ſ. de ſum. tri. ⁊ conſil. ſuo. clvi. incipi. titius fecit

quod mater a nõ poſſet ab inteſtato ſuccedere niſi in octaua parte. Pone ꝙ alij coniuncti repudiant hereditatem. vel non extant. nũquid mater per ius accreſcendi ſuccedet in tota hereditate, ita ꝙ contra hereditarios debitores poſſit in totũ experiri: videt ꝙ nõ: qꝛ diſpoſitio ſtatuti coarctat ⁊ taxat eam. In contrarium videtur, propter virtutem iuris accreſcẽdi: vt hic ſecundũ opi. Jo. quid dicemus. Aduerte. aut prohibitio ſit fauore alterius ⁊ tũc illo repudiante, habet locũ ius accreſcẽdi ſine dubio: qꝛ ceſſat finalis ratio excluſionis, que erat fauor tertij, puta cognatorum, ad hoc. ff. de cõtrata. l. ſi poſt mortem. §. liberi. ⁊ maxime in ratione litere, aut eſt ꝓhibitio ꝓpter odiũ prohibiti, non propter fauorẽ tertij, tunc ſi quidez. l. vltra procedit, ſtatur diſpoſitioni: vt hic alias remaneat iſta queſtio dubia ꝓpter opi.
12 ꝓdictas. ¶ † Sʒ quero, quomodo cognoſcã b
b in dubio vtrum ratio prohibitionis ſit fauor, vel odium. rñ. aut iſta prohibitio concernit delictum, vel malos mores. ⁊ tunc preſumit propter odium: vt hic, aut concernit honores, vel prerogatiuã alterius, puta agnationem. ⁊ tũc finalis ratio eſt fauor preſumptus ipſius agnationis: vt dixi. ȷ̃. de adul. l. j. §. j.

1 Minor non poteſt eſſe tutrix, ⁊ ſi de facto fuerit decreta tutrix, non habet locũ pena authentica.
2 Matres conualantes ad ſecunda vota non petito tutore filijs, ſunt in magno periculo.
3 Juramentum quod olim preſtabatur a matribus de non conuolãdo ad ſecunda vota quam conditionem habet.
4 Mater conuolens ad ſecunda vota non petito tutore filijs punitur.
5 Quid ſi filius habet agnatos, qui debent ſuccedere in tutela.
6 Quid ſi mater aſſumpſit curam filij impuberis.
Quid ſi mater ſuſcepit tutelam, ⁊ nihil adminiſtrauit. ibi.
7 Mater, an teneatur de geſtis per actorẽ ſuo periculo.
8 Pater, ſi aſſumpſit tutelam filij emancipati. ⁊ tranſiuit ad ſecundum matrimonium non reddita ratione tutele an patiatur penas ſecundo nubentium.

¶ Authentica.

Eiſdem penis. Uidua que intra annũ luctus parit, ⁊ certuʒ eſt ꝙ nõ ex priore viro, patitur omnes penas, quas patitur nubens intra annũ luctus. h. d. primo. ¶ Itẽ mater que ſuſcepta liberorum tutela cõtra ſacramentũ: denuo nubit non petito tutore, ⁊ ratione non reddita ſimiliter patitur omnes penas, quas patitur nubens intra annum luctus. h. d. notabiliter. ¶ Hec auť. ſe habet ad. l. C. ampliatiue: qꝛ addit duos caſus. pone. Berta relicta titij nõ nupſit intra annũ luctꝰ. ſed. xj. menſe peperit. ita ꝙ certũ eſt partũ nõ eſſe legitimũ nec ex pmo viro cõceptũ: ſʒ ex ſtupro natũ. Mõ queritur. nunquid iſta patitur omnes penas, quas patitur nubens intra annũ luctus: olim fuit iſta queſtio. ⁊ pro muliere allegabatur ꝙ nõ: qꝛ nõ erat hoc. l. cautum. ¶ Itẽ excuſabat ſe mulier qꝛ hoc erat opus nature: ſiue opus cõcupiſcẽtie naturalis. hec verba referuntur in corpore vnde ſumit pars prima huius auť. ¶ Sʒ imperator conſiderans ꝙ ea que nubit facit caſte ⁊ tñ punit, propter celeritatem nubẽdi, multo magis debet puniri iſta que luxuriat: quia non debet plus cõſequi luxuria quã caſtitas: vnde cõcludit imperator in corpore vnde hec ſumit,

testamẽtum ſuũ. a ⁊ poſt Dy. i reg. actus legitimi. in verſ. teſtatus pro parte decedere. Cel.

a ¶ Mater facit. l. ij. §. ſi ſit. ⁊ quod ibi Bar. ff. ad ter. cum ſi. per Rom. in. l. iij. C. quando. non pet. part. peten. ac.

b ¶ Cognoſcã. vide not. per Bal. in. l. venia. ȝ. de in ius voc. Jo. an. in addi. Spe. in rub. de ſuc. ab inte. Ang. in cõſil. lxvij. inci. Martinus.

c ¶ Fornicata. vide gl. hic. ⁊ ꝙ no. gl. Bar. ⁊ bal. ⁊ doc. in auť. ſacramentum. ȷ̃. quãdo mu. offi. tut. fun. põt.

d ¶ Adde hic que tractat Bar. in. l. his ſolis. C. de re uo. dona. Et Fel. in. c. paſtoralis. in iiij. co. ver. mulier ĩpudica. ff. d ind. ⁊ Bal. ȷ̃. in. l. cum in antiquioribus. vij. q. d iur. delib.

e ¶ Pena. Uide Bal. in. l. omnem. ȷ̃. ad tertul.

f ¶ Non priꝰ. Iſta verba ſunt poſita in corpore vñ ſumitur hec authẽ. ſ. in auth. de nup. §. ſi autem tutelam.

ꝙ mulier iſta patiať oẽs penas, quas patiť nubens intra annũ luctꝰ. hãc cõcluſionẽ hec auť. ponit in prima pte. ſʒ pone. mortuo primo viro, relicto filio impubere vno, vel pluribꝰ, mater ſuſcepit tutelã, ⁊ iurauit ad ſcdã vota non trãſire, ⁊ tutelã fideliter gerere, ⁊ rõnẽ adminiſtrationis reddere. tãdẽ poſt annũ luctus iſta mulier trãſiuit ad ſcdã vota, tutore nõ petito, vł petito: ſʒ rõne tutele nõ reddita. mõ q̃ritur. qbus modis ſeu penis iſta mulier puniatur. rñ. imperator. ⁊ dt ꝙ poniť oĩbus penis, qbꝰ puniť nubẽs intra annũ luctꝰ, ⁊ iſta ſententia poniť in ſcdã parte huiꝰ auť. Sʒ in corpe vnde ſumiť in auť. de nup. §. ſi autẽ tutelã. reddũtur tres rationes. prima. qꝛ venit ꝯ ſacrm. ſcdã qꝛ offendit memoriã defuncti. tertia. qꝛ peccat quodãmõ in iure naturali. eo qd peccat ꝯ naturalẽ equitatẽ, quã dʒ hr̃e ad liberos. ita dt tex. in corpe. ¶ In tex. ibi, indubitatũ. ex tpe ptꝰ: qꝛ ſm naturã intra illud tp̃s deferri nõ potuit ſi eſſet legitimꝰ partꝰ ex primo viro: vt qꝛ peperit. j. mẽſe poſt mortẽ viri: vt in auť. de reſtit. ⁊ ea q̃ parit. §. vnũ. vñ ſumiť hec auť. Et not. hic nõ filiationẽ. i. negatiuã filiationis ꝓbari tpe: qꝛ ꝓbatio naturalis eſt ꝓbatio neceſſaria. ⁊ facit. ff. de libe. ⁊ poſth. l. gallꝰ. in prin. magiſter Gentil. tenuit ꝙ poſſibile erat quem. xj. menſe naſci: vt refert Cy. ff. de ſta. ho. l. ſeptimo mẽſe. ſed qꝛ eſſet potius miraculũ, quã ſm cõem curſuʒ nature. l. habuit hoc pro ĩpoſſibili. ¶ Ibi, nã ⁊ vſufr. dt hic Cy. ꝙ copula oſtendit pluralitatẽ. cũ habeat copulare diuerſa: vt. ȝ. ꝑ quas perſo. no. acq. l. ij. ⁊ ideo nõ ſolũ vſufr. ſʒ ẽt proprietate ante nup. do. priuať. Cyn. ſʒ qd ſi non
c peperit, tñ fornicata c eſt intra annũ luctus. dic idẽ. ſ. ꝙ oẽs iſtas penas patiť: vt. d. §. vnũ. ſm
d Odof. d ¶ † Ibi, itẽ ⁊ ea. ſ. mulier maior. xxv.
1 ann. nã minor non põt eſſe tutrix. ⁊ ſi de facto
e fuerit decreta tutrix, nõ hʒ locũ pena e huius auť. ar. ȝ. de interdi. ma. l. ſi. qd no. ibi, ꝯ ſacrm. preſtitũ, vel remiſſum. hodie em̃ remittiť iſtud ſacrm. tñ perinde eſt ac ſi eſſet preſtitũ quoad penas huiꝰ auť. ſm Jo. ⁊ ita cõiter tenemus.
2 ¶ † Unde valde not. ꝙ in magno piculo ſunt matres. q̃ nõ petito tutore trãſeũt ad ſcdã vota, qd intellige, qñ nõ petũt tutorẽ, qñ gerũt tutelã: ſed vbi ipſe nõ gerunt tutelã, nullã patiũtur penã nõ petiti tutoris, niſi circa priuationẽ ſucceſſionis impuberũ: vt. ȷ̃. ad tertul. l. mr̃es.
3 ¶ † Ibi, nõ prius. f not. ꝙ licet olim iurarent
f nõ trãſire ad ſcdã vota, tñ iſtud iuramentũ tacitã hʒ cõditionẽ. ſ. nõ petito tutore. ⁊ nõ reddita rõne. ceterũ petito tutore, ⁊ rõne reddita, nõ cẽſebiť piuriũ incurrere, quaſi gerẽs tutelã ꝑ ſubſtitutũ, ſiue ſubrogatũ: vt ptʒ hic ĩ corpe a ꝯrio ſenſu. ⁊ ar. ff. qui ſatiſd. cog. l. qui iurato.
4 ¶ Ibi, petẽs. ſed nunqd mater arctatur g ad
g hoc, ſi pupillus habebat agnatos, q matre priuata tutela, eſſent legitimi tutores, vr̃ ꝙ nõ ꝑ id qd no. in. d. l. matres. ꝯriũ eſt verũ: qꝛ debet petere tutorẽ: vt hic. Itẽ qꝛ dʒ etiã reddere rõnem adminiſtrationis, cũ plena ſatiſfactiõe, ⁊ ſufficit ꝙ hoc vltimũ deficiat, ad hoc vt incurrat iſtas penas, ꝙ eſt valde rigoroſum, ⁊ incidunt matres in iſtos laqueos ignorantes, credunt em̃ id ꝙ credit vulgus aduocatorũ, qui credunt ꝙ ſufficiat ſolũ peti tutorẽ: ſed. l. vult ꝙ petat, ⁊ rõnẽ adminiſtrationis reddat cum effectu ſolutionis, ⁊ hoc patet in corpore vnde ſumitur, ⁊ ita ego facio fieri, ꝙ dato tutore mater reddit rõnẽ, ⁊ reliqua reſtituit, ⁊ ꝙ inde apparet publicũ inſtrm refutatiõis. Et an ſufficiat ꝯfectio noui tutoris ad hoc ꝙ tutela ſit bñ
h adminiſtrata h, ⁊ ꝙ reliqua ſint reſtituta, vide
5 vt no. ff. de ma. te. l. qui filiũ. ¶ † Sed pone ꝙ
i mater vadat corã iudice i cũ legitimo tutore, ⁊ dicit dñe ego intẽdo trãſire ad ſcdã vota, ecce iſte eſt patruus filij mei: volo diſcedere a tutela: qꝛ volo ſcdõ nubere, decernatis hunc legitimũ tutorẽ, ⁊ iudex ita facit, ꝙ ille ſuſcipit tu-

g ¶ Arctatur. vide no. per Bal. in. l. omnẽ. in ver. mõ ego q̃ro. ȷ̃. ad tertullia. an mater in iſto caſu excuſetur ſi non potuit conſulere peritiores. vel ſi erat ſeptuagenaria, vide Bal. in. l. matres. ȷ̃. ad tertul.

h ¶ Adminiſtrata. vide no. per gl. et Bar. in. l. lucius. la. ij. §. tutele. ff. de admi. tuto. ⁊ facit qd no. Bal. in. l. omnem. verſi. quero ante datus. ȷ̃. tertul.

i ¶ Judice. Uide autem. ſacramentũ. ȷ̃. quando mul. tut. of. fun. po.

talē vt legitim⁹,⁊ nō vt datiu⁹, ⁊ ei reddit ra⸗
tionē adminiſtrationis,nunqd ſufficit matri:
credo qꝺ ſic.nā cū ipſa deſinat eſſe tutrix, pōt
facere locū legitimo tutori.facit inſt.de curat.
§.interdū.¶ Sed pone ꝙ iſta mater vult ex⸗
cludere legitimum tutorē,⁊ petit dari pupillo
vel pupille tutorē ſpōſum ſuū futurū,nunquid
iſte datiu⁹ excludit legitimū: Dico in hoc ꝙ
ꝙ iudex poſſet nō ſequi petitionē matris,ſi vi
deret ſibi ꝙ petitus a matre eſt min⁹ idoneus
quā patruus.vel legitim⁹ tutor:vt.ff.ad ter.l.
ij.§.ſi mater.⁊.§.nō ſolū.tū ſi iudex eſt ſecutus
petitionē matris:cōis opi. eſt ꝙ iſte datiu⁹ ex
cludat legitimū,de quo dic vt.j.qū mu.tut.of.
fun.pōt.auſ.ſacrm.⁊.ff.de teſt.tute.l.ſi qs ſub
ↄdi.⁊ ibi not.¶ Mō qritur ſi iſte tutor petit⁹ a
a matre male adminiſtrat,[a] vtrū mater teneatur
ſicut tenet qū petit actorē ſuo periculo:vt inſt.
de tute.§.ſi.d.Laber.de rāpo.dicit qꝺ nō tene
tur.niſi hoc fecerit in fraudē:vt.ff.ad ter.l.ij.§.
nō ſolū.⁊ ita tȝ Ja.de bel.in.d.§.ſinaūt tutelā.
¶ Ibi,tutor eſt.i.tutorio nomine pupillorū.
6 ¶ †Quero.nūqd iſtas penas patiat mr̄, que
aſſumpſit curā filij impuberis,⁊ dnuo trāſiuit
ad ſcꝺa vota,nō petito tutore:⁊ vr̄ ꝙ nō:quia
hoc nō eſt.l.cautū.Itē qꝛ impuberi nō dat cu⸗
ratio gnālis : ſed ſolū ad certā ſpeciē, quo caſu
nō haberet locū pena hic poſita.In ↄ̄riū vr̄ ꝑ
l.ij.§.tractari.ff.ad ter.melius.e. l.§.filius.ver.
ſed dōm.⁊ in hoc eſt cogitandū.Itē pone qꝺ
mater nō petit tutorē impuberi,ſȝ curatorem
ipſo impubere conſentiente:qꝛ cura nō datur
niſi petenti,ſiue ↄſentiēti:vt.ff.de tute.l.q hȝ.
§.ſi pupill⁹.nunqd mr̄ ſit excuſata:vr̄ ꝙ ſic.ar.
d.§.filijs.⁊.§.tractari.⁊ adde qꝺ not.ff.de tut.
⁊ cu.da.ab his.l.curatorē.⁊.ff.de tut.l.queſitū.
b ⁊.l.ſolet.ibi,oē,[b] ſȝ qd ſi propter errorē calculi
minus eſt ſolutū quā debeat,vel quid ſi in pua
c quātitate[c] eſt erratū:rn̄det,matrē non puniri.
ar.ff.de ↄdi.⁊ demō.l. quāuis nā rite vr̄ factū
qꝺ bona fide eſt factū:vt no.ff.de iureiurā.l.eū
q.§.in popularib⁹.¶ Modo pone ꝙ mr̄ vna
d die ſuſcepit tutelam,[d] alia die depoſuit, ita qꝺ
nihil adminiſtrauit,nec adminiſtrare potuit:
vn̄ cū nihil geſſerit,de nihilo tenet reddere ra
tionē:nūqd hȝ locū pena huius auſ. ſi nō pe⸗
tit tutorē,vr̄ ꝙ nō:qꝛ rō finalis petēdi tutoris
ē vt reddat ei adminiſtratio:ſȝ hic nō eſt de q̄
reddatur,ergo mater excuſat:vt.ff.de ſta. lib.
l.ſi qs ita libertatē.§.i.ↄ̄riū eſt verū:qꝛ non eſt
hec ſola rō.ſ.ne pupillus remaneat i defenſus
vt.j.de admi.tu.l.ſi.§.defenſionē.nā tutor non
ſolū dat reb⁹.ſed ēt ꝑſonis:vt no.ſ.de nup.l.in
copulandis:vt inſtruat pupillū in bonis mori
bus,⁊ reliqua faciat q̄ ptinēt ad ipſi⁹ ↄmodū.
In ↄ̄riū facit,qꝛ hic nō eſt de quo reddat rō:
ergo mater excuſat:vt.l.ſi qs ita libertatem. §.
ſeruis.ff.de ſta.lib.⁊.ff.de fidei.li.l.thais.§. ſpē
7 doforus.¶ †Sed nunqd tenet mr̄ ſilr,redde⸗
e re rōnē[e] de geſtis ꝑ actorē periculo ſuo: Vr̄ ꝙ
ſic.ꝑ.d.§.ſi.inſti.de cura.⁊.ff.de ſta.liber. ſticho
libertas.§.ſeruus teſtō.Pone qꝺ mr̄ propter
f paupertatē[f] nō pōt reſtituere reliqua:trāſit ad
ſcꝺa vota petito tutore,tū nō reſtitutis reliqs,
vtrū excuſet:ar. ꝙ ſic.ff.de fideicō.lib.l.thais.
g §.i.[g] Cogita:qꝛ iſta materia eſt multū rigoroſa
⁊ nō practicat ꝑ oīa,⁊ eſt valde afflictiua ma⸗
8 trū.¶ †Quero.pone,pr̄ filiū impuberē emā⸗
cipauit,⁊ eius tutelā aſſumpſit,poſtea trāſiuit
ad ſcꝺa vota,nō petito tutore, nec reddita rō⸗
ne adminiſtratiōis, nūqd patit penas huius
auſ:⁊ vr̄ ꝙ ſic:qꝛ pene trāſeūtiū ad ſcꝺa vota
ſunt cōes viri ⁊ vxoris:vt,i auſ.de nup.§. ſi vo
expectet.ibi dū dicit,⁊ hoc eſt cōe mulieris ⁊
viri ⁊c.col.iiij.Contrariū eſt verū:qꝛ nulla.l.ca
uetur qꝺ pr̄ deſinat eſſe tutor per trāſitū ad ſe
cūda vota.ergo nō tenet petere aliū:qꝛ habēti
tutorē tutor nō dat.¶ Itē in tutela patris nō
loquebatur ius antiquū:qꝛ nō tenet pr̄ iurare
de nō nubēdo.ergo nō ſuccedit ius nouum,qꝺ

interpretat aliqū:vt in auſ.de ſi.an.do.inſtru.
na.§.ſi.Itē nec pena nubētiū intra annū luct⁹
h hȝ locū in viro[h]:qꝛ vir non tenet lugere vxorē:
vt.ff.de infa.l.vxorē ergo nec hȝ locum in viro
pena huius auſ.que punit eadē pena,vn̄ quo
caſu ceſſat vna pena,ceſſat alia reſpectiua.
¶ Modo reſtat vnū dubiū:pone titi⁹ veniēs
i ad mortē[i],cōdidit teſtm̄.in quo impuberē filiā
heredē,inſtituit,⁊ vxorē tutricē reliquit,modo
iſta tutrix teſtamētaria ſuſpecta tutela,tran⸗
ſiuit ad ſcꝺa vota nō petito tutore.quero.vtrū
patiat iſtas penas.⁊ qꝺ ſtat in hoc vtrū,ma⸗
ter que eſt tutrix teſtamentaria,ꝑdat tutelam
filiorū ꝑ trāſitū ad ſcꝺa vota:qꝛ hoc nō reperit
lege cautū in tutrice teſtamētaria:vn̄ ſi ipſa re
manet tutrix.ergo aliū petere nō tenet:vt not.
j.ad ter.l.omnē.⁊ hanc opi.tenent multi doct.
¶ Alij dicūt ↄ̄riū:qꝛ mr̄ ꝑ trāſitū ad ſcꝺa vota
efficit ſuſpecta:ſed ad hoc pōt rn̄deri : qꝛ ſi eſt
ſuſpecta, agat de ſuſpecto.ſȝ nō ꝙ ipſa mater
remoueat cū hoc non ſit iure cautū.qꝺ ſtat in
hoc,vtrū iſta tutrix teſtamentaria de iure auſ.
k teneat in ſuſceptiōe tutele renūtiare ſec.nup.[k]
nā tūc ſcꝺo nubendo deſineret eſſe tutrix ipſo
iure:vt in auſ.ma.⁊ auie.⁊ vr̄ tex.in auſ.ſacra⸗
mentū,que indiſtincte dicit ꝙ eo ipſo qꝺ ſcꝺo
nubit,tutelā deponit.⁊ idē no.in.d.§.interdū.
inſti.de cur.Sed nunqd mater ſicut perdit tu⸗
telam,ita perdat executionem teſtamenti ſcꝺo
nubendo,ſi eſt relicta executrix in teſtamento
mariti.dicit Bar.quod nō perdit:vt.ff.de ali.
⁊ ciba.leg.l.a filio.

¶ Lex ſecunda.

SJ qua ex femi⸗
nis.Hic proſequitur materiam.l.j.
ſ.e.⁊ dicit qꝺ olim mulier tenebat
lugere virū ꝑ mēſes.x.⁊ intra iſtud tp̄s.x.men
ſium non dēbat nubere,hodie ſunt additi duo
mēſes.⁊ ſic annus luctus ꝑ.xij.mēſes eſt cōſti⸗
tutus.dicit Odoff.ꝙ olim annus erat.x.men⸗
ſium,vn̄ habuerit ignoro.Credo ꝙ iſta.l.refe⸗
rat antiquiſſimā iuris prudentiam, per quam
erant ſtatuti.x.menſes : qꝛ vſqȝ ad.x. menſes
puer portatur in vtro,vn̄ ne aliqua dubitatio
oriretur circa partum:vt.j.de repu.l. conſen⸗
l ſu.⁊ ne inde naſceretur ſobolis confuſio:vt in
auth.de nup.§.ſi vero altera.ibi, circa ſobolis
confuſionē.⁊.§.⁊ ſi mulier.ibi,propter feminis
confuſionem.⁊ etiam qꝛ periculum eſt in diſ⸗
m poſitione partus,nam venter tantum facit a⸗
bortum.de ven.inſpi.l.j. ⁊ erat olim taxatum
tp̄s.x.menſiū.ſicut in.l.gallus.in princ.ſed per
iuris prudentiam additi ſunt duo menſes. ⁊
n ſic eſt annus luctus.ſcꝺo dt hec.l.ꝙ illa que trā
ſit ad ſcꝺa vota intra annū luctus,honeſte no
bliſque perſone decore priuat,vn̄ infamis non
eſt nobilis perſona,nec honeſta:qꝛ nulla eſt ſi⸗
ne honeſtate nobilitas.ita vult dicere litera.
l Tertio,dicit ꝙ non ſolū iſta perdit[l] ea que
ſunt relicta a marito:ſȝ etiam ſponſalitā largi
tatem,⁊ iſtud de ſpon.lar.addit ad.l.j.§.ijs.ēt.
ſ.e.⁊ gl.dicit ꝙ perdit per ſentētiam.non ipſo
iure.ꝙ eſt no.⁊ idē tenet Azo.in ſum. huius
ti.§.in Chriſti.Itē in rebus alie. quoties fuit
aliquis priuatus,ac ſi ab alio petat, videtur re
quiri ſentētia.Itē vbicūqȝ nō exprimit verbū
m ipſo iure,[m] vel ipſo facto,vel equipollens,cum
tractat de pena,ſemper intelligimus ꝑ ſn̄iam:
vt.ſ.de ince.nup.l.cū ancillis.¶ Ibi,perdito.
n ſ.morte:ſȝ qd ſi diuortio[n] ſolutū eſt matrimo⸗
nium,nūquid mulier nubēs itra annū luctus,
patiat eaſdē penas,puta infamie,⁊ alias pe⸗
nas,de quibus dictū eſt.ſ.in.l.vr̄ ꝙ nō:qꝛ iſte
nō pōt dici ann⁹ luct⁹,vir eīn viuit,⁊ ideo non
eſt lugendus.ↄ̄riū eſt verū:vt.d.§. ⁊ ſi mulier.
ibi.⁊ hic annū cuſtodiat ⁊c.etiā.d.§.ſi vero al⸗
tera.ibi,ꝙ in mulierib⁹ ante anni completio⸗
nem ⁊c.qꝛ eſt eadem ratio, ſcilicet ꝑpter ſobo
1 lis confuſionem vitandam. ¶ †Sed nunquid
hodie

a ¶ Adminiſtrat. Vide Bald. in.l. precib⁹.ver. quid ergo ſi petierit.j. de impu. ⁊ ali. ſubſ.⁊ ibi an ſi da ti ſunt tutores ad eius petitorem, ⁊ non ad mini⸗ ſtrāt,an priuetur ſucceſſione filij,vi de etiā ibi in ver. itē dixi idoneos. ⁊ vide q̄ no.Bal. j.priori.ver.ſȝ nū⸗ quid ſi ſimiliter tenetur mater.

b ¶ Omne. alr̄. ver⸗ bum omne poſi⸗ tū in tex.in corpo re in. §. ſinautem tutelam in auth. de nup.

c ¶ Quātitate.vide Bal.in.l.omnē.j. ad tertu.⁊ in.l.q̄ uis.hic alleg.

d ¶ Tutelam,vide Bal.i.l.omnem. i ver.quero.quid ſi mater ita bene. j.ad ter.

e ¶ Rationē. vide ſ.ver. mō q̄ritur.

f ¶ Paupertatem. Facit ad ea q̄ ha⸗ bentur in.l.conti⸗ nuus.§.illud.ff. d ver.ob.Item pro hoc facit : qꝛ ma⸗ ter excuſat ſi non petit tutorē filijs egenis ꝑꝑ pau⸗ ꝑtatē.l.ij.§.ſi ma⸗ ter.ff.ad ter.⁊ no. Bar.⁊ doc.in.l.ij. ſ.de neg.ge.⁊ ad hoc facit.c.cū tu. extra.de viur.

g ¶ §.j.Ad cui⁹ in⸗ tellectū,vīꝺ Bar. ⁊ Imo.in.l.conti nu⁹.§.illud. ff. de ver.obli.

h ¶ In viro.Vide glo.in.l.auferr.ff. de his qui.vt in⸗ dig.⁊ Bal.ꝑ illū tex.in.l.generali⸗ ter.j.e.⁊ doc.in.l. femine.j.e.et no. ꝙ pene trāſeūtis ad ſcꝺa vota ſicut habēt locū in auo ⁊ auia:⁊ quolibet aſcendente auſ.ſi tū.⁊ ibi Bal.j.e.

i ¶ Ad mortē.viꝺ gl.Bar.⁊ Bal.in l.omnē.j.ad ter.

k ¶ Dicit in hoc Ang.in auſ.mr̄i ⁊ auie.qꝺ etiā de beat obligare oīa bona ſua,alr̄s non admittit,nec dici tur tutrix.Et qui bus debeat renū⸗ tiare,vide ibidē per Bar.⁊ Bal. Spe.in tit.de re⸗ nun.verſi.itē ma⸗ ter. Paul. de ca. cōſi.cclxij.⁊ Bar. in.l.ſi quis ſub cō di.in.iiij.col.ff.de teſta. tut. P. D.

l ¶ Perdit. Vide que habentur. ſ. e.l.prima.

m ¶ Ipſo iure.vide glo.in.c.non ſolū. de regulari.li. vj.

n ¶ Diuortio.adde ꝙ ſicut.ſol.matri. per mortē cōiunx ſuperſtes trāſiēs ad ſecunda vota, tenetur reſeruare lucra filijs primi matrimonij, ita contra ſolu.diuor tio.l.pe.j.eo.

a hodie iſta diuortia[a] poſſint fieri. dico ꝙ aut matrimonium conſtat iure diuino ⁊ humano, vt inter fideles nõ poteſt fieri diuortium quo ad verã ſolutionẽ matri. ſi interuenit carnalis copula. ſꝫ ſi nõ inter-
b uenit, põt fieri per ingreſſum[b] religionis. vñ ſi vir ingreditur religionem, mulier poteſt alteri nubere. nec annus expectatur: qꝛ cũ nõ ſint carnaliter commixti, non timetur confuſio ſobolis. ⁊ vide quõ no. in auẗ. de nup. §. diſtrahũtur. in gl. que incipit hoc de iure ciuili. Si autem matrimoniũ non eſt de iure diuino, vt inter infideles, licet cõſiſtat de iuregentium, ⁊ habeant filios in poteſtate, tunc conſiſtit diuortium. ⁊ ita practicãt hebrei huius ciuitatis. ⁊ iſtud eſt: qꝛ nõ ſeruant legẽ euangelicã. que dicit quos deus coniunxit, homo nõ ſeparet. hoc enim addidit Chriſtus prime legi, que dixit erũt duo in carne vna. Ibi paruum enim tempus. no. qõ tẽpus duorum menſiũ, dicitur paruum tẽpus: vt. ff. de iure fiſci. l. aufertur. §. qui cõpẽſatione. in oppo. iſtud matrimonia tenet ergo nõ debet puniri: vt. ĩ. de adul. l. gracchus. Solu. gl. concedit quod matrimonium tenet, ⁊ nõ puniẗ qꝛ nupſit: ſed qꝛ nimis feſtinanter ⁊ indecenter nupſit, ita dicit glo. quam nota. Bald.

1 Mulier tranſiens ad ſecunda vota poſt annum luctus: quot ⁊ quibus penis punitur.

Lex tertia.

FEmine. Iſta. l. eſt ſin. ⁊. h. d. Mulier trãſiens ad ſecunda vota, quicquid ex facultatibus primi viri lucratiuo titulo conſecuta eſt, tenetur moriẽs liberis cõmunibus reſeruare, vel alteri eorum quẽ eligit contemplatione meritorũ, alienatione in extraneã perſonã penitus interdicta. h. d. primo. Item ſi aliquis ex filijs primi matrimonij decedit, id qõ mater per ſucceſſionẽ eius cõſequiẗ, fratribus remanentibus ſimiliter reſeruare tenetur, alienatiõe penitus interdicta. ſed ſi nullus alius filius ſupereſt, mater filio moriẽti ſuccedit libere, ⁊ pleno iure, ⁊ de bonis ex tali ſucceſſione proueniẽtibus põt libere diſponere, ⁊ teſtari. h. d. ſcõa ps principalis incipit ibi. Illud. tertia etiam ibi, qõ ſi nullã. potes etiã diuidere iſtã. l. in duas partes: qꝛ tractat de duplici materia: nã prima ps loquiẗ de pena mulieris ſcõo nubẽtis, reſpectu lucrorũ procedentiũ in ipſam a primo viro. l. ſcõa parte tractat de pena mulieris reſpectu eorũ que acquirit ex ſucceſſione filij. ſcõa ibi, illud. Itẽ ſcõa pars ſubdiuidiẗ. primo loquitur qñ aliquis filiorꝫ decedit relicto fratre ex eodẽ matrimonio. ſcõo loquiẗ qñ nõ relicto. ſcõa ibi, ꝙ ſi nullã. ⁊ hec eſt melior diuiſio ĩ hac. l. ⁊ no. ꝙ iſta. l. loquiẗ de pena mulieris ſcõo nubẽtis poſt annũ luctꝰ. ⁊ in hoc differt a. l. j. ſ. eo. Caſus. Quedam mulier nupſerat titio. iſte titius in teſtamento ſuo huic vxori fecit multa legata, in alijs ſuis bonis heredes iſtituit filios ſuos, mortuo teſtatore. iſta ſtetit p annum vidua, poſt annũ contraxit ſcõas nup. modo queritur quid videtur de iſtis legatis. ſimiliter queriẗ ſi iure inſtitutionis eſſet ei aliquid relictum. Item quid donatione ſimpliciter. Item quid iuris de ſponſalitia largitate. rñ. Imperator. ⁊ dicit ꝙ propter trãſitũ ad ſcõa vota iſta mulier punitur in hoc: qꝛ de iſtis bonis nõ põt teſtari vel diſponere, niſi in ipſos filios eiuſdẽ matrimonij, vel ĩ alterũ eorũ quẽ duxerit eligendũ. ipſa tñ dũ viuit. fruẽdi ac poſſidẽdi poteſtatẽ habet, ⁊ ſi alienauit aliqua q̃ forte nõ extant debent reſarciri de bonis ipſius mulieris. h. d. vſqꝫ ad. §. illud. In tex. ibi, cõtẽplatione me-
c ritorũ. qõ in dubio preſumitur:[c] vt. ff. pro ſoc. l. nec adiecit. Ibi, extraneam. i. extra ipſos filios, vel deſcendentes eorum. ⁊ filius filie nõ dicitur hoc caſu extraneus: vt. ĩ. de condi. inſert. l. j. ibi, poſſidendi. ac fruendi. Quero, quis eſt ſenſus huius litere dicũt quidam ꝙ iſta mulier eſt ſolũ vſufructuaria: ⁊ licet lex det ſibi poteſtatẽ teſtãdi, nõ mirũ: qꝛ quandoqꝫ quis teſtatur de rebus alius, vt no. ſ. de ſac. ſanc. eccle. auẗ. ſi qua mulier. Alij dicunt ꝙ iſta habet fruitionem cauſalẽ. id eſt cũ proprietate donec viuit, vnde ſi caderet a poſſeſſione. poſſet agere rei vẽ. ⁊ qꝛ proprietaria nõ tenetur cauere de vtẽdo fruẽdo arbitrio boni viri. ⁊ licet fructuarius non facit ſuos fructꝰ, niſi ſeparatos a ſe, vel ſuo nomine perceptos: vt. l. ſi fur decerpſerit. de vſuf. tñ iſta qꝛ proprietaria, facit fructus ſuos a quocunqꝫ perceptos. Sol. iſta de iure cõi eſt differẽtia. lꝫ iſtud dominiũ ſit modificatũ, ⁊ reſtrictũ, ꝙ nõ põt ipſum alienare in extraneos. de iure vero auẗ. deſerit eam proprietas, ⁊ habet ſolũ vſumf. vt in auẗ. de nup. §. ſi vero expectet. ij. rñ. vbi eſt expreſſum. modo videas vtilitatem huius puncti. nã ſi iſtum vſumf. alienat, redit ad proprietatem: vt inſtit. de vſuf. §. finitur. ſed ſi eſſet proprietaria, teneret alienatio donec ipſa viuit: vt
d ff. de leg. ij. l. peto. §. prediũ. ſed quid ſi vir reliquit vxori ſolũ vſumf.[d] vtrum per ſecũdas nup. cadit ab iſto vſuf. videtur quod non: qꝛ etiã per ius authenticorum reſeruatur ſibi vſuſfructus. Sol. iſta qõ decidituꝛ in auẗ. de nupt. §. ſi vero ſolum. vbi de hoc. Ibi, matrimonij, puta habet filium ex alio matrimonio. ⁊ vult ei donare. certe nõ põt. Ibi, eſſe alienãdi ppetuo. ſed de iure codicis tꝫ alienatio, donec ipſa viuit: vt. ſ. dixi. Ibi, redintegrabiẗ. ergo de alienatiõe debet
e reddi ratio. nõ tamẽ credo ꝙ ea viuente ſecundum tẽpus huius. l.[e]

1 † Opp. contra iſtũ tex. dicitur hic ꝙ mater que trãſiuit ad ſcõa vota, põt eligere alterũ ex filijs primis matrimonij. contrarium eſt. ĩ. eo. auẗ. hoc lucrum Solu. illa corrigit hanc. l. ⁊ ſic non ob. ⁊ collige quando mulier trãſit ad ſcõa vota poſt annũ luctꝰ, exiſtẽtibꝰ filijs primi matrimonij, ꝙ mulier puniẗ pluribꝰ penis. Prio puniẗ: qꝛ perdit dñium, ꝙ erat apud eã libere, nunc nõ eſt liberũ: ſed tenetur reſeruare filijs primi matrimonij. non ergo perdit liberã poteſtatem eius ſm. l. C. item obligatur ad reddẽdum tantũdem de ſuo, ſi alienat in extraneam perſonam poteſt tamẽ inter liberos libere diſponere, vel alterũ eligere ſm. l. femine. ſꝫ per auẗ. hoc lucrũ. hic punitur alia pena ſ. ꝙ pdit hoc ius eligendi. Item per auẗ. In donatiõe. punitur alia pena in dona. propter nup. qꝛ perdit proprietatẽ. Itẽ per. §. ſi vero expectet. punitur alia pena perdendi generaliter in omni liberalitate inter viuos, vel in vltima volũtate in eam collata a primo viro. ⁊ hec eſt vera concluſio quãtum ad materiã de largitione a primo viro. Quero, quid econtra. pone quod vxor largita eſt viro. ⁊ mortua vxore vir contraxit ſecundas nup. nunquid eodẽ modo debet reddi res filio. de alienatione poteſt proba
f biliter dubitari: qꝛ iſta. l. non loquitur in viro.[f] ſed in femina: qꝛ dicit femine ⁊c. Sꝫ cõtrariũ eſt verius. ⁊ de hoc eſt tex. no. in. d. §. ſi vero expectet. ibi dum dicit. ⁊ hec communis mulieris ⁊ viri mulcta ſit poſita ⁊c. quem tex. perpetuo no. Et de hoc eſt gl. no. hic in gl. pe. Ibi dum dicit. ⁊ idem in viro. quã tene menti. Et fuit iſta queſtio de facto.

§. Illud etiam. Iſte. §. loquiẗ de ſucceſſione filiorũ. i. qualr mater ſuccedat filijs primi viri, quãdo trãſit ad ſcõa vota. vñ fuit q̃ſitũ ab imperatore de tali queſtione. Berta erat vxor titij, deceſſit titius relictis filijs cõibus: poſtmodũ iſta Berta nõ valens forte ſtare cum filijs. vel valens, ſꝫ nolẽs, nupſit ſcõo matrimo demũ vnꝰ ex filijs primi matrimonij deceſſit teſtatus, vel inteſtatus ſuperſtit iſta matre, que ex teſtamẽto, vel ab inteſtato ſucceſſit vna cũ alijs fratribus defuncti, ⁊ filijs cõibꝰ iſtiꝰ berte ⁊ titij. mõ q̃riẗ qd iuris. rñ. imperator ꝙ mulier põt poſſidere iſta bona ſic acq̃ſita donec viuit. tñ extra filios ſuperſtites illius matrimonij alienandi ptãtẽ nõ hꝫ. h. d. prio. Sed inſtat q̃rẽs. quid ſi vnicũ tm̃ filiũ habebat, qui deceſſit, vel quid ſi plẽs, ⁊ oẽs deceſſerũt. rñd. iperator ꝙ iſta mulier hꝫ plenũ ⁊ liberũ dñiũ ẽt alienãdi in quẽlibet ptãtẽ. h. d. Ibi, ex teſtõ. no. iſtud xbũ, ⁊ ĩ hoc verbo dic vt in auẗ. ĩ. eo. In text. ibi, alienãdi. ſ. in pĩudiciũ filiorũ. Ibi, ſucceſſionẽ. iſtud primũ dictũ reſpicit principiũ huiꝰ. l. ⁊ vult dicere ꝙ vbi nõ ſunt filij pmi matrimonij, ibi nõ ſunt pene. ꝯcor. d. §. ſi vero expectet. j. rñſo. ⁊ ita no. hic in gl. ij. huiꝰ. l. Ibi, pleno proprietatis iure. ⁊ vſufr. ⁊ ius alienãdi tanquã rẽ
g ppriã, nec eſt text. in iure q ita plene ponat qd ſit plena[g] pprietas. Ibi, teſtãdi. ⁊ inter viuos
1 alienãdi tanquã rẽ propriã. † Qui eſt ergo dñium abſolute dictũ. ⁊ certe dñium abſolute dictũ eſt plena proprietas cũ alienandi potẽtia. Bar. ponit. ff. de acqui. poſſeſ. l. ſi quis vi. §. differentia. ſed non allegat hunc tex. ⁊ fui interrogatus ſuper hoc a domino papa.

Authentica.

IN donatione. Hec auẗ. ſe hꝫ ad. l. codi. hoc modo. Dictum erat in. l. codicis ꝙ ſi interuenit pactum de donatione propter nup. lucrãda liberis extãtibꝰ, vel ſimpl'r, ꝙ mr̃ qdẽ lucraẗ pmortuo viro ĩ mr̃i. tñ ſi poſtea trãſit ad ſcõas nup. tale lucrum debet reſeruari filijs primi matrimonij, ⁊ ipſa dum viuit, habet dũtaxat pote-

a Diuortia. vide que habẽtur in. c. quãto extra de diuor. ⁊ gl. ⁊ Bar. ĩ l. j. in prin. ff. d do. preleg.

b Ingreſſum. vt in. c. ex publico. extra de conuer. coniu.

c Preſumitur, vide Bal in auẗ. hoc lucrum. ĩ. eo.

d Vſumfru. vide in auẗ. hoc locuꝫ. ĩ. ſi ſcõo nup. muli.

e Huius. l. ⁊. l. generaliter. C. itaqꝫ ĩ. e. ⁊ ibi dixi poſt Bald.

f Viro. Faciunt no. p Bar. hic. et q̃ no. Bal. in auẗ. eiſdẽ. in vlti. col. ſ. e. ⁊ iſtud pbatur in auẗ. neqꝫ virũ. quod ex dote. alle. in glo.

g Plena. vide q̃ no. Bal. in. l. mater. ĩ. ad ter.

ſtatem ad vtendum ⁊ fruendum. tamen text.
in.l.C.nõ declarauerat vtrum iſta poteſtas ſit
dominium vel vſufru.⁊ quidam dicebat, quod
erat dominiũ ad vtendum ⁊ fruendũ. Alij di-
cebant ꝙ erat vſufr. formalis. modo iſta au-
then. decidit qd dominiũ ipſo facto eſt perdi-
tum: quia deſerit ipſam proprietas. ergo re-
manet ipſa ſimplex vſufructuaria formalis.
Sed pone qd vir non dedit ei donationẽ pro-
pter nup. ſed alius pro viro. nunquid deferat
eam proprietas: videbatur qd nõ: q2 hoc erat
queſitũ non beneficio mariti: ſed extrinſecus.
arg. ff. de iure do. l. profecti ia. Cõtrariũ deter
minat imperator: q2 quãdo cõtemplatio alicu
a ius eſt finalis cauſa dandi, ipſe dediſſe [a] vide-
tur: vt. ff. de vulg. ſubſtit. ſed ſi plures. §. in, ar-
rogato. ⁊ ita determinat hic in donatione.
1 ¶ † Quero hic, quid ſi ex contractu non lucra
b tiuo [b] mulier acquirit aliquid a marito, puta
ex emptione, permutatione, ve locatiõe, vel a-
lio contractu non lucratiuo. Reſpond. illud
non perdit mulier per tranſitum ad ſecunda
vota: quia eſt res propria, non effecta. ad
hoc ſupra, de donat. ante nup. l. ſi liberis. quod
not.

1 ☞ Lex vbi diſponit: ceſſat hominis diſpo-
ſitio.
2 Teſtari an quis poſſit de bonis alienis in pre
iudicium ſui heredis: inter coniunctas per-
ſonas.

¶ Authentica.

c **Lucrũ hoc.** [c] Hec aut. cõtinuatur
ad. l. C. q2 dictum erat ibi qd mater
tranſiens ad ſecunda vota poterat
teſtari inter liberos, a diſponere, ⁊ alterũ ipſo
rum pro qualitate meritorum eligere: ſed iſta
authen. determinat quod legis diſpoſitio ipſo
iure diſtribuit inter liberos talia lucra, ⁊ ipſa
mater poteſtatẽ diſtribuendi nõ habet. ⁊ idem
in patre lucrãte. ꝙ ſi trãſeat ad ſcda vota: dos
ab eo lucrata equaliter ptinet ad liberos ſup-
ſtites, ⁊ pater nõ habet aliter diſtribuẽdi arbi
1 trium. h. d. ¶ † Not. qd vbi lex ipſo iure diſpo
nit. ceſſat hominis diſpoſitio, per quam de-
ſtrueretur vel impediretur legalis diſpoſitio et
prouiſio. ¶ Item nota exemplum. quod vbi-
d cũq; in iſta materia fit mentio meritorũ [d], me-
ritus intelligitur omnis qui non demeretur:
vt. ff. de leg. ij. l. cum quidam. ⁊. l. cum pater. §.
rogo. ¶ Ibi, diſtribuitur inter viuos quoad
proprietatem: ſed poſt mortẽ lucrantis pleno
iure: q2 vſufru qui erat lucratus, mortuo vſu-
fructuario conſolidatur cum proprietate.
2 ¶ † Ibi, nõ arbitrio, ſed nonne quis poteſt te-
ſtari de bõis alienis in preiudiciũ ſui heredis,
maxime inter cõiunctas perſonas: vt. j. de le-
ga. l. cum alienã. Reſpon. verum eſt, ſi intẽdat
teſtari tanq̃ de re aliena. Secus ſi intẽdat te-
ſtari de re in qua ius hʒ ꝙ in dubio preſumi-
tur. etiam ſi tale ius fiat caducum morte: vt. j.
de legatis. l. vxor patrui. ⁊. ff. de vſufru. l. ſi ſti-
cho. ¶ Ibi, parentis ſcilicet lucrantis dotem,
vel donationem ꝓpter nuptias, vel donatio-
nem ſimplicem, vel aliquid aliud titulo lucra-
tiuo: vt. l. femine. in princi. s. eo.

1 ☞ Origo bonorum conſideratur.
2 Mater ſecundo nubens, cũ perdat proprieta-
tem rerum, quas habuit a primo viro, reten-
to vſufru. an teneatur preſtare cautionem de
vtendo ⁊c.
3 Mater habens vnum filium: nupſit ſecundo
ante mortem filij: deinde mortuus eſt filius, an
ipſa ſuccedat filio ⁊c. 4.
5 Teſtator titus legauit ſeio decem: mortuo ti-
tio ſeius duxit in vxorẽ relictã titij, extãtibus
liberis primi matrimonij, an perdat legatum.

a ¶ Lediſſe. Vide l. generalr. X. nec intereſt. j. eo.

b ¶ Lucratiuo. Vide Bald in. l. hac edictali. §. his illud. in. j. col. j. eo.

c ¶ Lucrũ hoc. An iſta aut. corrigat. l. in quibꝰ. in ſi. j. eo. vide ibi glo. ⁊ Bal.

d ¶ Meritorũ. Vide Bal. i. l. femine in. j. col. in ver. meritorum. s. eo.

e ¶ Caſus. Vide Lud. ro. i cõſilio clxxxxix. p eo qd hic voluit Bald. And. Barb.

f ¶ Iſta aut. An iſta aut. corrigat. l. femine. § illd. s. eo. ⁊ l. mater. j. ad ter. ⁊ ꝙ corrigat tenet Bal. in. d. l.

g ¶ Diſponat. Vide bal. i. l. mater. ver. quero. vtruʒ. j. ad tertul.

6 Quid ſi ſtatutum defert talia lucra coniugi, an per tranſitum ad ſe-
cunda vota perdat ea.

¶ Authentica.

Ex teſtamento. Iſta eſt bona aut. diuidit
i duas partes. prima lo-
quitur qualiter mulier que tranſit ad ſcda vota, ſuccedit
liberis cõibus ex teſtamento. ſcda qualiter ab inteſtato.
ſcda ibi, ab inteſtato quoq;. Itẽ ſcda ſubdiuiditur in duas partes
q2 prima loquitur qualiter ſuccedat ab inteſtato i bonis primi viri.
ſcda qualiter ſuccedat ab inteſtato in bonis aliũde queſitis. Et iſta
differentia colligitur ex litera. vel ſi vis diuidere ſecundã literam, dic
ꝙ ſcda pars diuiditur in duas. nã prima ponit quoddam dictũ ſim-
pliciter. Scda ponit quandam aduerſatiuã: ex qua inſurgit modifi-
e catio dicti. Scda ibi, ſed ab inteſtato eorũ. ¶ Caſus. [e] Berta nupſit
titio. ⁊ ex eo ſuſcepit plures filios. primo deceſſit titiꝰ. ſcdo deceſſit
vnus, filiorũ, remanente berta. ⁊ alio filio cõi, fratreq; ipſius morien
tis. ſi iſta mater tranſiuit ad ſcda vota, quid iuris. rñ. Imperator qd
aut ipſa venit ex teſtamento filij. ⁊ ſuccedit tali ratione: q2 quicunq;
inſtitutus vel honoratꝰ ab aliquo filio, ſuccederet ſm eius volũtatẽ
ergo ⁊ mater. quaſi dicat ſuccedit tanquã quilibet: aut talis filiꝰ de-
ceſſit ab inteſtato: ⁊ tũc mater ſuccedit ei vna cũ alijs fratribus. tñ ſi
tranſit ad ſcda vota. ſiue trãſiuerit ante mortem illius filij. ſiue poſt-
ea. ſubdiſtinguitur: nã in bonis que fuerũt mariti habet ſolũ vſumf.
virilis portionis: ſed in bonis aliunde prouẽtis filio premorienti, vel
in acquiſitis ab ipſo filio, ipſa habet virilem partẽ plene proprieta-
tis. h. d. vſq; ad ver. quãtum. No. modo ꝙ in iſta materia ſunt multa
iura. ⁊ Cy. dicit ꝙ ſunt quatuor iura: tñ vt non habeatur intellectus
intricatus, preciſe hodie tene diſtinctionẽ huius aut. ſiue añ mortẽ
filij, de cuius ſucceſſiõe tractatur, ſiue poſtea ſcdas ineat nuptias. vñ
remanet ſola diſtinctio bonorũ. Et diſtinguamus. an ſint bona ve-
nientia a patre, an extrinſecus: vt no. j. ad tert. l. omnẽ. ſm Jac. but.
¶ In tex. ibi, ſicut iſtitutꝰ. Iſta aut. nõ diſtinguit. vbi ex teſtamẽto
ſuccedit, vnde bona obuenerunt. an a patre, an extrinſecus: tamen. l.
femine. §. illud. s. eod. videtur dicere ꝙ etiam quando ex teſtamẽto
filij ſuccedit, teneat̃ reſeruare fratribꝰ ipſius morientis. Ibi dũ dicit
vel ex teſtamẽto ſue poſteritatis. ⁊. j. ad tert. l. mate. Ibi, dũ dicit ex
f teſtamẽto vel ab inteſtato. dici poteſt ꝙ iſta aut. [f] cõtinet vltimũ. ⁊
nouiſſimũ ius. cui eſt ſtandũ. vel põt diſtingui. ꝙ aut filius diſpoſuit
ꝙ libere deueniret ad matrẽ. quã diſpoſitionẽ ⁊ ab inteſtato põt fa-
cere per viã legati, vel fideicõmiſſi. et tũc mater libere hẽat. argu. in
g aut. de nup. §. diſponat [g]. aut ſimplr̃ reliquit. ⁊ tunc reſtitutioni ſub-
iacet per. d. l. femine. §. illud. §. Iſtud contrariũ doc. non tãgũt, vnde
primũ videtur mihi melius, ſalua correctione. ¶ Ibi, quilibet. Po
ne ergo ꝙ mater fuit iſtituta. ⁊ rogata de reſtituẽdo, vel dãdo pau-
peribus poſt mortẽ ſuã, nũqd detrahet ſibi legitimã debitã iure na
ture in bonis filij. videt̃ qd nõ: q2 nõ ſuccedit tanquã mater, ſed tan-
quã quilibet extraneus. Itẽ legitima itelligitur tertia pars eius qd
alicui debetur ab inteſtato, ſed huic matri trãſeunti nõ debetur ali-
quid ab inteſtato, niſi ſolus vſufruc. vt. j. eadem. aut. ver. ſed ab in-
teſtato eorum. ergo videtur dicendum in hac. queſtio. Aut non ex-
tant alij liberi, et tunc matri debetur legitima: aut extant alij de-
ſcendentes ex ea, vt ex primo matrimonio mediati, vel imediati. ſ.
filij ⁊ nepotes: aut loquimur in bonis mariti, ⁊ matri nõ debet̃ legi-
tima: vt in. d. §. X. ſed ab inteſtato eorũ: aut in alijs bonis, ⁊ tũc debet̃
legitima: ⁊ ratio totiꝰ diſtinctiõis eſt: q2 ſucceſſio inteſtati meretur
legitimã debitã iure nature: vt s. de inof. teſt. l. cũ q̃rit̃. ⁊ hoc eſt ve-
rius. ⁊ iſte punctꝰ nõ eſt tactꝰ ab alio. ¶ Ibi, añ mortẽ, ſiue poſtea.
¶ Sed pone ꝙ filiꝰ emãcipatus deceſſit poſtea viuo pr̃e ⁊ mr̃e: et
iſte emãcipatus hẽat ſibi donata in p̃miũ emãcipatiõis. deinde de-
ceſſit maritꝰ mulier ſuperſtitibꝰ alijs filijs trãſiuit ad ſcda vota. vtrũ
habeat locũ hec aut. crede ꝙ ſic: vt fiat bonorũ diſtinctio. ſicut ſi pri-
mo deceſſiſſet maritus, deinde filius. nam eadem eſt ratio. preſuppo
no vnum. qd eſt verum. qd filius emancipatus in bonis donatis in
premium emancipationis moriens viuo patre. habeat heredem. in
dotem autem profectitia filia in poteſtate nõ habet heredẽ. niſi ſu-
perſint liberi ſui: vt dicetur. j. ſol. ma. l. dos a patre. licet donec viuit
1 intelligat̃ domina: vt. ff. fami. herc. l. põpo. philadelphus. ¶ † Ibi,
ex paterna ſubſtãtia. nõ originẽ bonorũ cõſiderari. nec ob. j. de dona.
l. ſi auia. vbi conſider ant̃ ſucceſſores, ⁊ nõ anceſſores: q2 ibi loquit̃ in
bonis queſitis libere, hic i bonis affectis: vel ideo hic: q2 lex vltra ꝑ
cedit. ⁊ hec vera. ⁊ eſt ſimile. j. de bo. que lib. qd ſcitis. ⁊ qd no. plene
2 per Cy. j. de ſuis ⁊ legi. aut. in ſucceſſione. ¶ † Quero hic, nunqd ſit
neceſſe ꝙ ad hoc vt mater conſequatur iſtum vſumfr. preſtet cautio
nem de vtendo ⁊c. dic vt no. s. de vſufru. l. vſufructu. ⁊. ff. de rei ven.
l. ſi homo. ¶ Ibi, quantũ. not. iſtud verbũ. ⁊ expone: vt. s. in aut. in
donatione. ¶ Modo circa iſtam aut. formatur talis queſtio berta
vxor titij, ex eo ſuſcepit vnicũ filium tantũ. deinde deceſſit titius ab
inteſtato, vel ex teſtõ, inſtituto filio herede vniuerſali. Poſtea poſt
multos annos iſta berta ſtetit cũ iſto ſuo filio, ⁊ in tota vita filij ſui
ſeruauit

ſeruauit viduitatē, ⁊ vidual: honeſtatem. De-
inde deceſſit iſte fili⁹, ſuperſtite patruo, vł alio
agnato, ⁊ ſuperſtite berta matre ſua, deinde
iſta berta trāſiuit ad ſcd̄a vota. mō de bonis
titij eſt controuerſia inter agnatū ⁊ matrē nā
mater dicit ſe ſuccedere ex perſona filij: ſed pa
truus dicit ipſam nō ſuccedere in bonis mari-
ti: niſi in ſolo vſufr. q: eſt priuata ipſa proprie-
tate ꝑ trāſitū ad ſcd̄a vota: q: litera dt̄ ſiue an̄
mortē filij, ſiue poſtea ſcd̄as ineat nup. mō que
ritur qd iuris: qd̄ ſtat in hoc, vtrū iſta auť. ha-
beat locū in ſucceſſione filij, qui vnicus erat, ⁊
quē ſolū mater habebat, an vo demū habeat
locū qn̄ extāt alij filij, ⁊ fratres defuncti. gl. hic
dt̄ qd̄ hec auť. hʒ locū indiſtincte. etiā ſi hēbat
vnicū filium: vt trāſiens ad ſcd̄a vota, etiā poſt
mortē iſtius vnici filij, patiatur hanc penā cir-
ca priuationē ꝓprietatis. ⁊ eſt rō: q: lʒ iniuriā
nō faciat filio premortuo, tn̄ trāſeūdo ad ſcd̄a
vota, dt̄ tex. qd̄ cōtriſtať aīa primi viri. ⁊ etiā ꝑ
caſtas nuptias offendiť primi viri memoria:
vt in auť. de nupt. §. que vero nunc. ver. defun-
cti animam cōtriſtaret. nā vidua eſt illa q̄ ho-
a norat maritū: ſed illa que ſcd̄o nubit, [a] honorē
nō ſeruat: vt pʒ in eo. §. ibi dū dicit. ſed hono-
rat defunctū, oīno abſtinere de cetero nuptijs.
vbi eſt text. no. in rōne ſui. Doct. noſtri tenent
contrariū. ⁊ dicūt ꝙ ex quo non habebat niſi
vnicū filiū, vel habebat plures, ⁊ oēs deceſſe-
runt, ꝙ iſta mater ſoluta eſt penis legalibus. ⁊
hoc ꝓbať primo viua rōne, ſcd̄o ꝑ tex. l. nā pe-
ne ſecundarū nuptiarū pn̄t ꝯſiderari dupľr. ſ.
aut fauore filiorum primi matrimonij: ⁊ tunc
mortuo filio, null⁹ hr̄ fauor: aut pn̄t ꝯſiderari
alia rōne, ⁊ tūc iſte pene ſunt abolite ꝑ dictum
apoſtoli. ⁊ iſta eſt rō cōcludēs. mō tex. q deter-
minat hāc qd̄. eſt in. l. femine. §. fi. ȝ. e. vbi dt̄ qd̄
ſi nullū ex priore mr̄imonio habebat ſucceſſo-
rē: puta q: nat⁹ nataqʒ deceſſerit, ⁊ emolumen-
tum ꝑcepit, iure ꝓprietatis obtineat, q tex. nō
inueniť correct⁹. Preterea. paria ſunt nul-
lū filiū extitiſſe, vel ad nullā rē perueniſſe. ar.
in auť. de nup. §. qm̄ infirmas ⁊ qd̄ not. in auť.
de non eli. ſcd̄o nub. §. gregoria. ⁊ hāc opin. tʒ
3 Bar. † Sed ſtatim q̄ro. Pone qd̄ iſta berta
b nupſit [b] ſcd̄o an̄ mortē filij, quē ſolū habebat: et
ſic facit iniuriā filio: deinde deceſſit fili⁹ ab in-
teſtato. Mō q̄riť, vtrū mr̄, vel patru⁹ ſuccedat
vel pone qd̄ iſta berta hēbat duos filios, vnus
deceſſit antequā nuberet, alter deceſſit poſtq̄
nupſit, nunqd iſta ſuccedit: vr̄ ꝙ nō: q: nubens
filiū offendit. ⁊ facte cauſe ꝓ īfectis haberi nō
pn̄t. ff. de capti. l. in bello. §. facte. lʒ adhuc ſum
c in eadē opi. pro matre: [c] q: fili⁹ q talē iniuriam
nō vlciſciť, tacite remittere videtur. ar. ȷ. de re-
no. dona. l. fi. Itē iſta iniuria nō poniť inter
cauſas ingratitudinis. Item in puncto in
quo defertur hereditas matri: ſcilicet in pūcto
immediate poſt mortē filij, mater non inuenit
d obijcem. ſiue obſtaculum. ſuccedit [d] ergo mater
remoto patruo, ⁊ quibuſcunqʒ alijs remotiori
bus. ⁊ ita teno gl. hic poſitā, tanquā ſingularē,
4 ⁊ periculoſam. qd̄ tene menti. † Denuo op.
⁊ primo de ratione naturali: q: cōtra rōnē na-
turalē eſt qd̄ mater ita crudeliter tractetť: vt in
auť. de non elig. ſcd̄o nubē. §. j. ver. ⁊ non ſolū.
Ibi mater quidē valde crudeľr ⁊c. Itē q: iſte
pene dant matri materiā delinquēdi, ſeu taci-
te luxuriādi: vt. ȷ. e. ti. cū igiť. in v. nec em̄. ibi, ⁊
forſan ēt ad ſeruoꝝ corruptiōes. Itē iſte pene
dāt matri materiā habēdi odio filios, ⁊ mortē
corū deſiderandi: pſertim ſi mr̄ iuuenis ē, ⁊ fer
uori nature reſiſtere nō valēs. eo. ti. §. finaūt nō
valuerit. in v. odibiles, ⁊ in ver. ꝯ feruorē natu
re. Itē q: mater pt̄ cōqueri de lege ⁊ legiſlato
re ſic amaris ſubdita penis. fruſtra em̄ genuit
fruſtra liberos nutriuit. e. §. ibi, fruſtra quidē
pariens, fruſtra ſimul ⁊ nutriens: ergo iſte pe-
ne que ponunť trāſeuntib⁹ ad ſcd̄a vota filijs
extantib⁹, ſunt irrōnabiles. Sʒ rn̄d. ꝙ non eſt

culpa legis, ſi mulier ad verā caſtitatē inuitať.
q̄ nō ꝑcula virginitate poniť. d. §. cū igiť. ver.
optimū itaqʒ. Itē q: iuſtū eſt ꝙ mater que nō
ſeruat debitū honorē marito, ſcd̄o nubēdo, fi-
liorū curā derelinquēs, aliquā penā patiať. ar.
ȷ. de admi. tu. l. lex q̄ tutores. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ de-
mon. l. ſed ſi hoc. §. fi. Nō ob. ſi dicat mater. fru-
ſtra peperi, fruſtra nutriui: q: hoc ꝯtingit pro
pter culpā ſuā, ꝓpter quā recediť a naturali eq
tate. ſ. ab illa gn̄ali eqtate q̄ poniť in. l. cū ratio.
ff. de bo. dā. ⁊ i. l. nā ⁊ ſi parētib⁹. ff. de inof. teſ.
q: rigor i ſpecie, vincit naturalē eqtatē in gn̄e.
5 † Nō iuxta ꝓdicta q̄ro de tali qōne, titi⁹ [e]
e legauit ſeio. ⁊ iſte ſeius mortuo titio accepit i
vxorē relictā titij, extātib⁹ liberis, primi mr̄i-
monij: mō q̄riť vtrū priueť legato: ⁊ vr̄ ꝙ ſic.
q: ſi titi⁹ ſciuiſſet, nō legaſſet. ar. eorū q̄ no. ȷ. de
fideicō. l. q fideicōmiſſariā. Itē ſi priuať mr̄ ꝓ-
pter hāc cām: ergo forti⁹ dʒ priuari extraneus
cū ⁊ ipſe memoriā defuncti offēdat, ⁊ mulieri
offendenti cōſentiat. nā agētes ⁊ cōſentientes
pari pena puniunť: vt. ff. de parici. l. vtrū. Itē
ēt ꝓp leuē offenſam reuocanť legata: vt. ff. de
adi. le. l. iij. §. ij. Contrariū eſt verū: q: hoc nulla
lege eſt cautū. Iſta allegatio fundať i materia
f priuatiua [f] q: qd̄ nō eſt lege cautū, nō inducit
priuationē: vt in auť. de nō elig. ſcd̄o nub. §. cū
igiť. ver. ſicut em̄. Ibi nec q̄libet eſt lex aliquid
tale dicēs ⁊c. Idē in materia delatiua: vt. ȷ. de
colla. l. illā. nā erubeſcim⁹ aliqd ſine. l. diſpone-
re. i auť. de triē. ⁊ ſemiſ. §. ꝯſiderem⁹. colla. iij. ⁊
hoc ꝓbať tali rōne. nā lʒ victric⁹ poſſit eſſe tu-
tor priuigni. tn̄ mr̄ ad ſcd̄a vota trāſiēs perdit
tutelā: vt. ȷ. de ꝯ. iu. tu. l. fi. ⁊. ff. de adop. l. nōnū-
quā. Nō ob. ar. ꝙ agētes ⁊ ꝯſentiētes ⁊c. q: di-
co qd̄ q̄dā ſunt delicta ꝑ ſe, nō habito reſpectu
ad aliud: ⁊ tūc ꝓcedit illa argumētatio. Que-
dā non ſunt delicta ꝑ ſe: ſed habito reſpectu ad
aliud. puta ad deſtitutā charitatē liberorum: ⁊
nō ꝓcedit talis argumētatio in victrico, quia
illi nō ſunt filij ſui: nec eis dʒ naturalē charita
6 tē. † Sʒ ſtatim iuxta ꝓdicta quero. pone ꝙ
g cōſuetudo, [g] vel ſtatutū defert ꝯiugi ſuperuiuē
ti hmōi lucra: nūqd ꝑ trāſitū ad ſcd̄a vota libe
ris extantib⁹, talia lucra ꝑdanť quoad ꝓprie-
tatē: vr̄ ꝙ nō: q: hoc nō dictat ſtatutū, nec con
ſuetudo: nec ergo nos dictabim⁹ ꝓbať iſte mo
dus argumētandi. ff. de acq. her. l. ſi ſeruū. §. ꝑ-
tor ait. ꝑterea hoc nō vr̄ cautū. ergo ⁊c. Idem
bn̄ficiū legis nemini dʒ auferri: vt. ff. de adop.
l. ſi arrogator. §. ſʒ an ipuberi. Cōtrariū pt̄ dici:
q: nō debem⁹ inſpicere ꝯſuetudinē, ſed cauſaʒ
ꝓpter quā. ar. ff. de cōdi. ob tur cau. l. idē. §. ſʒ ⁊
qd̄ meretrici. Et ideo cū deť ꝓpter matrimo-
nium, ⁊ circa ipſum quodāmō delinquiť ſcd̄o
nubēdo: ideo pena ſcd̄o nubētis hʒ locū. Itē
q: iſta ꝯſuetudo eſt interpretāda ſi ſcd̄o nō nu
bit. ar. ff. de vul. ſubſti. l. ex facto. ad idē facit in
auť. de nup. §. ſi vero ſit ſoboles. Iſtud ē dictū
cuiuſdā doc. vltramō. cui⁹ nomē ignoro. ⁊ ſi di
catur ꝙ ſtatutū ⁊ cōſuetudo nō recipiūt inter
pretationē, verū eſt q̄tū ad ſubſtantiā diſpoſi-
tionis ipſi⁹ ſtatuti ⁊ cōſuetudinis: ſed bn̄ reci-
piūt interꝑtationē ad caſuʒ de q̄ q̄riť, vtrū ille
caſus intelligať diſpoſit⁹ ꝑ ſtatutum necne: vt
ȝ. de noxa. l. ſi ſerui vri. ⁊ i. d. l. ex facto. de vulg.
7 ſubſt. † Denuo q̄ro de tali qōne. Berta [h] nu
h pſit titio, ⁊ dedit ei in dotē domū valētē mille:
⁊ recepit e ꝯ trio in donatiōe ꝓp nup. fundū va
lentē mille: appoſito pacto ꝙ q vita aliū ſupe-
raret, debeat lucrari dotē. i. ſi mulier ſupuiueret
dʒ lucrari donationē: ſi vero ſupuiueret ⁊ ma-
ritus, dʒ lucrari dotē. accidit ꝙ ex iſto mr̄imo-
nio ſunt nati duo filij. ſ. vnus maſculus, ⁊ vna
femina: demū deceſſit marit⁹: poſtea berta do
nauit filio iſtū fundū lucratū, retēto ſibi vſufr.
demū trāſiuit ad ſcd̄a vota: ⁊ demū fili⁹ deceſ
ſit ſupſtite mr̄e ⁊ ſorore. q̄riť vtrū mr̄ ſuccedit
in dimidia pte ꝓprietat̄ iſti⁹ fundi: rn̄. iſta qd̄
dedit occaſionē Iuſtiniano decidedi circa iſtā

a Sed illa q̄ ſcd̄o nubit. Et ſic Bal. hic ſequitur opi. Bar. in. §. tādem. ſequitur hic Sal. ⁊ etiam Bar. i. §. hinc nos. in auť. de nup. ⁊ Pe. de Anch. cōſi. clxvj. vbi omnino vide. ⁊ etiā conſulti ſecundum opi. bar. ⁊ vide. d. Abb. in xiij. col. in. c. eccleſia ſancte Marie. de conſti. in repe. ⁊ in. c. fi. de ſecun. nup. A. B.

b Nupſit. Vide Bar. in cōſil. inci. Ang. in fi. ⁊ Jac. de bel. i auť. de nō eli. ſcd̄o nuben. §. hoc aūt qd̄. in. vij. no. ⁊ vid̄ Ang. ibi in prin. illi⁹ auť. ⁊ qd̄ no. gl. ibi in v. circa hoc Sal. hic tʒ contra gl. hic ⁊ ita cōſului. ⁊ vide q̄ ſcripſi hic poſt Bar.

c Matre. Et eſt text. expreſſus in hac auť.

d Succedit. ergo cōmuniter reperitur corrupta lec. Bal. hic.

e Titius. Vide in. l. j. q fideicōmiſſariam. hic alleg. ⁊ ibi gl. doc.

f Priuatiua vide gl. in. c. fi. extra de iur. patro.

g Conſuetudo. Bal. in. l. fi. in fi. ȷ. de bo. ma. tʒ contrariū. i. qd̄ nō ꝑdatur: q: hoc non habet a coniuge. vel a ſtatuto. ⁊ lʒ Bal. loquatur in marito. dic ꝙ idē eſt in vxore: vt in auť. neqʒ virū. qd̄ ex do. colla. viij. et no. gl. poſt bar. et docto. hic. ⁊ adde Bal. idē tenentē in auť. vxore. ȷ. e. ⁊ reperio ꝙ Lu. ro. in. l. cū dotem. in prin. ff. ſol. ma. facit mētionem de Bald. hic. ⁊ cum ipſo tranſit. ⁊ idē Saly. i. l. femine. §. illud. ȝ. eo.

h Berta. ⁊ ſi per mortē mariti obuenit donatio ꝓpter nup. mulieri in lucrū, quā poſtea donationē trāſtulit in filiuʒ quo ad proprietatē reſeruato ſibi vſufr. demū mulier trāſit ad ſecunda vota, poſtea decedit filius ſupſtite matre ⁊ ſorore, an mater in. d. re donata ſuccedat q̄ ad proprietatem vna cum filia: an vero quoad vſum fructum tantum: ⁊ ſic intellige. l. mater. ȷ. ad ter. et l. femine. ⁊ auť. in donatione. ȝ.

materiā.⁊ dū iſta qō corā eo de facto verteretur,mr̄ dicebat quod iſte fundus debebat eſſe de bonis filij:q: mutatione dominij tranſlatus erat in filiuz,⁊ ſic dicebat ſe debere ſuccedere,ſicut in alijs bonis filij.Econtra dicebatur quod iſte fundus etiam in initio fuerat mariti:nec erat mutata cauſa realis,⁊ rei inherens, ratione donationis facte filio.Juſtinianus determinat iſtam queſtionem contra matrē ⁊ dicit quod mater viuente filio non habet in iſto fundo niſi ſolum vſumfruct.vnde mutatio dominij non inducit hic varietatem circa iuris diſpoſitionem.Jta determinat Juſtinianus in authen.de non eligen,ſecundo nuben.§.gregoria. Hoc premiſſo. habes quoddam preambulum ad intelligendum materiam auth.ſed ⁊ ſi quis. quam vide.que ſequitur.

1 Contraria quando aliqua ſunt in origine,vno dato vel conceſſo,neceſſe eſt quod alterum ſit falſum ⁊c.
2 Jndefinite poſita equipollet vniuerſali negatiue.
3 Faciendū quando aliquid eſt in pluribus an ſufficiat facere vnum vel fieri in vno.
4 Jtem de rege qui dedit caſtrum cuidam militi ⁊c.
5 Statuto cauetur quod ſi quis habuerit filiam dotatam,qō ei ſuccedat maſculus,⁊ alij filij deſcendentes ex ipſo filio maſculo. ſi filius deceſſit relicto filio , ⁊ poſtea deceſſit iſte filius ſine prole, nunquid ſucceſſio reuertitur ad ſororem.
6 Mulier quod lucratur ex pacto exiſtentium liberorum , eſt ipſius proprium patrimonium.7.⁊.8.

Authentica.

Sed ⁊ ſi quis. Quod debuit lucrari vir vel vxor in caſu non exiſtentium liberorum,debet lucrari ſi ex poſtfacto res redeat ad eum caſum.vel ſic.quod iuris eſt de toto quoad totum: ſic de parte quoad partem.h.d.Jac.butr. Et no.ꝙ quidam dicunt ꝙ hec authen.caret viua ratione.Alij dicunt quod hec auth. caret viua ratione,tamen habet aliquam equitatem vtilem,non tamen habentem ſe determinato modo ad ita ſtatuendū.Alij dicunt ꝙ habet in ſe equitatem ſpecialem:licet ſit contra iuris cōis : vt in auth.de nup.§.quoniam infirmas.verſi.ſi vero.in verbo , clementer ſentientes.ego dico quod in caſu hec auth.habet viuam rationem: q: in diſpoſitione legis non eſt perſona reuocare valens:vt.§. quoniam infirmas.vnde iſta auth.ſumitur.Jbi,quis enim hoc etiam infringat filijs,quibus videlicet ſolis hoc ſeruauimus non exiſtentibus.q.d.nullus.⁊ tunc collige argu.a proportione numeri,ſicut nullo exiſtente nullus reuocatur.ita exiſtente aliquo ex pluribus exiſtentibus,proportionabiliter reuocatur id eſt,pro virili.non in totum.Et quia iſta auth.vt dixi,capta eſt ex.d.§. quoniam infirmas. ideo expone caſum vt dicitur in.d.§.nam certum eſt ꝙ ſi parēs qui tranſiuit ad ſecunda vota,moritur ſuperſtitibus communibus filijs primi matrimonij,lucrum dotis ſi referas te ad maritum, vel donationem propter nuptias:ſi referas te ad vxorem pleno iure pertinet ad ipſos filios:nam per tanſitum ad ſecunda vota parens perdidit proprietatē.per mortem vero perdidit vſumfru.formalem , ⁊ conſolidatur proprietati.Si vero iſte parens ſuperuiuit , mortuis omnibus dictis filijs,pleno iure reaſſumit proprietatē cum vſumfr. ⁊ moriens poteſt de a libere teſtari:vt.s.e.l.femine.§.ſi.⁊ dixi in authen.ex teſtamento.modo pone qō iſte lucrans deceſſit aliquo filio premortuo,⁊ aliquo ſuperſtite,queritur quid iuris:⁊ certe iſtū caſuz determinat iſta authen. ⁊ iſte caſus tenet medium inter extrema. quando nullus deceſſit ⁊ quando omnes deceſſerunt.⁊ ideo q: tenet medium inter extrema.circa hunc caſum inuenitur media iuris diſpoſitio.ar.ff.de her.inſti.l.ſi pater.⁊.l.Et hoc Tyberiꝰ. Que autem ſit iſta media iuris diſpoſitio patet ex varijs lec.iſtius authen. ⁊ ſumendo primā lectu.ſic pone caſum. Berta nupſit titio. ⁊ dedit ei in dotem mille:⁊ econtra in donationem propter nup. accepit rē valentem mille,pacto appoſito de lucrando tertiam partem, ſi matrimonium ſine liberis ſolueretur.Accidit caſus : q: titius qui erat forte debilis nature deceſſit ſuperſtitibus tribus filijs,⁊ Berta eiꝰ vxore. demum berta trāſiuit ad ſcd̄a vota:deinde deceſſit vnus triū filiorum.Modo queritur , vtrum berta debeat aliquid lucrari de donatione predicta occaſione mortis iſtius filij rn̄d. ꝙ ſic : vt iſtud pactum de lucrando ſi matrimonium ſine liberis ſolueretur , accipiatur diſtributiue,vedelicet vt vno moriente,mater tanquā ex pacto non exiſtentium liberorum,lucretur viriles portiones illius : et ſic tertiam tertie in caſu propoſito.h.d.ſm iſtam lec.Jſta prima lec. loquitur quando fuit appoſitū pactum de lucrando ſolummodo in caſu nō exiſtentium liberorum.gl.iſtam lect.approbat,⁊ dicit ꝙ iſta continetur in libro nouellarum.tu dic ſecundum doct.quod iſta prima lect.eſt omnino falſa:⁊ ratio eſt:q: non dꝫ plus habere iſta berta per tranſitum ad ſecunda vota,quam haberet non tranſeūdo:vt ff.de condi.⁊ demonſtratio.l.titio.ſi nō nupſerit.⁊.l.mulieri ⁊ titio.

Sed ſi iſta non nupſiſſet,nihil lucraretur:q: extātibus liberis deficit ei conditio lucrandi iſte eſt expreſſe caſus.ff.de pac.do.l.bebius marcellus.vbi aperte reprobatur allegatio marcelli,qui dicebat ego fui pactus de lucrando partem dotis in caſu non exiſtētium liberorum:ergo multomagis in caſu exiſtentiū,nam cum iſte caſus nō ſit pacto comprehenſus.pactū in ipſo nihil debet operari:q: a quo remouetur forma,remouetur effectus:ita determinat iuriſconſultus in.d.l.bebius.ad idem.ff.de libe.⁊ poſthu.l.commodiſſime.⁊.ff.ſolu. matri.l.ſi cū dotem.in prin. Jtem natura terminorū qui adinuicē opponuntur,hec eſt quod cōtrario poſito in eſſe,alterū remouetur: vt.ff.de pact.do.l.inter ſocerum.§.cū inter patrē.⁊.ff.ad treb.l.ex facto.§.pactum.ergo exiſtentibus liberis euanuit non exiſtentium liberorum conditio,⁊ per conſequens lucrum habens iſtam conditionem annexam:vt.ff.de ver.ob.l.decem.vt proprie non dicatur reſolui,ſed nō naſci:vt ibi patet:⁊ ideo hec lec.reprobatur ⁊ approbatur hec. l.que ad idē tendit. Venio ad ſcd̄m lec.que eſt ipſa veritas.⁊ re-
1 tentis ſm quid,ſed nō ſimpliciter dictis terminis. †Pone caſuz
berta nupſit titio,⁊ dedit ei mille in dotē. ⁊ recepit i donationē propter nup.fundū valentē mille duobus pactis appoſitis,qō qui coniux ſuperuiueret,non extantibus liberis,lucraretur tertiā partem:eis aūt extantibus.lucraretur totum.accedit ꝙ deceſſit titius, tribus filijs relictis:⁊ berta ſuperſtite.demū iſta berta poſt annū luctus ſempronio nupſit:⁊ ſic perdidit proprietatem dicti lucri, retēto ſolo vſufr. deinde deceſſit vnus iſtorum filiorum.Queritur vtrum de illa proprietate berta aliquid reaſſumit:rn̄.ꝙ ſic:q: tūc reaſſumit partē virilem illius tertie partis:nā quemadmodū alijs mortuis reaſſumeret totū:ita pro rata reaſſumat vigore illius pacti,ſiue illiꝰ clauſule.ſ.nō exiſtētiū liberorū.h.d.aut.etiā in corpore vnde ſumitur. Jdeo dico ꝙ reaſſumit virilē illius tertie:q: alij duo liberi faciunt partē matri: ſicut facerēt in virili ſucceſſione:⁊ per hoc apparet tibi quid iuris:ſi duo filij deceſſerint remanente vno:q: partes eorum duorū viriliter diuidūtur inter matrē ⁊ filiū ſuperſtitē:⁊ iſta intentio eſt huiꝰ aut. Sed pone ꝙ iſta mater illud lucrū ante trāſitū ad ſcd̄a vota alienauit in extraneū,vtrū iſta alienatio reuocetur:rn̄.ꝙ pro parte q̄ matrem concernit,illa alianatio cōſolidatur:ſed pro alia parte que cōcerni ſuperſtites filios,infirmatur:⁊ ſic cōtractus pro parte cōualeſcit, propter ius qō reaſſumit author,⁊ pro parte infirmū remanet.h.d. tex.in.d.§.qm̄ infirmas.vnde no.ꝙ confirmando ⁊ infirmando illud ius:quod eſt de toto quoad totum,idem eſt de parte quoad partē.
2 †Modo cōtra iſtam lec.ſic opp.nā iſta lec.implicat contradictionem,quod ſic probo:quoties aliqua ſunt cōtraria in origine,vno dato,vel conceſſo neceſſe eſt ꝙ alterū ſit falſum:ergo data exiſtētia liberorū,neceſſe eſt ꝙ falſum ſit pactū in caſu exiſtētiū liberorū:diceretur ergo ꝙ per caſum repugnantē veritati:trahatur iuris diſpoſitio ad impoſitionē. Preterea natura cōditionū hec eſt,vt nō requirat veritatē actus per imanentis:ſed ſufficit veritas actus tranſeūtis:verbi gratia,ſi teſtator legat tibi.x.ſub cōditione,ſi cū liberis deceſſeris.ſi decedis cū liberis,qui nō viuūt niſi vno momento.impleta eſt conditio:vt.s.de inſti.⁊ ſubſti.l.pe.Jta eſt hic,ſi liberi ſupſunt etiā vno momento nā eſt cōditio vera exiſtentiū:liberorū:ergo cōditio appoſita nō exiſtentiū liberorū eſt falſa. Preterea,quoties cōditiōes ſunt diſtincte illa que prius exiſtit,habet purificare ſuum diſpoſitum:⁊ illa que exiſtit deinceps,nihil habet operari:vt.ff.de ver.ob. l.ſi ita qs ſtipuletur,ſiue nauis.ſꝫ hic exiſtit vna cōditio:ergo altera eſt ſublata,tūc ſicut falſa cōditio nō facit diē cedere:ergo caſus non exiſtētiū liberorū diē nō facit. Preterea,ſemel verū ſemp verū:ſꝫ ſemel
3 fuit verū extare liberos:ergo ſemp verū. †Preterea,indefinite, poſita equipollet vniuerſali negatiue:vnde ſi dico:ſi ſine liberis deceſſeris:idem eſt ac ſi dicerem:ſi ſine vllo libero deceſſeris : vt.ff.de ver.ſig.l.non eſt ſine liberis:ſed in themate noſtre licet vnus deceſſerit,ſuperſunt alij liberi:ergo cōditio negatiua per eorum exiſtentiam redditur impoſſibilis,⁊ falſa,dicere ergo qō falſa et impoſſibilis cōditio habeat ſuū diſpoſitū purificare,vel aliqd reintegrare,eſt
4 impoſſibile. †Preterea,cū aliquid eſt in pluribus faciendum,nō ſufficit fieri in vno:vt.ff.de condi.⁊ demonſt.l.pater ſeruerinā,vnde dato ꝙ mors filiorū haberet aliquid reconciliare circa matrē omnibus decedentibus:tū aliquo ſuperſtite,mors vniꝰ nihil dꝫ operari,nec debet ſimpliciter,nec ſecūdum quid ſufficere vnū mori.Jſtā rationē ponit gl.in.d.§.qm̄ infirmas.Sol.dicas ad iſta cōtraria.qō iſta aut.fundatur in iuris ſubtilitate:nec eſt rationabilis:ſed voluntaria:iuxta illud.Si volo,ſic iubeo,ſit pro ratiōe voluntas.Jta dt gl.in.d.§.qm̄ infirmas.qō cōcedo:tamen vnū dico,qō Juſtinianus in iſta materia cōſiderauit,ꝙ ſiue mater nō alienauit,ſiue alienauit in extraneū,iſti filij qui habēt proprietatē per tanſitū ad ſcd̄a,vota hūt ex quodā priuilegio perſonali:⁊ ſi oēs moriuntur,finitum eſt priuilegiū quoad oēs morientes:q: perſonale:tūc ſic finito priuilegio res redit ad eius cōe:ſed ius cōe eſt,ꝙ non exiſtentibus liberis mater lucretur: ergo eo deficiente,mater lucrabitur:vel ille qui habet cauſam a matre,vnde iſtas authoritas fundatur in extinatione perſonalis priuilegij:nā extincta perſona,extinguitur priuilegiū eius,⁊ reſpectu ſue
portionis

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

portiõis extinguit̃ perſona reuocare valẽs, ⁊ ideo redit ad ſuũ eſſe,
qd̃ habebat de iure communi, circũſcripto priuilegio liberorũ. h. d.
iſta auth. in primo reſponſo. Sed ſtatim queritur, ecce mater ⁊ filij
diuidunt inter ſalã portionẽ defuncti. tandẽ moritur mater, deinde
moriunt̃ alij filij. nunqd illi filij traſmittũt ad ſuos heredes: ⁊ certe ſic.
h. d. ſm̃ rñſum iſtius aut̃. ⁊ ſi illi filij decederẽt cum filijs, tranſmit-
terẽt, etiã ſi decederent viua matre. Tertiũ reſponſum iſtius aut̃. eſt
ſuperius declaratũ. modo ſequit̃ quartũ reſponſum qd̃ ſimiliter eſt
clarũ, qd̃ dicit ꝙ omnibus mortuis ante matrẽ, iſtud lucrũ redit ad
matrẽ, vel ad habẽtes a matre cauſam. h. d. iſta aut̃. ¶ Modo que-
a rit, vtrũ hec aut̃. locũ habeat in ſimplici donatione [a] inter vir. ⁊ vxo.
¶ Pone ꝙ vir cõſtante matrimonio donauit vxori fundũ, ſub hac
cõditione, videlicet totũ ſi ei filios genuerit, alias tertiã partẽ, mor-
tuus eſt maritus ſuperſtite vxore cũ liberis, deinde vxor traſiuit ad
ſcd̃a vota: ⁊ ſic perdidit ꝓprietatẽ: deinde deceſſerũt filij ſine liberis
nũquid proprietas redeat ad matrem: ⁊ dico ꝙ nõ: qꝛ cũ iſta aut̃. ſit
cõtra ius cõe, ⁊ loquit̃ solũ in donatione ꝓpter nup. nõ debemus eã
trahere ad ſimiles caſus. ff. d legi. l. ꝙ vero cõtra rationẽ. ⁊ ff. ſo. ma.
l. ſi vero. §. de viro. ⁊ ideo iſti filij moriẽtes traſmitiũt ad quoſcunqꝫ
ſuos hr̃des: vt. j. de don. l. ſi auia. ⁊ iõ arguẽdo ad q̃ſtiones de facto,
ſume hũc modũ argumentãdi ex iſta aut̃. Iſta aut̃. cõtinet ius ſingu
lare: ergo in ɔ̃riũ eſt ius cõe: ergo ex illo cõmuni iure habes argumẽ
5 tari ad queſtiones de facto, nõ ex iſto iure ſingulari. ¶ † Unde deci
b dit̃ talis queſtio [b]. Quidã ex rex dedit cuidã militi caſtrũ, [c] ſi dicẽs
c do tibi caſtrũ illud, qd̃ ita habeas ⁊ tu ⁊ tui heredes de tuo corpore
deſcendẽtes, ⁊ ſi decedas ſine heredibus de tuo corpore deſcẽdenti-
bus, caſtrũ illud ad me reuertat̃, ⁊ deinde decedit miles relicto here
de: poſtea decedit iſte filius, non relicto herede de corpore ſuo q̃re-
bat̃, nunquid caſtrũ deberet reuerti ad regẽ: quidã dicebãt ꝙ ſic. ar.
huius aut̃. Alij dicũt ɔ̃rium: qꝛ cum iſta aut̃. contineat ius ſingula-
re. ergo in cõtrariũ eſt ius cõmune, hoc approbat Cy. niſi caſtrũ ſit
datũ in feudum: qꝛ natura feudi eſt, vt mortuis heredibus ſangui-
nis, feudũ reuertat̃ ad dñm, ⁊ non traſeat ad heredes extraneos: vt
not. in. l. ex facto. §. ſi. ff. ad treb. per Dy. Iſta ſunt verba Cy. hic no.
6 ¶ † Et per hoc infert ad aliã queſtionẽ. Dicit ſtatutũ [d] ꝙ ſi qs ha
d buerit filiã dotatã, ꝙ ei ſuccedat maſculus: ⁊ alij filij deſcẽdẽtes ex
ipſo filio maſculo: pone ꝙ filius deceſſit relicto filio, poſtea decedit
iſte filius ſine prole: nũquid ſucceſſio reuertitur ad ſororẽ: ⁊ videt̃ ꝙ
ſic, quaſi priuilegiũ excludens ſororẽ ſit finitũ. ¶ Itẽ qꝛ in excluſio-
ne filie ponunt̃ ſolũ maſculi: ergo nõ excludunt̃ ab extraneis heredi
bus iſtorũ maſculorꝫ, ⁊ videt̃ finaliter ꝙ iſta queſtio debeat determi
e nari cõtra filiã: qꝛ ſemel excluſa [e], perpetuo eſt excluſa, niſi ſtatutum
loqueret̃ verbis tẽporalibus: qꝛ diceret quoad extãt maſculi, nã tũc
eis mortuis nõ inuenit̃ cauſa, vel perſona excludẽs filiã, vnde ſucceſ
ſio reuertit̃ ad ſuã naturã. ſm̃ qd̃ not. hic per Cy. in. j. q. formata ab
f eo. Bar. videtur idẽ [f] dicere in. l. ſi. j. ad tertu. ¶ † Reſtat hic aliqd
7 vtile circa iſtã materiã extrahere nã certũ eſt ꝙ ſi mulier lucratur
propter nup. ex pacto exiſtentium liberorũ, ⁊ non traſeat ad ſecunda
vota, ꝙ hoc lucrũ eſt propriũ patrimoniũ ipſius lucrantis, ⁊ nõ fi-
liorũ: licet filij ſint poſiti in cõditione lucrãdi. ⁊ ideo talis mulier nõ
traſiens ad ſcd̃a vota, nec in corpus ſuũ peccãs cõtra pudorẽ prece-
dentis matrimonij, põt de tali lucro libere diſponere, ⁊ teſtari: vt in
aut̃. de nup. §. ſolu. in prin. ⁊ idẽ econtra, viro lucrãte dotẽ vxoris ex
pacto ſuper exiſtẽtium liberorũ, vt ibi patet. ¶ Modo contra iſtud
8 opp. qꝛ lege aperte cauet̃ [g] ꝙ ſi marit⁹ lucrat̃ dotẽ ex pacto appoſito
reſpectu liberorũ, intelligit̃ hoc lucrũ eſſe pro filijs tanq̃ pro heredi-
bus matris: vt. ff. de pac. do. l. bebius. hoc tenet Bar. ff. de ſol. ma. l. ſi
cũ dotẽ. in prin. vbi ipſe tenet ꝙ maritus q retinet dotẽ propter li-
beros, retineat ꝓ eis tanq̃ ꝓ heredibus vxoris: ⁊ non pro ipſo reti-
nẽte, nec ꝓ liberis ſimpliciter. Iſtã etiã opi. diſputãdo tenuit Iaco.
de bel. ⁊ dixit ꝙ erat caſus in. d. l. bebius. ad hoc inducit Bart. ff. de
here. inſti. l. lucius. Inducit etiã naturalẽ rationẽ: qꝛ ſi pater dat do
tem pro filia, ⁊ paciſcat̃ ꝙ ſibi patri dos nõ reddat̃, niſi in caſu non
exiſtẽtiũ liberorũ, veriſimile eſt ꝙ plus diligit filiã, q̃ nepotes quaſi
tacito intellectu velit filiã lucrari. ⁊ liberos ei⁹ habere tanq̃ ex traſ-
miſſione materna, vt ſic ordo charitatis inducat ꝓ̃ſumptionẽ tacite
donationis. ar. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. publius. §. ſi. ⁊. ff. de libe. ⁊ poſth.
l. gallus. in prin. ⁊ de le. ij. l. cũ ita legat̃. §. in fideicõmiſſo. ⁊. s̃. eo. l. j. in
ver. gradibus ſeruatis. In ɔ̃trariũ facit. ff. de pac. do. l. inter ſocerũ.
§. vir dotẽ. vbi Richar. mal. ⁊ Cy. in addi. dicũt hec verba, videlicet
no. gl. ꝙ dos quã lucrat̃ ex pacto liberorũ exiſtentiũ, eſt propriũ pa-
trimoniũ ipſius patris, quaſi ex ſua prouiſione ſibi queſitũ, non aũt
eſt filiorũ. quaſi vt heredes matris in ea dote, ꝙ prodeſt ſcire. ſi que
rat̃ an pater habeat vſumfru. tm̃, ⁊ ꝓpter alia multa que occurrunt.
Richar. mal. ad hoc. ff. ad. l. fal. l. ſi vir. ⁊. ff. de reli. ⁊ ſum. fru. l. nerati⁹
⁊. l. celſus. Cy. aliqualiter hic. de hoc tangit̃ etiam per Dy. in. c. ꝙ ob
gratiã. extra de reg. iu. li. vj. ⁊ ꝑ Cy. s̃. de legi. l. ꝙ fauore. Hic aduer.
te, aut iſtud lucrum conſiſtit in expreſſa hominis prouidentia, aut in
preſumpta ⁊ tacita hominis prouidẽtia, primo caſu, verbi gratia: qꝛ
actum eſt expreſſe ꝙ extantibus liberis premortua vxore, vir lucre-
tur dotem. tunc eſt vera opi. Richar. ⁊ Cyn. ⁊
eſt caſus in. d. §. ſoluto. ⁊. j. eodẽ. l. cum alijs. §. c
itaqꝫ. ſcd̃o caſu fuerũt opiñã. d. Guido de cer-
uia antiquus doctor cõſuluit ꝙ iſtud lucrũ do
tis intelligat̃ eſſe ipſius mariti: ⁊ hoc per. l. in-
ter. de pact. do. quem. §. ſic inducebat. quoties
prouidet̃ in vno caſu, in eius cõtrario videtur
prouiſum totũ oppoſitum. vnde ſi prouidetur
de dote reſtituenda: non extãtibus liberis. in
caſu oppoſito: ſcilicet liberis extantibus, vide
tur ꝓuiſum: quod dos retineatur: tunc arguo.
Iſta oppoſitio intelligit̃ reſpectu perſone eiuſ
dem, nõ reſpectu diuerſarũ: ergo intelligitur ꝙ
vir ſit ille qui retineat: vt pactũ in ſua perſona
operet̃. ¶ Preterea in. §. cum inter. dicitur ꝙ
retineat̃ pro liberis, tanq̃ ꝓ heredibus filiefa-
milias, erat impoſſibile de iure. ff. qꝛ ex eo iure
nõ habebat heredem, qd̃ ſic probatur, certum d
eſt quod non habebat heredẽ ex teſtamento:
qꝛ filiafamilias nõ põt teſtari: nec etiam abin
teſtato: qꝛ iure nouiſſimo eſt inductum, vt fi-
liusfamilias haberet heredem abinteſtato: vt
3 in aut̃. vt lice. ma. ⁊ auie. poſt princ. ¶ † Pre- e
terea ponamus caſum extra dotẽ, pater extra
dotẽ dedit quedã genero, cũ hoc pacto ꝙ ma-
trimonio ſoluto morte mulieris, nõ extãtibus
filijs, illa data reddant̃ patri, certũ eſt qd̃ extã- f
tibus filijs illa data nõ debẽt reſtitui: qꝛ in cõ
tractibus ſumit̃ ar. a cõtrario ſenſu ſuper cõtra
rietate finalis cauſe: vt. d. §. cũ inter. tũc arguo
ſic. Iſtud retinetur per gñerũ ꝓpter liberos, g
nõ tñ pro liberis, ſed pro ſe: ergo idẽ in dote.
Probatur conſequentia: nam non poteſt dici
quod extra dotem filiusfa. habet heredem de
iure. ff. non enim allegar Bar. aliam rationem
ad. §. cum inter. niſi qꝛ dicebat ꝙ erat ſpeciale
in dote: quia filiafa. haberet heredem abinte-
ſtato iure. ff. per. l. auus. ff. de iure dot. ⁊ no. in
l. poſt dotem. ff. ſolu. matr. ſicut ⁊ alia ſunt ſpe
cialia dote. ff. fami. erciſ. l. Pompo. philadel-
phus. certe iſta ratio Bart. ceſſat in caſu alte-
rius donatiõis, quam ſub nomine dotis, ⁊ ta-
men nõ ceſſat diſpoſitio. d. §. cum inter. Quid
h ergo dicemus [h] de iſto paſſu difficili. [i] primo
i videamus vtrum de iſta queſtione ſit caſus in
d. l. bebius. Illa enim eſt lex difficilis: ⁊ caſus
eius ex talis. Quidam marcellus habens filiũ
⁊ filiam nomine bertam. illam bertam marita
uit marillo, promittẽs ei centum nomine do-
tis, duobus appoſitis pactis. primum pactũ
fuit, qd̃ ex iſta promiſſione non poſſet agi, niſi
ſuſceptis liberis ex ipſo matrimonio. ſecũdum
fuit, ꝙ ſi iſta decederũt in mr̃imonio ſine libe
ris, quod dimidia pars dotis remaneat apud
marillum, ⁊ alia dimidiã reſtitueret̃ fratri mu h
lieris. deinde mortuus eſt Marcellus, ſuper-
ſtitib⁹ filio maſculo. ⁊ iſta filio nomine berta,
que erat vxor marilli, cui berte prelegauit iſta
centena, ſiue iſtam dotẽ: poſt hoc ex marillo ⁊
berta nata eſt quedam femina nomine ſempro
nia, qua nata, berta diuertit a marito, ⁊ deceſ- i
ſit inſtituta iſta filia herede cõmuni, ⁊ fratre
ſuo filio marcelli equis partib⁹. Modo quia
dos iſta nõ erat ſoluta, marillus agebat ex ꝓ-
miſſione iſti⁹ dotis ɔ̃ fratrẽ mulieris heredẽ
marcelli: ⁊ dicebat ꝙ cũ iter bertã ⁊ eũ matri
monium eſſet ſolutũ exiſtẽtibus liberis. ⁊ exi-
ſtẽte filia communi, ꝙ ipſe lucrabat̃ totã dotẽ:
ergo totã petere poterat, ⁊ ꝙ lucraret̃ totã do
tem, probat̃ per caſum dicti. §. cũ inter. nã ex
quo actũ erat vt aliquid reſtitueret nõ extãti-
bus liberis: ergo videbat̃ actum, vt nihil reſti
tueret extantibus liberis. ¶ In contrariũ
allegabat̃, ⁊ dicebat̃ ꝙ iſte Marillus nihil de

a ¶ Simplici donatione. Uide ad huius authẽtice intellectũ gl. hic
que arguit de. l. ſi ita quis ſtipulet̃. ⁊ Bal. s̃. in ver. contra iſtam lect.
b ¶ Unde decidit̃ talis q̃ſtio. No. ſi ſtatutũ excludit feminã exiſtente
maſculo, vel filio maſculi, ſi filius decedit, ⁊ poſtea eius filius. femina
ſemel excluſa, amplius nõ admittitur, vide Bal. in. l. ij. j. de natu. li. ⁊
ibi dedi remiſſio-
nes. And. barba.
¶ Caſtrũ. Faciũt
not. per Bar. in. l.
gallus. §. quidam
recte. ff. de liber. ⁊
poſth. ⁊ ibi doc. ⁊
Cy. hic. ⁊ Bal. in
l. fin. in. xxxv. q. j.
de here. inſti. ad-
uerte: qꝛ aliqui li-
bri aliter habent
queſtionẽ iſtã for
matã. qꝛ poſt ver
bũ deſcendentes,
ſunt alia verba q̃
ea que hic poſita
ſunt.
¶ Statutũ. Ui-
de Bar. in. c. j. §. j.
per illũ tex. in tit.
epiſ. vel Abb. et
in. l. in qbus. j. eo.
¶ Semel exclu-
ſa. Uide tex. ⁊ ibi
no. in. c. j. §. j. epũ.
vel Abb.
¶ Idem dicere.
Adde bal. ⁊ pau.
de caſt. in. l. ij. j. de
lib. prete.
¶ Cauet̃. Uide
no. per Bar. in. l.
ſi cũ dotẽ. hic al-
leg. duo verba po
nit Bal. in. l. iij. j.
de inuti. ſtipul. ⁊
aliquid in. l. dos
a patre. j. ſol. mat.
adde qd̃ ſi ſcd̃s
maritus recepit
dotẽ ab vxore ha
bẽte filios ex pri-
mo matrimonio,
⁊ paciſcat de lu-
crando dotẽ pro
filijs primi matri
monij: iſto caſu fi
lij ad hanc dotẽ
nõ veniũt vt here
des matris ſcd̃m
Bal. in. l. hac edi-
ctali. in prin. i ver
bo omni circũſcri
ptione. j. eo.
¶ Quid ergo di
cemus. No. de in-
tellectu difficilis.
l. bebius marcel-
lus. ff. de pac. do.
And. barb.
¶ Paſſu diffici-
li. Uide de intelle
ctu illius. l. bebi⁹.
q̃ ſcripſi poſt bal.
in. l. ſi cum dotẽ.
in prin. ff. ſol. ma.

debat lucrari,ex eo qđ tacite videtur actuȝ qđ nihil lucreť deficiēte cōditione,⁊ ex hoc inſurgit exceptio taciti pacti ſiue doli. vnde dicebat frater berte,ego habeo iſtā defenſionē, nō ex perſona mulieris: ſed ex tacito pacto:nam etiā ſi mulier viueret, ex quo factū erat diuortiū,ſi cōueniret a marillo,poſſet eū repellere,ſi illam defenſionē habebat viuente ſororeȝ.eādem retineret poſt eius mortē. Juriſcōſultus determinat ꝙ ab ea petitione heres marcelli debet abſolui:tamē hoc reſeruato,qđ qꝛ marcellus prelegauit dotē huic berte,cui ſucceſſit dicta Sempronia filia cōmunis marilli ⁊ berte.certe Marillꝰ poterat agere denuo ad iſtā dotem vigore prelegati ex pſona dicte ſempronie.h.d.l.illa.l. Unde ſi bene pōderas,ex ꝯctu dotis Marillꝰ ille nō ſortiť ius agēdi,nec berta lucrať ibi dotē, vt dotē: ſed ex fideicō.⁊ ſic nihil facit pro Jac. de bel. Jmo facit cōtra:qꝛ Marillus ex contractu dotis, nec ex perſona ſua, nec ſempronie filie ſue tanꝙ heres berte, poſſet aliquid petere.niſi eſſet aliquid prelegatū.⁊ illa.l.bebius.recipit difficile cōtrariū i.d.§.cū inter.cū in.l. bebius.non ſumať.ar.a contrario ſenſu.qđ ſumiť in.d.§.cū inter. ⁊ eſt ratio eſt:qꝛ omnia pacta q̄ apponebanť in. l. bebius.principaliter ponebanť ad diminutionē ⁊ nō ad augmētū, excepto ſolo pacto retētionis dimidie partis dotis,vel meliꝰ in.l. bebiꝰ. ideo pacta nō vēdicāt ſibi locū: qꝛ loquebātur in caſu quo matrimoniū ſolueret morte mulieris:ſed ibi fuit ſolutū diuortio: vnde non diciť in matrimonio mori:que diuortio facto deceſſit.⁊.h.d.illa lex. ¶ Unde cōſidera. ꝙ quedam ſunt cōditiones nō appoſite reſpectu liberorū ſicut eſt conditio mortis ſimpliciter, ⁊ conditio diuortij:⁊ ex talibus nō inſurgit arg. a contrario ſenſu:vt in. §.cū inter. quedā ſunt cōditiones appoſite reſpectu liberorū, ⁊ ex illis inſurgit arg.a contrario ſenſu:vt in.c.cum inter.
a ¶ Quedā ſunt cōditiones[a],in quibus vtrūqȝ permiſcetur,vt puta qꝛ fit mentio mortis.⁊ liberorū,⁊ ille non operātur in caſu diuortij.ita loquitur.l.bebius. ¶ Jtem illa ſemper allega
b tur.ꝙ quando iudex[b] videt male actū ex vna cauſa,⁊ tamē hoc ex actis apparet,ꝙ ex alia cauſa potuiſſet bene agi,ꝙ ex illa cauſa nō poteſt condemnare, tamē debet eā in ſententiam reſeruare,qđ eſt not. Reſtat ergo ꝙ.l.bebius. non determinat queſtionē noſtram.⁊ ideo adhuc remanet dubium. Pone pater dedit dotem pro filia,⁊ ſtipulatus eſt ſibi ⁊ heredibus ſuis dotē reddi matrimonio diſtracto ſine liberis.demum deceſſit filia in matrimonio ſuperſtitibus filijs,deinde deceſſit maritus,nō apprehenſa hereditate vxoris nomine filiorum, qui filij erant infantes:deinde deceſſerunt ipſi filij hereditate materna non adita:vnde pater mulieris viuēs,vel frater volūt repetere dotē: qꝛ dicūt ꝙ hereditas ſororis ptinet ad ipſos, ex quo filijs nō adiuerūt, nec eorū nomine fuit adita. Et eadē q̄ſtio poteſt formari in quolibet conſanguineo ex parte mulieris, qui tanꝙ proximior repetit iſtā dotē. Modo queriť.qđ iuris.nā ſi opi.Cy.⁊ Rich.eſt vera,iſta dos nō debet reſtitui:qꝛ vir lucratus eſt eam ex tacito pacto:vt in.§.cū inter.⁊ effecta vnū patrimoniū cum patrimonio ipſius viri:vt.d.§.ſoluto. ſi vero eſt vera opi.Bar.ꝙ iſta dos non pertineat ad liberos,nō tanꝙ heredes matris , tūc hereditate p eos nō adita,ipſis mortuis.veniāt alij conſanguinei:⁊ ſimpliciter venirent,ſi ipſi repudiarent hereditatē maternā,licet ipſi
6 venirēt. ¶ † Hic eſt cōſiderandū:nā tres ſunt caſus.aut enim exprimiť pactū de lucrando,⁊ tūc efficiť propriū patrimoniū lucrātis,vnde nō eſt.hic tractandū de dote tanꝙ de hereditate mulieris,aut eſt tacitū pactum de lucrādo.ſumptū a cōtrario ſenſu ſtipulatiōis.⁊ tūc q̄ſtio eſt multū dubia,⁊ recepit ſub diuiſionē.

a ¶ Quedā ſunt cōditiones. No.ſi iudex videt male actū ex vna cā.⁊ ex actis apparet ꝙ ex alia cā bene potuiſſet agi, ex prima cā, nō pōt cōdemnare:tamē debet eam in ſnīa reſeruare.qđ bene no.vide Ang. i.l. claudius felix. ff. qui po.in pig.ha. vbi idē refert. vide Bal.ſuper litera,a in ver.actiones. vbi dicit ꝙ ineptitudo eſt duplex.ſ. qꝛ competenter actum eſt. ſecūda: qꝛ ꝯgrue. ſȝ quoad effectuȝ incongrue : qꝛ ex poſtfacto apparet:vnde reus abſolueť : qꝛ qualitas nō probať; et ſic pōt interloqui abſoluēdo ab obſeruatiōe iudicij: et ſit ſaluum ius agēdi.allegauit.l. bebiꝰ.⁊ vide que ipſe notauit i.l.ſi. ſ.de her.inſt. vid. c.cū olim.de cau. poſ.⁊ proprie.vbi papa reſeruat ius agendi in petitorio.⁊ in.c.ſi.eo.ti. vbi reſeruat ius agendi ex alia cā, vide.c.cū dilecti. de empt.⁊ ven.ꝙ mitiꝰ faciet,ſi reſeruat ius parti, vide ibi Joā.de Jmo.vide.c.oliȝ. el.ij.de reſtit.ſpo. vbi ſeruat ius agendi,ſi exceſſus fuit modꝰ defendendi,vide Bal.ī l.j.C.de pig.ac.et tex.in.c.querelā.đ ele.c.cū ex officij. ad ſi.de pſcr.⁊ ibi Bal.vide gloſſ.⁊ doc.⁊ ibi dixi i.c. Ray.de teſta.facit ꝯ do. Abb.in c.ij.de or.cog.vbi dixi.pondera iſta ad itellectū. gl.c. licet cauſam. de proba.A.B.

Nā interdū pater ſtipulatur dotē reddi ſibi, ⁊ ſuis heredibus , in caſu nō exiſtentiū liberorū: ⁊ hoc caſu exiſtentibus liberis , actio de dote eſt i patrimonio mulieris:vt.l.ſi cū dotē. ff.ſo. ma.ſm vnā lec.quā approbat Dy.⁊ ideo in q̄ſtione propoſita conſanguinei vxoris habent ius petēdi. ¶ Sed interdū pater in caſu non exiſtentiū liberorū ſtipulať.recipiēdo pro filia, vel non dicēdo ſimpliciter pro ſe, vel pro filia, quo caſu intelligiť ſtipulatꝰ ſm naturā dotis profectitie,cuius actio eſt cōis,vt.l. ij.in prin. ff.ſol.ma.⁊ tūc in caſu cōtrario exiſtentiū liberorum,nō poteſt intellige,idē puiſum, vnde ſequiť neceſſario ꝙ illa tacita puiſio concernat
c lucrum[c] viri ſimpliciter. ¶ Tertius caſus eſt qñ omni ſtipulatione ceſſante,dos retineť per patrē propter liberos,ex conſuetudine.de qua notať in.l.dos a patre,ſ.ſol.mat.⁊ tūc illa conſuetudo eſt introducta fauore liberorum,dico ꝙ deficiēte matre ⁊ liberis,nō adita heredita
d te[d],ceſſat beneficiū cōſuetudinis,⁊ dos reuertitur ad heredes mulieris.ar.in auť.de nup.§. quoniā infirmas.co.iiij.ibi,quis enim hoc etiā infringat filijs,⁊c.nā finita perſona que eſt immediata cauſa priuilegij,res reuertitur ad ius
e commune. ¶ Sed pone ꝙ inſtrumentum[e] ita dicit,qđ pater mulieris ſtipulatus eſt nomine filie dotem reddi in omnem caſum ⁊ euētum dotis reſtituende. Reſpō. ꝙ tunc non eſt dubium ꝙ mulier talem dotem ad heredes ſuos tranſmittit,⁊ decendentibus filijs:⁊ nō tranſmittentibus marito : qꝛ eo mortuo talis dos debet reſtitui,nec per hr̄des mariti poteſt retineri:qꝛ non eſt quid hereditariū hereditatis ipſius mariti,ſed patrimonium eſt mulieris,⁊ ita videť mihi ꝙ de iſta materia ſit tenēdum, ſaluo conſilio meliori. Bald.

1 ¶ Mulier vbi habet bona diuerſorum maritorum ; ⁊ diuerſos liberos ex diuerſis maritis,liberi cuiuſcunqȝ matrimonij veniunt ad bona ex illo matrimonio queſita.

¶ Lex quarta.

Cum alijs. Ex quocūqȝ cōiugio ſuſcepti filij,a ſuis patribꝰ collatas ſpōſalitias largitates ſibi vendicāt pcipuas,h.d.vel ſic,ſicut mulier que trāſit ad ſecunda vota,teneť reſeruare liberis illius matrimonij ſponſalitiā largitatem,quam vir primus ei contulit,ita mulier que trāſit ad ſecūda vota , ſponſalitiā largitatem ex donatione ſecūdi viri ad eā deuolutā teneť filijs ſecundi viri reſeruare,ſiue ad tertiū matrimoniū trāſeat, ſiue nō: ſed alia bona ſimpliciter materna ipſa mulier decedens tranſmittit ad liberos, diſponendo de eis prout vult,ab inteſtato vero omnes filij tam primi ꝙ ſecūdi matrimonij ſuccedūt pro numero liberorū. h. d. ¶ Caſus. Pone ꝙ Berta nupſit titio. ⁊ ab eo recepit ſpōſalitiā largitatē,cū pacto de lucrando ſi titius prior moreretur : ⁊ ex iſto titio ſuſcepit liberos:tandem mortuo titio:ipſa berta nupſit ſeio:⁊ ſimiliter ab eo recepit ſpōſalitiam largitatem , cum ſimili pacto de lucrando , deinde deceſſit liberis de ea ſuſceptis,tādē iſta berta titio nupſit,vel etiam nō nupſit,⁊ deceſſit:modo inter liberos primi matrimonij ⁊ ſcōi queſtio eſt de ſpōſalitia largitate pfecta a ſecundo viro in bertā, dicunt enim filij primi matrimonij ꝙ ſi iſta berta,non tranſiuit ad tertia vota, illa bona ſunt ſimpliciter ipſiꝰ berte,⁊ ꝙ berta pt de ipſis bonis facere ſuū velle,⁊ ꝙ ſuccedūt abinteſtato i dicta ſpōſalitia largitate,ſicut in reliquis bonis patrimonialibus berte. modo queriť quid iuris:certe iſte caſus nō erat determinatus ante hanc legem, licet enim de largitate ſponſalitia eſſet determinatū,ꝙ debet reſeruari

b ¶ Iudex. Adde ad.l.bebius. quā alle. Bal.in.l.ſi.in xvij.qđ.ſ.de here. inſti.⁊ in.l.ij. in.j. colū. de proba. ſ.
c ¶ Lucrum viri. Cōcordat Paul. de ca.in.l.ſi cū dotem.in princi. hic alle. forte tamen verſus eſt ꝙ non exiſtentibus liberis, q ſint hr̄des: mulier etiā rē ex ſimilitudine vel maioritate rōnis videatur voluiſſe eis prouidere per not.per Bal.in.l. apud antiquos. ſ.de fur. dū alle.l. ſi extraneus.⁊ ita intelligi ⁊ ſaluari poſſet id qđ not. Bart.l.p hereditarijs. ad ſi. ſ.de here.actio.
d ¶ Hereditate.vide.l. dos a patre. hic alle. ⁊ in.l.qđ ſcitis.ſ.de bo.que liber.
e ¶ Inſtrumentū. Vide Bald. in.l. dos a patre. in prin. ⁊ qđ ibi dixi.ſ.ſolu.matri.

ſeruari filijs primi m̄rimonij per.l.femine.§.eo.tñ de iſta ſcd̄a ſpōſa
litia largitate,ex quo berta non tranſiuit ad vlteria vota, videbatur
ꝙ ex teſtamento ⁊ abinteſtato tanꝗ̄ ex primo matrimonio haberet
ſucceſſores vel volūtarios teſtādo,vel ex diſpoſitione legali decedē-
do ab inteſtato.¶ Imperator iſtā queſtionem ſic determinat, dicit
enim ꝙ de prima ſpōſalitia largitate nō eſt dubium:qꝛ prouiſum eſt
per.l.femine.ꝙ tenet̄ reſeruare filijs primi matrimonij : vnde liberi
ſecundi matrimonij in hoc nō ſuccedūt vllo modo:⁊ ratio eſt:qꝛ per
tranſitū ad ſcd̄a vota mulier filijs primi matrimonij facit iniuriam.
Sed q̄ſtio noſtra eſt ſi lucrata eſt ex ſecundo matrimonio:⁊ nō trāſi
uit ad tertiū:qꝛ ſecūdis liberis nullā fecit iniuriā nō videbat̄ ꝙ filij
ſcd̄i matrimonij haberēt aliquid precipuū.ſed Imperator naturali
eq̄tate motus,ſtatuit ꝙ ſicut filij primi matrimonij lucrant̄ a patre
eorū ꝑfecta,ita filij ſcd̄i matrimonij habēt precipua ea q̄ ꝑceſſerunt
a p̄re ſuo.ſiue mater trāſeat ad ſcd̄a vota,ſiue nō.tñ inter trāſire ⁊ nō
a trāſire hec eſt differētia:qꝛ ſi trāſit ad tertia [a] vota.non pōt de ſpon
ſalitia largitate diſponere.niſi inter liberos primi matrimonij. ſed ſi
nō tranſit,pōt facere velle ſuū.tamē ſi nihil diſponit mulier:tūc ſuc-
cedit legalis diſpoſitio in defectū ꝓuiſionis mulieris:⁊ prouidet lex
de lucratis a ſcd̄o viro liberis ſcd̄i matrimonij.ſi vero ſint extrinſecꝰ
alia bona materna:tunc ab inteſtato ſuccedunt equaliter , ⁊ pariter
oēs filij.h.d.¶ In tex.ibi,materna bona.i. q̄ ſunt pure ⁊ ſimpliciter
materna:vt ea q̄ aliūde acquiſiuit q̄ꝫ a marito ¶ Ibi,largitate.ſpōſa
litia.ſm gl.i.donatiōe ꝑpter nup. ¶ Ibi.ex eo.i.immediate filij, vel
mediate,puta nepotes,vel vlteriores deſcēdētes.¶ Ibi, pro ſolidi
ditate:qꝛ filij primi matrimonij nō faciēt eis partē per cōcurſum,cū
nō poſſunt in hoc cōcurrere lucro. ¶ Ibi, nec ꝑſit.allegabat̄ per fi-
lios primi matrimonij ſub hac forma. donatio patris noſtri dʒ ad
nos pertinere:qꝛ paſſi ſumus iniuriā per tranſitū ad ſcd̄a vota : ſed
vos filij ſcd̄i matrimonij nullā paſſi eſtis iniuriā:qꝛ nō trāſiuit ad ter
tia vota.ergo lucra ꝑfecta a p̄re noſtro,pure ſimpliciterqꝫ ſunt ma-
tris noſtre lucrātis.Si ergo eſt ita:ſequitur de neceſſitate ꝙ ita ve-
niamꝰ nos ad lucra,ſicut vos:ſicut eſt in ceteris bonis abſolute ma
tris:ſed hanc allegationem remouet Imperator in illo verſi.ibi,qd̄
ſi poſterior.Et in hoc verſi.pōt poni ſic caſus : vt intēdat Impera-
tor dicere.ꝙ ſi ex ſcd̄o matrimonio non extant liberi, ꝙ ſponſalitiā
largitatem ex ſecundo viro lucratam ex pacto forte non exiſtentiū
liberorum:iſta mulier habet ſimpliciter in ſua poteſtate:⁊ poteſt fa
cere velle ſuū:licet donator ex alio matrimonio habet liberos tʒ hoc
reſpōſum modificat̄ per .l.hac edictali.ī.e.¶ Ibi.Ad maternas.in-
tentio huius.verſicu.eſt vt dixi quod ſi ex ſecundo matrimonio non
extant liberi:mulier poteſt libere diſponere de iſtis bonis:⁊ in iſtis
bonis ab inteſtato ſuccedunt liberi alterius matrimonij: ⁊ quicun-
que attinentes mulieri ſecundum gradum ſuum:quia iſta bona non
ſunt effecta ſed libera.h.d. ¶ Ibi, ex quocunqꝫ ſuſcepta.pone.Ber-
ta ex primo matrimonio habuit liberos: ⁊ ex pacto exiſtentium li-
berorum , vel ſimpliciter concepto,lucrata eſt donationem propter
nupt. Deinde accepit ſecundum virum,⁊ ab eo lucrata eſt ex pacto
ſimplici.ſeu in omnem caſum concepto.vel ex pacto concepto deter
minato modo in caſu non exiſtentium liberorum, deceſſit ſecundus
vir ſine prole.Deinde iſta tranſiuit ad tertia vota,⁊ ſuſcepit ex ter-
tio viro liberos.Modo queritur de lucro ſecundi matrimonij,quid
iuris:Reſpondet Imperator.ꝙ ex quo in iſto ſcd̄o matrimonio nō
remanſerunt liberi,illa ſecunda donatio eſt libere effecta mulieris,⁊
in ea habere poteſt quemlibet ſucceſſorē.h.d.⁊ iſte eſt verus caſus.
¶ Ibi, nos enim.hic concludit: ⁊ iſta concluſio reſpicit principium
1 huius legis.¶ † No.ex iſta.l.ꝙ vbi mulier habet bona diuerſorum
maritorū: ⁊ diuerſos liberos ex diuerſis maritis, veniunt liberi cu-
b iuſcunqꝫ matrimonij ad bona ex illo matrimonio [b] queſita. ¶ Se-
cūdo no.ꝙ ex quo matrimonio nō extant liberi: ex illo matrimonio
bona queſita ſunt indifferentia,⁊ libera.¶ Tertio.ex hoc no.caſum
contra gl.que eſt in aut.ex teſtamento.in gl. parua. que dicit quē ſo-
lum habeat.nā vbi nō ſunt filij,ibi nec pene introducte fauore filio-
2 rū:vt hic.⁊.ſ.eo.l femine.§.ſi.¶ † Not.gl.ſuper verbo:vt [c] a matre,
c que ponit de dictione, vt, ſiue habes in gl. varietatē,ſiue veritatem.
ſi habes varietatem:eſt dicere quod ſicut variatur diſpoſitio,ita va-
riatur acquiſitio ſi habes veritatē:not.quod dictio,vt nō ponitur ſi-
militudinarie,ſed proprie.i.vere.dic quod aut dictio,vt,ponitur ab-
ſolute,⁊ tunc notat veritatem,aut comparatiue, ⁊ tunc notat ſimili
tudinem.glo.opp.de.l.ſi quis prioris.§.talem.ī.eod.Solu. vt ibi no.
in prima gloſſ.que probatur per text. in auth.de nupt. §.nec illud.in
fin.ſecundum Iacob.de Bel.

1 ☞ Pene tranſeuntium ad ſecundas nuptias, ſunt communes ma-
tri ⁊ patri,fauore liberorum.
2 Res ſi fuit alienata,⁊ per accipiētem cōſumpta,an teneantur here
des conſumentis,vel heredes alienantis.
3 Pater qui eſt legitimus adminiſtrator bonorum que deuoluuntur
ad filios ſuos,an poſſit ſolus preſtare authoritatem filijs ſuis,ſi vo
lunt bona illa diuidere.

¶ Lex quinta.

Generaliter. Sicut ma-
ter trāſiēs
ad ſecunda vota,lucra prioris ma-
trimonij tenet̄ reſeruare filijs eiuſ-
dem matrimonij:ita vir tranſiens ad ſecunda
vota,tenetur reſeruare filijs eiuſdem matri-
monij lucra dotis.alienandi poteſtate peni-
tus interdicta:adminiſtratione tamē permiſ-
ſa patri,dum viuit:⁊ etiam poteſtate eligen- a
di,ac etiam diminuendi.hoc dicit.vſqꝫ ad.§.
ſi his.¶ Caſus.dictum erat in legibus ſupe-
rioribus quod mulier tranſiens ad ſecunda
vota,tenebatur filijs primi matrimonij reſer-
uare ea que de bonis ipſius matrimonij deuo-
luta erant:ſed nō erat aliquid determinatum
de patre.qui premortua vxore,extantibus li-
beris,accipiebat ſecundam vxorem:vtrum te
neretur lucra reſeruare filijs primi matrimo-
nij.Et ideo imperator ponit hic iſtam conſti-
tutionem,per quam determinat hanc queſtio
nem.⁊ dicit,quod ſicut mulier tenetur reſer-
uare:ita ⁊ vir.⁊ hec ſanctio eſt generalis,⁊ om
nem comprehendens caſum,id eſt, ſiue nubat b
intra tempus luctus,ſiue poſtea.Itē ſiue ma-
ter,ſiue auia.h.d.cum glo.in.j.particula huius
1 legis.¶ † Et ex hoc not.quod pene [d] tranſ-
euntium ad ſecunda vota ſunt cōmunes ma-
tri ⁊ patri fauore exiſtentium liberorum. Se-
quitur verſicu.nec intereſt.in quo ſic pone ca-
ſum.extraneus dedit dotem pro muliere , cum
pacto de lucrando : quod ſi mulier decederet
in matrimonio, vir lucraretur : vel dedit do-
nationem propter nupt.pro viro , cum pacto
de lucrando : videlicet quod ſi vir premore- c
tur in matrimonio,quod vxor lucraretur do-
tem,deinde exiſtit caſus lucrandi : poſtea lu-
crans tranſit ad ſecunda vota,queritur an iſta
lucra debeant filij primi matrimonij reſerua-
ri:videbatur quod non : qꝛ iſtud lucrum per-
uenit ex facto extranei,qui non appoſuit ali-
quam legem reſeruationis.Non autem perue
nit ex facto coniugum.Contrarium dicit Im- d
e perator:qꝛ qui dat pro alio,illū repreſentat:[e]
⁊ ideo tale eſt ,acſi per illum datum eſſet cum
tali pacto.¶ Sequit̄ verſi.hoc obſeruari po-
ne caſum.vir ꝑ ſimplicem donationem dona-
uit vxori future,⁊ tranſtulit in eam dominium
cuiuſdam feudi:deinde recepit illum fundum
in dotem,cum pacto de lucrando : deinde ex- e
titit caſus:qꝛ mulier deceſſit in matrimonio,⁊
vir lucratus eſt iſtam dotem , queritur vtrum
ſi tranſeat ad ſecunda vota,debeat hoc reſer- f
uare filijs primi matrimonij:videbat̄ ꝙ nō:qꝛ
inſpecta prima origine,iſta bona fuerunt iſtiꝰ
lucrātis ꝓpria.Sed ꝯ̄riū eſt verū:qꝛ inſpicitur
nouus titulꝰ dotis.⁊ nō inſpicit̄ primi dn̄ium,
q̄ ꝑ ſimplicē donationē abſorptū fuit.¶ Ibi,
aſſolet:vt.ſ.de dona.añ nup.l.j.¶ Ibi dn̄ium
añt.Iſte ver.ex predictis declarat̄,⁊ declarat.
¶ Ibi , itaqꝫ pone caſum. maritꝰ q fuerat lu-
cratꝰ alienauit:modo liberi volūt iſta alienata g
reuocare.querit̄ qñ hec poſſint fieri:i.quo tem
f pore,⁊ certe mortuo [f] alienāte, nō priꝰ: ſed qd
ſi bona ſunt alienata,ſed nō cōſumpta: R̄ñ.ꝙ
eſtimatio cōſumptorū petet̄ ab heredibꝰ cōſu
2 mētis. ¶ † Ibi exigent ꝑ cōdictionē ex hac.l.
pone ergo ꝙ res fuit alienata,⁊ ꝑ accipiētē cō
ſumpta,nō dr̄ hic qd̄ teneant̄ hr̄des cōſumen-
tis, ſed hr̄des alienātis,vel aliter pone caſum
in iſto ver.itaqꝫ.⁊ meliꝰ:qꝛ iſte res q̄ debebant
reſeruari, ꝑuenerūt ad extraneos poſſeſſores
abſqꝫ facto eiꝰ q tenebat̄ reſeruare. ¶ Nunqd
3 iſte res poſſunt a liberis [g] vēdicari,⁊ qñ,⁊ quō.
R̄ñ.ꝙ mortuo lucrāte.Sʒ pone ꝙ iſte res nō
extāt,qꝛ ſunt cōſumpte.Nunqd p̄t peti eſtima-
tio ab hr̄dibus eiꝰ q tenebat̄ reſeruare : rūdet̄
ꝙ ſic:qd̄ intellige,qñ nō extāt,culpa eiꝰ q debe
bat reſeruare vel culpa hr̄dū,nā aliter interitꝰ
ſpeciei liberaret debitorem.¶ Ibi,negotia.in

a ¶ Tertia vota.
Caue:qꝛ hoc non
vr̄ colligi ex iſto
tex.⁊ vr̄ ꝯ̄ ſumma
riū Bar.⁊ etiā ꝯ̄
tex.⁊ ibi no.in.§.
nec illud. in aut.
de nup. col. iiij.ſ.
quo ad donatio-
nem ꝑpter nupt.
et dotem : ſed in
alijs lucris bn̄ ꝓ-
cedit hec diſtin-
ctio.vt ibi habet̄.

b ¶ Nec illa etiā ab
ipſi p̄re vel m̄re
ad ſcd̄as nuptias
trāſeuntibus poſ
ſunt alienari:ſecꝰ
ſi nuptias ſcd̄o
nō repetant:vt in
§.illud. ī.hac.l.et
ibi ꝑ bar.⁊ i aut.
vxore.hoc titul.
Phil.Decius.

c ¶ Verbo vt.No
ta de dictione:vt
Bar. ī extrauag.
ad reprimēdū. in
ver.put.c.put.de
dolo ⁊ contu.l.ꝑ-
nt.ff.de iol.And.
Barb.

d ¶ Pone.Vide
Bal. in authē.ad
eos. in.vj.col.ī.e.
⁊ in aut.de nupt.
§. nec illud. colū.
iiij.⁊ Cyn.hic idē
tenentem.

e ¶ Repſentat. vi
de tex.in aut.i do
natione.ſ.cod.

f ¶ Mortuo alie-
nante.Vide Bal.
ī.ca.l.§.i his. vbi
dicit qd̄ hec ho-
die corrigit̄:quia
ſtati muliere trāſ
eunte ad ſcd̄a vo-
ta,pōt rem alienā
vendicare.

g ¶ A liberis.Hoc
hodie corrigit̄:vt
ſ.proxime dixi.

iſto ver.pone caſuz:q2 dictũ eſt ſuperius ꝙ pa
ter nõ põt alienare, vel obligare nomine ſuo:
ſed nũquid põt vtiliter adminiſtrare? R̃ñ. ꝙ
ſic.ſed nũquid põt inter liberos diuidere, vel
eligere. R̃ñ.ꝙ ſic. Illud hodie eſt correctũ.ſ.ð
3 diuiſione ⁊ electione:vt.s̃.auc.lucrũ. ¶ † Ex
tra ego q̃ro. pater eſt legitimus adminiſtra
tor rerũ deuolutarum ad filios:ergo pone qȯ
vxor tua deceſſit relictis pluribus filijs here
dibus ipſi⁹. Iſta habebat magnũ patrimoniũ
in quo patrimonio liberi ſucceſſerũt ꝓ indiui
ſo modo volũt diuidere cuz authoritate tua:
querit nũqd authoritas tua ſit ſufficiẽs ad iſtã
diuiſionẽ? ⁊ videt ꝙ ſic.arg.huius litere:nã tu
es legitimus adminiſtrator:ergo potes inter
liberos tuos diuidere. Breuiter tex.iſte nihil
facit ad propoſitũ:q2 iſta lex loquit in ſuo ca
ſu.q hodie eſt correctus,vt dixi. Sed in.q.pro
poſita,videt dicendum ꝙ requirit authoritas
iudicis:q2 ſine decreto bona minorũ ⁊ p̃cipue
pupillorũ,nõ poſſunt diuidi:q2 diuiſio eſt ſpe
cies alienatiõis ſiue permutatiõis.in qua re
quirit iudicis decretũ, vt.j.de pred.mi.l.nõ ſo
lum.ad hoc facit qȯ no.inſt.de inuti.ſtip.l.pu
pillus.⁊.ff.de mino.l.etiã.in prin. ¶ Ibi,vtili
ter no.rõnẽ quare patri cõmiſſa eſt miniſtra
tio.eſt vtilitas filiorũ:⁊ ideo diſpẽſatio patri
nõ eſt cõceſſa:imo ei diſſipatori poſſet interdi
ci:vt.ff.ad treb.l.imparator.⁊.j. de ſen.paſſ.l.fi.
¶ Ibi,non denegamus. no. ꝙ vbi Impera
tor vtitur hoc ſermone licentiam non dene
gamus,eoipſo concedere videtur.

1 ☞ Bona que acquiruntur ipſo iure ſperato
ab aditione hereditatis,non requirunt aditio
nem hereditatis.2.
3 Via aliqua quando eſt introducta alicuius fa
uore:ille qui renuntiat illi fauori, non perdit
propterea ius commune.

§. In his autem.

¶ Lucra q̃ debẽt reſer
uari filijs primi matrimonij, pertinẽt ad eos,
ſiue ſint heredes p̃morientis,ſicut lucrãtis.h.d.
Et ꝑ iſtũ.§.debebãt eſſe heredes alterius iſto
rũ:hodie vero iſtud lucrũ ad eos pertinet:ẽt
citra ius ⁊ nomẽ heredis:vnde etiã repudiata
hereditate vtriuſq3 partis,iſtud lucruz ꝑtinet
ad eos:vt in auc. heres. que eſt ſignata ſuper
iſto.§.⁊ eſt rõ differẽtie inter ius.C. ⁊ ius au
thenticorũ:q2 iure.C. per tranſitũ ad ſecunda
vota nõ erat ipſo facto dominiũ trãſlatũ inter
liberos:ſed hodie eſt ipſo iure tranſlatũ. ⁊ ſic
inter viuos,⁊ lucrãte viuẽte:vnde tale domi
nium liberi non habẽt facto lucrantis:ſed fa
cto legis:⁊ ideo nõ requirit aditio heredita
tis iſti⁹ lucrantis:q2 tẽpore mortis ſue hec bo
na nõ reperiunt in eius dñio. ¶ Et ꝑ iſtã rõnẽ
a dicas,ꝙ in aliquo corrigit[a] ver. Itaq3.s̃.e.l.in
eo,qȯ ibi expectat modus lucrãtis. Nã ſi ma
ter trãſit ad ſcd̃a vota,filij ſtatim acquirẽt do
miniũ. Igit ſtatim poſſunt vẽdicare ab extra
neo poſſeſſore:vt.ff.de vſuf.l.cuiuſcũq3.§.ſi fũ
dus. ¶ Ibi,nõ adierunt:q2 forte erat dãnoſa.
Ibi,adeũdam.hodie nõ eſt neceſſe:vt in auc.
1 heres. ¶ † Ex iſto ſenſu no.talem doctrinã.ꝙ
b queciiq3[b] acquirunt iure ſeparato ab aditione
hereditatis,non requirũt hereditatis aditio
nẽ:vt.ff.de acqui.here.l.pro herede.§.papinia
nus.⁊.ff.de ſepul.vio.l.ſepulchri.⁊.l.queſitum.
Et ideo emphyteuſis ⁊ feuda tali forma con
ceſſa:q2 non cõcernunt liberos:vt heredes,ſed
vt liberos ſimpliciter,trãſferunt ad ipſos mor
tuis parentibus,ſine alia traditiõe. ¶ In du
bio autem vtrũ debeant tranſire ad eos tanq̃
vt liberos ⁊ heredes,dic vt no.ff.de pe.here.l.
item veniũt.§.fi.⁊ no.per Bart.in.l.vt iuriſiur.
§.ſi liberi.ff.de oper.li.⁊ plene dixi in.l.liberti.
liberteq3.j.de ope.lib.vnde cõclude ꝙ vbicun
que acquiſitio nõ concernit ius hereditariũ,
vel corpus hereditariũ:ſed aliquid abſtractũ,ſeu ſeparatũ ab ipſis
2 non requirit aditio hereditatis. ¶ † Item cõſidera, ꝙ quedaz ſunt
iura que morte perimunt,⁊ ius nouum creat in liberis:⁊ iſta nõ re
quirũt aditionem hereditatis,primum probat in iſto.§.conſiderata
ratione ſm̃ tempora huius legis:ſcd̃m probat in auc.heres.cõſide
3 rata ratione illius auc. ¶ † Ibi,ne qd fauore. no.iſtam regulam,ꝙ
quando aliqua via eſt introducta alicuius fauore,⁊ ille renũciat illi
fauori,⁊ iuri ſpeciali illius fauoris,nõ propterea perdit ius cõmu
ne : q2 fauor ampliari conſueuit , ⁊ ordinat ad augendum: ⁊ ideo
non debet diminuere.h.d.iſte ver.

§. Illud etiam.

Qui nõ tranſit ad ſecunda vota,põt
lucra libere alienare, ⁊ cõſumere. Si
vero nõ alienat, nec cõſumit liberi illius matrimonij poſſunt tan
quam reſeruata vendicare.h.d.⁊ iſte.§.in aliquo corrigitur per auc.
vxore.ſ.quantum ad dotis lucrationem,⁊ donationẽ propter nup.
que debent omnino reſeruari liberis illius matrimonij:⁊ non poſ
ſunt alienari,nec conſumi,licet ad ſcd̃a vota,nõ tranſeat. ꝙ eſt mul
tum not. Quo ad alia vero lucra nõ corrigitur iſte.§.per auc.vxore.
ſecundũ glo.⁊ omnes doc. Et ſic in hoc.§.caſum forma. Mulier oc
caſione primi matrimonij eſt aliquid lucratus:nec tranſeunt ad ſe
cunda vota:vtrum poſſint alienare vel conſumere iſta lucra? R̃ñd.
ꝙ ſic:ſed pone ꝙ non alienauerunt,nec conſumpſerunt,vtrum libe
ri primi matrimonij poſſint ea vẽdicare,⁊ precipua habere? R̃ñ.
quod ſic.h.d.⁊.s̃.dictum eſt de tranſeuntibus ad ſecunda vota:hic
de non tranſeuntibus. Super iſta.l.ſunt tres auc.prima incipit he
res,⁊ reſpicit.§.in his.ſecunda incipit vxore. ⁊ reſpicit.§. illud ter
tia incipit ſi tamẽ que in aliquo corrigit auc.vxore,ſupra allegatam.

¶ Authentica.

Vxore. ¶ Iſta auc.dicit ꝙ lucrũ dotis ⁊ donatiõis
propter nup.omnino eſt reſeruãdũ filijs il
lius matrimonij,ſiue matrimoniũ diſſoluat morte, ſiue
diuortio.h.d. Ibi,lucrat. Pone ꝙ vir ex forma ſtatuti
lucratur eſt dotem extantibus liberis.nũquid hec auc.locũ habeat
in iſto lucro,qȯ lucratus eſt ex forma legis,⁊ nõ ex pacto.dicitur ꝙ
ſic:quia iſtud ſtatutum videtur eſſe inter ipſos coniuges quoddaz
tacitum pactum.argumen.l.item quia.ff.de pact.de hoc dicam in ſi
c milli caſu.j.eod.l.hac edictali. ¶ Sed nunquid iſtud lucrum[c] quod
deſcendit a ſtatuto,perdit per tranſituz ad ſecunda vota? ⁊ vide
d tur ꝙ ſic:cũ habeat in ſe tacitũ pactum. contrariũ[d] videtur,ꝙ ſta
tutũ hoc non dicit:⁊ natura ſtatuti eſt, ꝙ nõ recipit interpretatio
nem iuris. Sed ad hoc rñdetur.ꝙ iſta interpretatio eſt de conſecu
tiuis ipſius ſtatuti:id eſt lucrorum,que deſcendunt ab ipſo ſtatuto.
vnde ſtatuta bene recipiunt interpretationem ſuper conſecutiuis:
quia non ſunt extra naturam rei ſtatute.

¶ Authentica.

e **Heres.** [e] Scilicet lucra peruenientia a premorien
te coniuge. ¶ Ibi,liberis : ſcilicet ipſius
matrimonij. ¶ Ibi , niſi mirabile eſt quod propter in
gratitudinem quis priuatur iure ⁊ corpore heredita
rio. Bald.

¶ Authentica.

f **Si tamen.** [f] Iſta auc.dicit quod mulier que nõ
tranſit ad ſecunda vota,non ſolũ ha
bet vſumfructum lucratorum ex cauſa donationis pro
pter nup.ſed etiam habet virilem proprietatis partem
ſecundum numerum liberorum.h.d. ¶ Ibi,⁊ omnibus aſcendenti
g bus[g]. Nota quod vbicunq3 tractatur de ſecundis nuptijs, ⁊ huiuſ
modi pactis:idem ius eſt in vno tranſeunte,⁊ quolibet aſcendente,
quod eſt in patre ⁊ matre. Iſtam authen.declara:vt no.j.l.hac edi
ctali.§. finali.

1 ☞ Matrimonium non dicitur proprie repeti inter eos inter quos
fuit primo.
2 Pactum ſi non eſt appoſitum de lucrando:ſtatutum autẽ diſponit
de lucro.an ſtatuti diſpoſitio habeat locum.
3 Pactum appoſitum eſt de lucrando,propter exceſſiuas expenſas,
que fiunt hodie propter vxores:an iſtud lucrum dicatur vſq3 ad con
currentem quantitatem.4.
5 Lex iſta an habeat locum in lucro quod procedit ex delicto.
7 Quid in patre habente vnicum filium monachum,⁊ tranſeunte ad
ſecunda vota:an habeat locum iſta lex,⁊ nu.7.8.9.10.
11 Legitima filiorum an poſſit per ſtatuta ciuitatis minui.
12 Charitatẽ quã debemus filijs,debem⁹ etiã nepotibus,⁊ neptibus.
Statutum

a ¶ Corrigit.vide Bal.in.l.femine.i X.redintegrabitur.s̃.e.⁊ probat in.§.ſi vero expectet.i auc. ð nup. colla.iiij.

b ¶ Quecũq3.iura que deferunt nõ vt hereditas,non indigent actione, vide Bald.in.l.adopt. Petrus et Ang.conſil.lxxix. ⁊ Bar.in.l.j.§. an bona.ff.de iu.fiſc.

c ¶ Lucruz. Vide per Bal. i auc.ex teſtamento.s̃.eo.

d ¶ Et idẽ qȯ non probat.tenet ipſe Bald in.l.ñ.j. de bon.ma.P.D.

e ¶ Heres . Iſta auc.ponitur in.l. generaliter . §. in his.s̃.e.⁊ ibi bal. ⁊ vide etiam not. Bar. ad hãc auc. in. l. hac edictali. §.quã obſeruationem.in fi.j.eo.vbi idem dicit eſſe in beneficio illius legis, ꝙ competat etiam non adeunti hereditatem.

f ¶ Si tamen. Vide no.i.l.hac edictali.in fi.j.eo.

g ¶ Deſcendentibus. Vide.j.l.pro xi.§. quam obſeruationem.

13 Statutum diſponit ꝙ contra inſtrumentum inſinuatũ nihil poſſit obijci, an poſſit obijci de hac lege.
14 Quid de inſtrumento guarentigiato. nu. 15. 16.
17 Factum in fraudem hominis, ipſo iure non tenet.
18 Pater habens filium ſpuriuȝ ipſum heredem inſtituit, dicẽs ſe hoc facere in fauorem tertij, an hic preſumatur fraus legis. 19.
20 Mulier non dat ſecundo viro dotem: ſed frater mulieris cũ pacto de lucrando: an filij primi matrimonij habeant reuocatoriam huius. l. 21. 22.

¶ Lex ſexta.

HAc edictali. Mulier ſcdo viro vel vlteriori, vel maritus ſecũde vxori, vel vlteriori, nullo liberalitatis ti. ſeu nullo lucrandi pacto, vel relicto, põt plus cõferre. q̃ vni liberorũ prioris matrimonij minus habẽti: ⁊ qd vltra reliqt, vl donauit, pro nõ ſcripto habet. ⁊ quicquid in fraudem huius cõſtitutionis agitur, ipſo iure caſſatur. h. d. vſq ad §. his illud. ⁊ cõtinuatur ad leges precedentes: qꝛ dictũ eſt in ſuperioribus qualiter puniant contẽptores liberorũ in lucris prouenientibus illis a defuncto: nũc qualiter puniãtur in alijs eorũ bonis proprijs. ita dicit gl. ex qua collige, ꝙ cũ hec ſit punitio, ergo hec lex eſt penalis. ⁊ diuiditur iſtud principiũ ĩ tres partes. Nam primo prohibet. ſecũdo ſuã prohibitionem extendit. tertio dat remedium ſi contra ſuam prohibitionẽ fiat expreſſe, vel tacite. ſecũda ibi: quam obſeruationeȝ. tertia ibi, ſi vero plus. ¶ Caſus. Relatũ fuit imperatori leoni qualiter mulieres ⁊ viri ad ſcda vota tranſeũtes, ſpreta charitate liberorũ primi matrimonij ſuas facultates effundebant in ſecũdos coniuges. ⁊ fuit ei ſupplicatuȝ de remedio. Imperator conſiderãs hoc, hanc legẽ edictalẽ id eſt generalẽ, compoſuit. ⁊ prohibendo ſtatuit, ne liceret trãſeunti ad ſecunda vota, vel vlteriora, ſcdo cõiugi dare quoquo donatiõis, vel relicti, titulo, pluſq̃ daret relinqueret. filio prioris matrimonij: ⁊ ſi vnus erat, vel ſi plures, equas partes habentes, quã vni eorum, vel ſi erãt plures nõ equas partes habentes, q̃ minus habẽti: ⁊ vnũ ſcias, ꝙ non põt alicui liberorũ minus relinquere quam legitimã, niſi eſſet ingratus: hoc primo vſq ad ver. quã obſeruationẽ, ſed ſtatim querit: iſta que dicta ſunt habent locum in patre ⁊ matre ad ſcda vota conuolãtibus: quid in auo habẽte nepotẽ ex filio pmortuo accipiẽte vxorẽ ſecundã, ſpreta naturali charitate nepotis: ⁊ quid in auia: Reſpondet Imperator, ⁊ dicit qd idẽ. ⁊ ſi ſtatutum in patre ⁊ matre extendit ad auum ⁊ auiã, ⁊ ad pro auum ⁊ proauiã. ⁊ hoc ſecũdo. ¶ Sed pone ꝙ plus eſt collatũ in ſcdm cõiugem q̃ ſit permiſſum: quid erit de iſto collato. Reſpon. ꝙ erit pro non donato. ⁊ pro nõ relicto. ⁊ applicat filijs primi matrimonij, quib9 eſt facta iniuria: hoc tertio. vnde iſta tertia pars procedit annullãdo, ⁊ filijs primi matrimonij prouidẽdo vſq ibi, omni circunſcriptione. ¶ Sed ſtatim querit. homines cauti faciunt contra hanc. l. per interpoſitam perſonã, vel p contractum ſimulatũ, non enim dabunt ſecundo coniugi, ſed alteri coniuncto, vel amico, eius nomine tacite recipiẽti pro eo, nec donabũt expreſſe, ſed ſimulabũt vendere, cũ donent tacite, quid erit: Rñdet Imperator, ⁊ dicit qd iſte fraudes ⁊ ſimulationes nullius ſunt momẽti. ⁊ ꝙ ita in fraudem legis, vel ſimulato modo concipit, ipſo iure nõ valet. h. d. ¶ In tex. ibi, hac edictali. l. generali: vt. s. de leg. liñ. ibi, procreatis. ⁊ viuentibus: vt. j. e. l. ver. ita tñ ⁊. s. eo. l. femine.
1 ¶ † Ibi, repetiti. i. contracti. non enim ꝓprie dicit repeti matrimo-
a niũ inter eoſdẽ, inter quos fuit primo. ¶ Sed pone[a] ꝙ berta nupſit Titio. ⁊ ex eo genuit plẽ: demũ fecerũt diuortiũ. ⁊ demũ redierũt ad cõnubium. Nũquid Berta poterit huic titio dare vltra formam huius. l. videt ꝙ non: qꝛ iſtud eſt ſm matrimoniũ. ⁊ p hoc facit illa litera. q̃ dicit repetiti. Contrariũ eſt verũ: qꝛ p ſcdas nupt. nõ inducit liberorũ cõtẽptus: imo ſeruat paterna ⁊ materna affectio. ⁊ ideo nõ habet locũ huius legis pena. arg. j. e. l. ver. ſi vero liberorũ. in ratiõe ſui. hoc etiã apparet: qꝛ nõ eſt iſte vitricus, nec iſta nouerca: imo ſunt pater ⁊ mater. ¶ Ibi, nec dotis. ſ. cũ pacto de lucrãdo. nã
b ſine pacto[b] de lucrãdo põt totũ patrimoniũ dare ſcdo viro in dotẽ, nec habet locũ hec lex: vt in aut. de nupt. §. optime. ⁊ §. illud quoq. col. iiij. ⁊ ibi no. in gl. ⁊ no. ſm And. de pi. ⁊ Cy. q ita cõſuluerũt. et
2 iſta eſt veritas. ¶ Modo hic icidũt tres. q. ⁊ prima. ¶ † Pone ꝙ
c nõ eſt appoſitũ pactũ[c] de lucrãdo: ſȝ ſtatutũ diſponit de lucro. vtrũ diſpoſitio ſtatuti informet per hanc. l. ⁊ videt ꝙ nõ: qꝛ ſtatutũ eſt. l. poſterior q̃ derogat huic legi. tanq̃ anteriori. Itẽ qꝛ ſtatutũ eſt ius ſpeciale illius municipij: ſed hec. l. eſt generalis in toto orbe. ſed ius ſpeciale derogat generali. Itẽ qꝛ indiſtincte loquit. nõ diſtinguẽdo an extent filij primi matrimonij nec ne: ergo indiſtincte debet intelli-
d gi. Itẽ ſtatuta nõ recipiunt interpretationẽ. Itẽ iſta interpretatio[d] eſſet correctiua: qꝛ corrigeret ſtatutũ in parte. Sed certũ eſt ꝙ ſtatuta nõ recipiũt interpretationẽ correctiuã a iure cõi, qñ ſtatutum eſt poſſibile ratiõe ſtatuẽtis. ⁊ ratiõe rei ſtatute. ſȝ hic ſtatutũ eſt poſſibile vtrobiq mõ: qꝛ lex cõtinet ius poſitiuũ. cui põt derogari p cõ-
trarium ſtatutũ. In cõtrariũ videtur eſſe verũ.
Nam iſtud ſtatutũ videt eſſe tacitũ pactũ. arg. a
ff. de pac. l. item. qꝛ ⁊. l. nõ poſſibile. ⁊ qd no. j. d
decr. de. l. j. lib. x. ⁊ de reg. iur. l. nec ex pretorio.
certũ eſt ꝙ tacitũ non eſt maioris potẽtie. q̃
expreſſum: vt. ff. loc. l. q. ad certũ. hanc opin. te- b
net Jac. bu. ⁊ Bar. d. Fran. de alberg. diſputa
uit hãc. q. Florẽtie: ⁊ ego tũc ibi legebam. ⁊ te
nuit idẽ tali ratione. Nã ille q non põt aliena- b
re per pactũ, debet facere ⁊ curare ne alienet
ex diſpoſitiõe legali: vt. ff. de leg. ij. l. codicillis.
§. pe. vñ iſta nõ debuit dare tantã dotẽ, qd ex
forma ſtatuti lucrũ trãſcẽderet legalẽ mẽſuraȝ
⁊ qd eſt vltra, quo ad hũc effectũ lucrandi nõ
valet, vt hic. ⁊ induxit gloſ. ff. de ver. ob. l. ſi ita
3 quis. §. ea lege. ¶ † Modo ſtatim emergit ta
e lis qd: pone qd eſt appoſitum pactum[e] de lucrando propter exceſſiuas expenſas que fiunt hodie in vxoribus. Nũquid iſtud dicitur lucrũ vſq ad cõcurrentẽ quantitatẽ expẽſarũ: Rñ. nõ: qꝛ marito tantũ abeſt, quantũ adeſt, dummodo cõſtet de iſtis expẽſis. vnde iſtã. l. in el-
go in puris lucris. arg. j. de fruc. ⁊ li. expen. l. j. c
4 ¶ † Nunc ſtatim ſuccedit tertia. q. Pone qd[f]
f vxor reliquit viro, vel vir vxori: vel donat vltra menſurã huius legis, cũ grauamine d reſtituẽdo cuidã tertio. Nũquid habet locũ hec. l. Reſpõ. conſiderandã perſonã cõmodũ capiẽtis, nõ reſtituere debentis: vt. ff. ad. l. fal. l. cum
dotem. ⁊. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. l. Sulpitius. d
niſi hoc eſſet factum in fraudem: vt. j. eo. l. ver.
5 omni circunſcriptione. ¶ † Sed pone. Berta nupſit titio. ⁊ ex ea ſuſcepit liberos. tandẽ nupſit ſeio. Deinde commiſit adulterium. vnde ex forma. l. vel ſtatuti debet perdere dotem. ⁊ applicari viro: nũquid iſto lucro, qd procedit ex delicto, habet locum taxatio huius legis. Cy. ſentit hic qd ſic. dicas qd dicit verũ vxore mortua. ſed donec viuũt, filij primi matrimonij nõ habent poteſtatẽ vẽdicãdi. Naȝ condictio ex hac lege ſeu beneficiũ huius. l. non cõpetit filijs viri alienãtis ſm Cy. hic in. iij. q. Alij dicunt qd imo: vt no. in aut. de nu. §. qꝛ vero hactenus. ⁊ vide. l. fi. j. de adul. ⁊. j. de repu. l. conſenſu. ⁊ ibi dicam de hoc. Ibi, ex certis cauſis, vide quod no. s. de do. ante nup. l. j. ⁊. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. papinianus. ¶ Ibi, filio, vel filie, quid ſi iſte filius eſt frater minor: Reſpon. habetur pro mortuo, ⁊ non habet locuȝ hec lex: quia non eſt capax. Idem ſi ſit reipublice hoſtis Sed quid de filia femina, que eſt minor ſoror, id eſt ſoror ſancte clare. Reſpõd. monaſterium eſt capax: quia monaſteria ſunt capacia ⁊ poſſunt habere propriũ in cõmuni
6 monialium ſororum. ¶ † Sed quid dices de illo qui habet vnicum tantum filium monachum, qui reputatur mortuus quoad mun-
dum, vnde iſte cupiẽs habere prolem, mortua e
matre illius monachi, accepit ſcdam vxorem, nũquid habet locum hec lex: videtur qd nõ: qꝛ iſte nõ videt ſpernere curationem filij: qꝛ cura filij nõ ptineret ad eũ, ſed ad abbatẽ. Cõtrariũ videtur: qꝛ iſte fili9 eſt. ⁊ ſucceſſibilis eſt, ⁊ hec verba tene mẽti. vnde no. hãc. l. pro iſtis q ha
bẽt filios vel filias in monaſterijs. Nã ipſi filij f
ſunt capaces. ⁊ monaſteriũ eſt capax: vt. l. deo
7 nobis. s. de epiſco. ⁊ cler. ¶ † Ibi, minor portio. hic occurrit dubium. Pone pater vni filiorum reliquit. xx. alij reliquit centum. ⁊ vxori reliquit etiã centum. ⁊ iſte non habebat niſi cxx. in bonis. modo de iſto relicto vxori detrahunt octuaginta. quinta quero iſta. lxxx. diuidentur inter liberos. Nam erit inter liberos inequalitas. nam ille cui erant relicta. c. habebit. clx. ille vero cui erant relicta. xx. habebit. xl. cõputatis illis. xx: Rñd. cõcedo iſtam inequalitatem, nã cõſidera qd equales ſunt in lucro legis: ſed ſunt inequales in prouidẽtia teſtatoris. Nam licitũ eſt patri facere filios inequales: dũ tñ non minuat legitimam: vt hic. ⁊

¶ Sȝ pone. Per ſoluȝ diuortiũ hȝ locũ materia huius tit. l. pe. j. eod.
¶ Nã ſine pacto. Idẽ tenet gl. hic. ⁊ etiã Bar. ⁊ doc.
¶ Nã ſine pacto. Teneſmenti illaȝ gl. quod ſi mulier dat oĩa ſecundo viro, ſine pacto d lucrãdo, ꝙ põt, ⁊ ſic vȝ. ⁊ limitatur iſta. l. idem dicas ĩ marito eſſe. text. eſt no. ⁊ ibi Bal. ĩ l. ſic pro rata. §. fi. ff. de religioſis. vide Ludo. roma. conſi. xliij.
¶ Pactũ. Vide ẽt hic Bar. tenentẽ qd interpretet ſm hanc. l. ⁊ dixi hic poſt eũ. ⁊ bal. in aut. preterea. j. vnde vir ⁊ vxor.
¶ Iſta interp̃tatio. Not. ꝙ hec. l. habet locũ, etiã ſi ſtatutũ diſponeret virum lucrari dotẽ. ⁊ vide Bal. in. c. j. an maritus ſuccedat vxori in feudo. vbi remittit ſe ad not. hic p eũ. Angel. in aut. de nup. §. qꝛ vero. vide Lud. ro. cõſi. xliij. incip. Ex ſupra narrato themate. vbi conſuluit. ſtatuto cauet qd vir lucret dimidiam dotẽ. an habeat locũ iſta. l. vid Bal. in. l. ea lege. s. de cõdi. ob cau. in. v. col. ⁊ ĩ. l. vnica. C. de inoff. dotibus. ⁊ idem ipſe voluit in. l. fi. C. de bo. ma. An. Barba.
¶ Pactũ. Vide qd not. Bald. in aut. p̃terea. in vlt. colũ. j. vnde vir ⁊ vxor. ⁊ ĩ. l. cũ multe. s. de dona. ante nupt.
¶ Pone qd. Faciũt no. per Bar. ⁊ doc. in. l. ij. ff. de dona. quid ſi grauat ſolũ reſtituere poſt mortẽ, vide Bald. j. ea. l. §. omni. in vlt. colũ. verſ. pone qd extãt. ⁊ vide Ange. ⁊ Imol. in. l. mulier. in princ. ff. ad trebel.

a in aut.de nu.§.pen.⁊ in co.tit.§.optime.[a] ⁊ ibi
determinat in tex.⁊ per Cy.hic in.iiij.q.vel.x.
8 idē tenet hic Jac.bu. ¶ †Ibi,ita tñ.Hic ſunt
b plura conſideranda:⁊ primo quero[b] de tali.q.
pat r iure inſtitutiōis reliquit filio primi ma
trimonij.x.ſolidos,vel vnū nūmū.dicit gloſ.ꝙ
iſtō ē teſtm̄ valet.ff.ad tre.l.ſi qs priore nouer
ce vo reliqt.c.filiū vero ſcōi matrimonij here
dem vniuerſalē inſtituit, modo dicit filius pmi
matrimonij ꝙ cū ipſe nō ſit inſtitutus niſi in
vno nūmo:nouerca nō debet habere niſi vnū
nūmū:⁊ ipſe debet habere totū ꝙ habuit no
uerca.ſed p parte nouerce allegabatur,ꝙ iſte
vnus nūmus trahit ad legitimam totā,vnde
iſte videt inſtitutus in legitima:vt.s.de inoff.
teſt.l.qm̄ in priorib9.l.omnimodo.⁊.l.ſcimus.
Unde dicit nouerca.ego tantū capere poſſuz
quantū facit legitima tua: qrit qd iuris ⁊ pro
filijs primi matrimonij facit,ꝙ iſtud ſupple
mentū capit iudicio legis,nō teſtatoris,ſed p
nouerca facit,ꝙ hoc iudiciū teſtatoris ſupple
tur:⁊ iſtius ſupplementi,iſte teſtator eſt fun
damētum:quia ipſe diſpoſuit per modū inſti
tutionis:⁊ quodā iure accreſcēdi hz legitimā
9 integrā. ¶ †Iſta qō ſtat in hoc:quia miſcetur
prouiſio teſtatoris cū prouiſione legali:⁊ qꝛ p
uiſio legalis venit ad fundādum ⁊ cōfirman
dum iudiciū defuncti,vt non expugnetur te
ſtamentū per querelā:perinde videtur ac ſi te
ſtator legitimam reliquiſſet filio, itaqz vſqz ad
concurrentē quantitatē legitime potuit relin
quere nouerce. Iſta.q.eſt dubia:tñ ego ꝯſului
pro parte nouerce in hoc caſu,motus tali exē
plo. Pone ꝙ pater habēs filiū primi mrimo
nij inſtituit eū heredē in dimidia,que valebat.
lx.legato detracto:⁊ nouerce reliquit.lxxx.per
viam legati. Iſte habebat.cc. Modo dicit ille
filius.tibi vxori nō potuerunt legari niſi.lx.qꝛ
ego non fui inſtitutus niſi in eo qō valebat.lx.
i.in dimidia parte hereditatis.nouerca repli
cat,qꝛ illi dimidie accreſcet alia dimidia:⁊ ſic
tu filius habes.cxx.vnde ego nouerca poſſum
habere octuaginta.credo ꝙ nouerca bene di
10 cat.ff.de her.inſti.l.ſi te ſolū. ¶ †Iuxta[c] hoc
c mouet alia queſtio.pater inſtituit filiuz primi
matrimonij heredē in tota proprietate ⁊ vſuf.
legitime:nouerce vo reliquit vſumf.legitime
beſſis.modo dicit filius:tibi relictū eſt plus ꝺ
vſufr.ꝙ̄ mihi.volo ꝙ reducamus ad equalem
partē vſumfr.querit quid iuris.Rñ.non cōſi
d deramus[d] hic formam relicti,ſed effectuz rei,
vñ ſi facta eſtimatione totius patrimonij,no
uerca nō reperit habere pluſꝙ̄ filius,defendē
da eſt nouerca in ſuo relicto.ar.eius qō not.ff.
de vſufr.lega.l.vxori. ¶ Ibi,quarta q̄ eſt ho
die tertia:vt in authen.de tri.⁊ ſemiſ.in princ.
11 ¶ †Ibi,nullo modo.per hūc tex. arguūt qdā
e ꝙ legitima non pōt minui per ſtatutū[e] ciuita
tis:ſed tu dic vt ibi dixi.s.de nupt.§.optime.
Ibi,cauſis.ſ.ingratitudinis:qꝛ que excludunt
querelam,excludūt beneficiū huius.l.⁊ ēt ius
agendi ad ſupplementū.⁊ vide qō not.in.l.cū
ex filio.in prin.ff.de vulg.⁊ pupil.ſub. ¶ Mo
f do[f] ſuper iſto verſi.ita tñ.quero de tali.q.vtrū
illud ꝙ reuocatur per hanc.l.imputetur in le
gitimā.Jac.de are.dicit ꝙ ſic:ſed glo.dicit in
aut.de nu.§.optime.ꝙ̄ non:qꝛ capitur diuerſo
iure,⁊ diuerſis legibus,⁊ diuerſa ratione.legi
tima enim filio debetur rōne naturali:ſed hoc
ꝙ reuocat per hāc.l.debet ratione ciuili, pro
pter offenſam ipſius filij:⁊ iō iſta debita ſe nō
cōfundūt adinuicē:qꝛ non ſunt eiuſdez ratio
nis.⁊ hec eſt veritas.⁊ eſt caſus hic,nā iſta li
tera pſupponit ꝙ filius cui minus relinquit,
debet habere legitimam.⁊ vltra hoc habet re
uocatoriam huius.l.nā ſi imputaret in legiti
ma,non eſſet hoc vltra hoc,ſed fieret quedam
confuſio,quod eſt falſuz.⁊ ita ſuper hoc paſſu
pluries cōſului. ¶ Ibi, quam obſeruationem
hec eſt pars extenſiua ad omnes aſcendētes

a ¶ Adde.l.parti
bus.s.de inof.te
ſta.⁊ ibidem per
Bar.P.D.
b ¶ Primo qro.
Uide Bal.i.ea.l.
§.oī circūſcriptio
ne.in ver.ampli9.
cū ſeq.⁊ Bal.in.l.
j.in vlti.colū.s.de
inoffi.teſta.
c ¶ Iuxta hoc.vi
de Barto.in aut.
hoc locum.i.ſi ſe
cūdo nup.mul.in
rep.vbi videt idē
velle de iure cōi:
licet ſecus de iure
longobar.
d ¶ Nō conſidera
mus.An ſtatutū
ciuitatis poſſit dī
minuet legitimā,
vide text.ſing.ſm
Ang.in.l.papi.§.
qm̄ quarta. ff.de
inoffi. teſta.vide
que no.ad Bar.l.
titio.§.titio.ꝺ cō
di.⁊ demō.⁊ adō
Bal.i.c.j.de feu.
cog.prope fi.j.co.
⁊ in.l.filiuz quem
habentē.C.fami.
erciſ.⁊ que no.ad
text.in.l.pap.§.qr
ta.ff.de inof.teſt.
vide eūdē Bal.in
l.j.s.de ſecū.nup.
vbi loquit de ſta
tuto minuente le
gitimam matris.
Andr.barb.
e ¶ Legitima non
pōt minui p ſtatu
tū.Tu vide oīno
qō poſui i apoſti.
ad iſtū poſt eū i.l.
cū lege.in.ij.co.in
apoſt.in vo.vtruz
p ſtatutū.s.ꝺ epi.
⁊ cle.⁊ ꝙ no.poſt
Dy.in regula in
dulta.in ver.poſ
ſit auferri vel mi
nui.de reg.iur.li.
vj.poſt do.Hoc
rij.Celſus.
f ¶ Mō.Jaco.de
bel.ſequit gl.i.d.
§.optime.limita
per Bal.i.ea.l.§.
oī.verſ.ampli9.⁊t
iſtā materiaz per
Bar.⁊ alios in.l.
j.s.de inoff.doti.
⁊ iſta ſunt magni
effect9:vt hic per
Salic.q vr tenere
ꝯtrā.⁊ vide p Ja.
de but.⁊ Ang.in
d.§.optime.⁊ Cy.
hic in fi.q.

12 ¶ †Ibi,cenſemus,per hūc tex.no.ꝙ quā cha
ritatē debemus filijs,eadem debemus nepo
tibus,⁊ pronepotib9.⁊ ſcias ꝙ ſcōa vxor aui
dicitur nouerca magna : ſed ſcōa vxor patris
dicitur nouerca ſimpliciter.ita dicit hec glo.⁊
g ideo ſi ſtatutū[g] ſimpliciter loqueret de nouer
ca:non extenderet ad nouercam magnaz.que
extēſio non habet locum in ſtatutis,preſertim
13 odioſis. ¶ †Ibi, tanꝙ̄ non ſcriptū. quero de
tali ratione.dicit ſtatutū ꝙ contra inſtrumen
h tum[h] inſinuatū nihil poſſit obijci,vel opponi:
an poterit opponi de hac.l.⁊ videt ꝙ non : qꝛ
preciſa eſt determinatio ſtatuti. Nā virtus et
potentia ſtatuti eſt tanta,ꝙ poteſt cōfirmare
etiam id qō non valet ipſo iure. ¶ In contra
rium videt:qꝛ tex.dicit hic ꝙ pro nō ſcriptis:
ergo inſinuatio non habet fundamentū.vide
retur diſtinguendum:aut de iſta nullitate eſt
queſitū,⁊ ſuper ea pronūtiatum:⁊ tunc valet:
aut ſuper ea non eſt queſitū:⁊ tūc nō valet.ar.
ff.de cōpē.l.qō in diē.§.fi. queſtio ſtat in hoc,
vtrū pronuntiatio ſuper inſinuatiōe ſit inter
locutoria,vel diffinitiua.Naz ſi eſt diffinitiua,
ſtatur rei iudicate.ſi vo eſt interlocutoria,de
bet reuocari contrario imperio:vt.ff.de pret.
ſti.l.ij.in fi.ſed verius videretur ꝙ etiaz ſi eſſet
i interlocutoria,[i] cū ex forma ſtatuti trāſeat in
ſuū vigorē perpetuū, habeat vim diffinitiue,
qñ in iudicio cōtradictorio facta eſt examina
tio.ar.s.de fi.inſtr.l.fi.⁊.ff.fami.er.l.cū putarē.
14 ¶ †Sed pone.dicit ſtatutū ꝙ contra inſtru
mentū guarētigiatū nihil poſſit opponi. nun
quid poterit tale inſtrumentū infringi p hāc
legem:reſpō.ſic.ſi filius nō cōſenſit.ſecus eſt ſi
cōſenſit;qꝛ ille qui conſenſit,ſua iura perdit:vt
ff.de edil.edic.l.querit.§.ſi venditor.ratio pri
k mi dicti eſt.cū preceptum[k] guarentigie ꝙ fun
datur ſup irrito,eſt irritum:qꝛ eſt nullū princi
pale:ergo ⁊ acceſſorium:tū qꝛ magis accedit
interlocutorie ꝙ̄ diffinitiue : tum qꝛ res inter
alios acta ⁊c.⁊ adde.s.de non nu.pec.l. ſi cui.
15 ¶ †Iuxta hoc quero. Pone[l] ꝙ filie primi
l matrimonij relicta ſunt.c.a patre in teſtamen
to.ita ꝙ nō poſſit plus petere,nec habere.iſta
filia percepit hoc legatū:modo vult plus pete
re per hanc legez.qritur nunquid poſſit:vide
tur ꝙ nō:qꝛ conſenſit.⁊ ad iſtam rationem fa
cit ꝙ plene no.s.de inof.teſta.l.ſi quando.§.fi.
Ego conſului contrariū,tali ratione,iſta clau
ſula eſt pro non ſcripta:ergo iſtud onus eſt p
nō adiecto.ergo iſtud legatū redigitur ad in
ſtar ſimplicis legati,cuius agnitio non impe
dit beneficiuz huius legis:⁊ iſta eſt veritas.et
ſic non ob.l.neminem.⁊.l.ſi duobus. ff. de leg.
ij.quia ibi loquitur in onere annexo : ſed illud
onus non eſt annexum de iure, cum ſit pro nō
ſcripto,eo qō tēdit in fauorē nouerce. ¶ Ibi,
diuidi.ſi eſt corporale,poteſt vendicari. ſi vo
conſiſtit in quantitate, agitur condictione ex
hac.l.ar.s.de arb.l.ne in arbitris.§.ſed ⁊ ipſe.
16 ¶ †Modo ſequitur alia.q.videlicet nūquid
ad hoc vt competat beneficium huius.l.ſit ne
ceſſe ꝙ iſte reuocans ſit heres patris,vel ma
tris,cuius factum reuocat.⁊ videtur ꝙ ſic:qꝛ
ſi iſtud habetur pro nō ſcripto:ergo remanet
in corpore patrimonij diſponentis:ſed patri
monium oportet deferri iure hereditario. ar.
s.e.l.generaliter.§.in his.Contrarium eſt ve
rum:quia hec lex nō ſolum aufert nouerce,ſed
defert filio:⁊ delatio operatur ſingulare bene
ficium huius.l. in quo non requiritur aditio
hereditatis.argumen.s.eodē.authen. heres.
¶ Ibi,omni circūſcriptione. Iſte v.eſt mul
tum not.⁊ habet locum fraude probata, vel
preſumpta:ſecus vbi non preſumitur, nec pro
17 batur ſm Cy. ¶ †Et no.hic ꝙ factū in frau
dem hominis ipſo iure non tenet. ⁊ eſt ratio:
qꝛ lex vltra procedit annullādo:alias enim te
neret,⁊ oporteret.recurri ad reuocatorias a
ctiones:vt.ff.de iurep.l.ſi libertus minorē.vel
dic

g ¶ Statutum.Et
ſimiliter ſtatutuz
loquēs ꝺ patruo,
nō extenderet ad
patruum magnū
ſm Bal.in.l.j.i.ꝺ
ſuc.edic.⁊ ibi per
Bartol.
h ¶ Inſtrm. Facit
ad ea q̄ no.in.l.fi.
§.in computatio
ne.i.de iur.deli.⁊
q̄ habentur in.l.j.
§.⁊ parui.ff.ꝙ vi
aut claz.⁊ vide q̄
ſequuntur.
i ¶ Interlocuto
ria.Nā iudicis of
ficio nobili expe
dit.ergo reuoca
ri pōt.l.ꝙ iuſſit.
ff.de re iud.vbi p
Bar.⁊ doc.i ver.
qro qd in ſnia.⁊
qñ infirmatio vel
cōfirmatio ſit pe
tita etiā officio iu
dicis nobili ſcdm
ea q̄ no.Bar.in.l.
ꝗ ſub ꝯditione.§.
fi.ff.de cōdi.inſti.
⁊ i.l.ſi expreſſim.
cū fi.ff.de app.
k ¶ Preceptū.Ui
de Bal.in.l.etiā.
in.j.colū.i.de exe
cu.rei iud.
l ¶ Pone.Facit
§.ceteruz.in aut.
vt cuz de ap.cog.

dic quod hoc non ſolum fit in fraudem hominis:ſꝫ in fraudē legis
a qđ agnoſce per talē theoricā.[a] Nā quoties aliquid geritur inter pro
hibitos,ibi preſumitur fieri in fraudē legis , ſicut hic in eo qđ ſit in
nouerca:vt.ff.de proba.l.qui teſtm̄.ſed quoties gerit̄ act⁹ inter per-
miſſos,licet generaliter in p̄iudiciū tertij,iſtud videtur geſtū in frau
dem hominis.vt.l.j.in fin.ſ.ſi qd in frau.pa. ¶ Itē quando aliquid
fit ad excludendam legis prudentiam,ſiue legē:ſtatutum illud vide
18 tur factum in fraudē legis:vt.d.l.ſi libertus minorē. ¶ †Et no.qđ
per iſtum tex.poteſt determinari talis queſtio.Pater filiū ſpuriū
heredē inſtituit,⁊ adiecit in teſtamento qđ hoc faciebat contēpla-
tione cuiuſdā tertij,an hoc preſumatur in fraudē.l.quod verū puto.
b ſi ille tertius eſt talis,qđ nunquam ſit petiturus:vt rex Frācie.[b] vel
19 cōmune Florētie,vel papa. ¶ †Denuo formatur hic talis. queſt.
c Secundus[c] maritus accepit dotē,cum pacto de lucrando pro filijs
ſecundi matrimonij,queritur vtrū filij ſecundi matrimonij patiātur
diminutionē per hanc legē:ego conſului qđ nō:per.§.pen.in authē.
de nup.do.Ric.de ſali.⁊ do.Franc.de alber.cōſuluerunt contrariū
per hunc tex.qꝛ dicebāt qđ hic erat commiſſa fraus per interpoſitā
perſonā,id eſt per quandā cauillationē:ſed ego ſto.in opin.in ea:qꝛ
eſt hic talis perſona incerta,cum ex naturali affectiōe mater pōt pro
uidere circūſcripto viro:vñ non eſt verū qđ hic preſumatur fraus,
nec habet locū hec lex:ſꝫ habet locum in iſta materia.l.j.ſ.de inoffi.
teſta.⁊ ibi dixi.⁊ de conſuetudine iſta pacta apponuntur in multis
locis.fuit tñ lata ſententia ſm conſilium eorū:quia illa cauſa fuit po
20 ſtea commiſſa.d.Rich. ¶ †Sed pone qđ ſecūdo viro non dat mu-
lier dotē:ſꝫ frater mulieris,vel alius extraneus,cū pacto de lucrādo
nunquid filij primi matrimonij habēt reuocatoriā huius legis: vi-
det̄ qđ ſic:qꝛ iſta dos eſt data pro muliere:ergo,perinde eſt ac ſi ipſa
d mulier dediſſet.ſ.e.l.generaliter.ver.nec intereſt.ego cōſului[d] cōtra-
rium,vbi eſt data dos de patrimonio dantis,⁊ ratio eſt:qꝛ dotans
pōt prouidere de reſtitutione dotis prout vult,⁊ cui vult,vñ poſſet
paſciſci qđ iſta dos reſtituat̄ ſibi,vel extraneo , vel remaneat penes
maritū:vt.j.de pact.cōuen.l.ex morte.in fin.non idē dicerē in patre
mulieris:qꝛ eſt obligatus ad dotandū.ff.de act.⁊ obli.l.obligamur.§.
lege ⁊.l.q liberos.de ri.nup.⁊ iſta dos intelligit̄ tūc emanare de pa-
21 trimonio filie,vñ puto qđ tūc habeat locū hec.l. ¶ †Sꝫ nūquid[e] in
e caſu quo ſecūdus maritus paciſcitur pro liberis ſecūdi matrimonij:
ita qđ nō pro ſe,intelligant̄ liberi lucrari,vt heredes matris: vr̄ qđ
ſic.per Bar.in.l.ſi cū dotē.ff.ſol.matri.⁊ dixi.ſ.eo.aut.ſed ⁊ ſi quis.
Reſpō.impoſſibile hoc eſt dicere in caſu noſtro:qꝛ ſi venirent vt he
redes matris,ergo filij primi matrimonij,qui ſimiliter ſunt cohere-
des,venirēt cū iſtis ad iſtud lucrum in virili portione.⁊ adde.ff. de
f pac.l.tale pactū.§.fi. ¶ Amplius circa iſtā materiā ſpeculātes[f] mul
tas inueniunt difficultates,pone enim qđ vir primo matrimonio hꝫ
vnicū filiū,⁊ eū heredē inſtituit in quinqꝫ ſol.imperialiū:vt gl. dicit
in.l.iij.§.ſꝫ vtrū.ff.de mino.ſecūdā vero vxorē ſibi inſtituit heredem
vniuerſalē,mō filius primi matrimonij dt ꝙ vxor nō debet habere
niſi quinqꝫ ſol.⁊ quod totum reſiduum pertinent ad ipſum , q̄ritur
quid iuris:⁊ pro filio videt̄ caſus hic.in ver.ſi vero plus.⁊ in authē.
de nupt.§.optime. In cōtrariū videt̄,nā teſtator potuit vſqꝫ ad di-
midiā patrimonij libere teſtari in vxorē.ergo quātū potuit non de-
beret reuocari,ſed debet firmū ſtare:ſicut dicim⁹ in alia materia in
filio ⁊ patrono,qui reuocāt ſibi debitā portionē,⁊ nō vltra.ff.de do
na.l.ſi patronus.⁊ de cōdit.⁊ demōſtra.l.plautius.⁊.ſ.de inoff.dot.
l.j.⁊ de inofficioſo teſtamēto.l.omnimodo.⁊.ff.ſi quid in frau.pa.l.j.
¶ Preterea ſi filius redigeret vxorem ad minimam ſummaꝫ de eo
qđ eſt ſibi relictū,id eſt de ipſo iure vniuerſali, vxor inſtituta nihil
haberet:vt.j.de heredibus inſtituendis.l.quoties.ſed per hanc legē
vxor non redigitur ad nihil.ſed ad equale.ergo inequale reuocatur:
ſed equale ſubſtentatur:ſed tunc ſequitur quedam cōcluſio:nā filius
primi matrimonij habebit mediā partē hereditatis , tāquam heres
anomalus,vxor vero tanquā heres teſtamentaria:ſimile inſtit.de eo
g cui liber.cau.bona addic.quare voco eum heredem anomalum, [g] et
⁊ non ab inteſtato.Reſpond.qꝛ ſubrogatur in locum inſtituti. et ei
aufertur:vt habes in ſimili.j.de fideicō.authen.hoc amplius.Et non
h poteſt negari quod hoc caſu iſtud quod reuocatur per filiū: [h] nō im
putetur ei in legitima,cum ipſe efficiat̄ heres,⁊ non poteſt hoc vni
uerſale petere,niſi tanquam heres.Nec obſt.qđ dixi.ſ.in prece. que-
ſtio.qꝛ illud intelligo quando reuocatur quid ſingulare:vel in quā-
titate conſiſtens,non quando hereditas.iuxta no.ff.de tranſa.l. con
22 trouerſia. ¶ †Sed modo oritur dubiū. Pone quod[i] teſtator reli-
i quit iſti vxori multa alia legata:certum eſt,qđ ipſa non tenetur ad
ea niſi pro hr̄ditaria portiōe:nunqd ergo fili⁹ tenebit̄ ꝑ alia portio-
ne:⁊ vr̄ ꝙ nō:qꝛ filius ad hāc ſuā portionē venit ex diſpoſitiōe legali
ꝓꝑ vitiū teſtatoris:⁊ qꝛ nō eſt filius honoratus a teſtatore, nō p̄t ab
eo grauari:vt.ff.de le.iij.l.j.in fi.cū.l.ſeq.ſicut nos dicim⁹ in eo qđ re
uocat patron⁹ vel fili⁹ eius,vt.d.l.plauti⁹.Cōtrariū vr̄:qꝛ aliud eſt ī
hr̄de,qui ſuccedit ab inteſtato:aliud ī herede anomalo,qui tenet̄ ad
preſtationē legatorū:vt.d.aut.hoc amplius.⁊ in.d. titu.inſtit. de eo
cui lib.cau.bo.addic.Et per hoc apparet ꝙ non eſt neceſſaria clau-

a ¶ Theoricam.Vide in.d.l.ſi libertus.hic alleg.
b ¶ Rex Francie.Sed Ang.in.l.ij.j.de here.inſti.tenet contra Bal. ⁊ vide per Ang.⁊ Imo.in.l.tempus.ff.de here.inſti.
c ¶ Secūdus.Vide Bal.in.d.l.j.ſ.de inof.dot.⁊ q̄ dixi hic poſt bar.
d ¶ Cōſului.De hoc conſilio facit mētionem Bal.i.l.generaliter.in j.col.ſ.eo.

ſula codicillaris repetens legata ab inſtituto:
quia heres anomalus participat qualitatem
23 teſtamentarij heredis. ¶ †Modo[k] ſtatim
k occurrit aliud dubium : pone. pater habens
vnicum filium ex primo matrimonio , nihil ei
relinquit.vxori vero relinquit.c.⁊ quendam a-
lium heredem inſtituit vniuerſalē. Iſte filius
abinteſtato nihil vult reuocare,nec dicere te-
ſtamentum nullum:vt.l.filio preterito.ff.de in
iu.⁊ irri.teſt.ſꝫ vult ab vxore illa.c.totaliter re
uocare,queritur nunquid poſſit: ⁊ videtur ꝙ
ſic:quia tota. c. ſunt plus relicta vxori quam
filio,cui nihil eſt relictū:ſed omne quod plus
eſt relictum reuocatur:ergo tota.c. reuocātur.
Contrarium dicit glo.ꝙ filius reuocat ſolum
vt ſite qualis cū nouerca, non autem reſcindit
24 vniuerſum.quod no. ¶ †Statim[l] ſequitur a-
l liud dubium,pone ꝙ huic filio.x.reliquit.vxo
ri. xx. nunquid iſte filius reuocat ab vxore in-
tegra.x.⁊ videtur ꝙ non:ſed. v. ita ꝙ quilibet
habet.xv.⁊ hoc per locū a proportione quan-
titatis,ſiue numeri.⁊ ita tenet hic Cy. Sꝫ tūc
fortiter queritur de alia.q.Pone,pater ex pri
mo matrimonio habuit duos filios : vni reli-
quit.x.⁊ alteri.xx.⁊ vxori.xxx.quēdam vero a-
lium filium ſecundi matrimonij heredem vni-
uerſalem inſtituit , queritur ad quam portio-
nem debeat reduci iſta vxor per hanc.l.nā re-
ſpectu vnius ex liberis primi matrimonij eſt
ei relictum triplum,reſpectu alterius duplū:⁊
videtur tex.hic.⁊ in.§.optime.ſimpliciter deci
dere ꝙ hoc caſu totum quod eſt relictum plus
coniugi,quam filio,cui minus eſt relictum,au-
feratur vxori,⁊ inter filios primi matrimonij
viriliter diuidatur.Unde in hoc caſu nō poſ-
ſumus equalitatem ſeruare,ſi habēt locum de-
terminata in precedentibus queſtio. In hoc
cogita,an poſſet dici ꝙ mulier habeat primo.
x.de iſtis.xxx.⁊.xx.que ſuperſunt diuiderentur
viriliter inter eam ⁊ filios : ⁊ ſic ſeruaretur
equalitas,quod magis cōſonare videt̄ predi-
m ctis. ¶ Pone[m] ꝙ extāt filij primi ⁊ ſecūdi ma
trimonij:pater ī teſtamēto reliquit plus vxo-
ri quam filijs primi matrimonij,cū onere reſti-
tuendi poſt mortē filio ſecūdi matrimonij,ac-
cidit ꝙ fili⁹ primi matrimonij reuocat iſtā no-
uercā ad equalitatē,decedit iſta nouerca:que-
ritur vtrū integraliter debeat fieri reſtitutio
filio ſecūdi matrimonij:⁊ puto ꝙ ſic:dūmodo
filius primi matrimonij nō defraudetur ſua le
gitima:vt in aut.de nupt.§.pe.qui īcipit illud
quoqꝫ.ibi eñ permittitur patri plus honora-
re filiū gratū,quaꝫ minus gratum.Item per-
mittitur extra honorem ponere ingratos : qꝛ
vt ibi no.dt litera.multa differētia eſt ingrati-
tudinis ⁊ gratiarum actiōis:vt ibi eſt tex. no.
25 ¶ †Sed adhuc reſtat alia.q.pone.[n] pater ha-
n bens filios ex primo matrimonio ⁊ ſecūdo,in
ſtituit filios primi matrimonij,⁊ ſecundi here
des in certa quātitate equaliter,nouerce vero
reliquit reſiduum,quod eſt plus,modo queri-
tur qualiter debet fieri diuiſio bonorū. Jac.de
bel.in.§.optime.dt ꝙ filij primi matrimonij ⁊
ſecundi ante omnia detrahent legitimā de to-
to corpore patrimonij, tanquam es alienū:qꝛ
ea priuari non poſſunt.h.d.§.optime.⁊ in.§. fi.
⁊.§.nec illud.in aut.de nup.co.iiij.Reliquū ve
ro diuiditur hoc modo:qꝛ filij primi matrimo
nij reuocabūt quatenus eſt relictum plus no-
uerce quā eis:filij vero ſecundi matrimonij ex
quo habēt legitimam,debēt eſſe contēti teſta-
mento,niſi mater tranſiſſet ad ſcđa vota:qꝛ ia
tunc venirent filij primi matrimonij ⁊ ſcđi,tā-
quam iniuriati per tranſitū ad ſecunda vota

e ¶ Sed nunquid. Si vis intelligere vide.ſ.e.in ver.de nuo.⁊ adde.l.iter §.j.ff.de pac. dot.
f ¶ Speculātes.Vide ꝙ no.Bal.ſ.e.l.i prin.in v.⁊ primo quero. ⁊ cogita an hec deciſio Bal.ſit vera:quia expreſſe videt̄ cōtra iſtū tex. p deciſionē tamē bal. facit glo. hic quā ponit bal in pri. col.i v. modo ſtatim.⁊ in.l.j.i vlti. col.ſ.de inoff. doti.⁊ contra Bal. hic facit tex. in.l. pe.i.§.omnia.j.e. ⁊ ibi vide Bar. ⁊ ſimiliter etiam facit cōtra dicta ſequentiū queſtionum.⁊ vide Sal. hic in.vij.q.tenentem cōtra Bal.⁊ Cyn.hic tenētem idem quod Bal. ⁊ Ang.i.§.omni. in ſummario ſuo. in auth. de nupt. coll.iiij.
g ¶ Anomalū.Vide.j.proxi.q.
h ¶ Per filium.Vide Bal.ſ. e.l.i fi. prin.in verſi. ſup iſto ver.
i ¶ Pone qđ. Vide no.in.l. cōtrouerſia.ff.de tranſ.
k ¶ Modo. Vide gl.hic in ver. diuidi.⁊ in.l. quoniā. j.eodem.
l ¶ Statim. Facit qđ no.Bal.ſ.e.l.i prin.ver. ⁊ primo quero. i cōtrariū facit.l.pen.i verſi. omnia. ⁊ qđ ibi Bal.j.e.
m ¶ Pone.Quid ſi grauatur reſtituere incontinēti, vide Bal.ſ.eo.l. in prin.
n ¶ Pone. pater. Vide q̄ not.Bal. ſ.in prin.l.j.ver.⁊ primo quero.⁊ in fi.in ver. ⁊ Ray. in prin.huius legis.⁊ Sali.hic.

a ¶ Annui reditus. Vide.ſ.prox.⁊ dixi poſt Bar. in.l.mouentiū.ff.
de ver.ſig.⁊ iſtud ſequitur Lud.ro.nullo addito in.l.ſi conſtante.§.
ſi.ff.ſol.mat.⁊ vide Bal.in.c.j.§.de feu.cogni.⁊ dum alle. hic Bald.
Fed.in conſil.adde quod eſt in conſi.xij.

b ¶ Dicunt doc.Mo.annuos reditus connumerari inter immobilia,
Bal.i.l.iubemus
ſ.de ſa.ſan.ec.⁊ i
c.j.ꝺ feu.cog.Ro
ma.in.l.ſi cōſtāte.
ff.ſol.ma.Bal.i.l.
ſtipēdia.C.ꝺ exe.
rei iud.⁊ Ang.in
aut.ꝺnō ali.§.hoc
igitur.bal.i.l.ſciē
dum.i ſi.ff.qui ſa
tiſ.cog.i.c.ad au
diētiam.de reſcri.
⁊ in.c.cū.m.de cō
ſtit.⁊ibi dixit do.
Pe.de anc.i.c.ad
audiētiam.de pre
ſcri.⁊ i.c.veniēs.
el.j.de teſt.Bal.i
c.de quarta.ꝺ pre
ſcrip.vide tex.i.c.
veniēs.de tranſa.
vbi tꝫ trāſacto fa
cta de eis.⁊ ibi vi
de do.Abb.ꝙ vꝫ
tranſactio ſuper
rebus immobili
bus.⁊ Fed.ꝺ ſen.
cſ.xij.Jo.de imo.
i.l.j.de inſti.⁊ i.l.
ſi ita qs.§.is cui
de leg.ij.vide bal.
i.c.j.ꝺ feu.ga.di
xi i.c.in ciuitate.ꝺ
vſur.Jo.de imo.i
l.ſi alienū.de leg.
j.⁊ in.l.ſi ſtichū.§.
ſtipulatio.vbi ꝑ
Lud.ro.ff.de ver.
ob.Pe.de anc.in
c.ij.de teſti.Bal.i
l.priuilegia.⁊ i au
thē.ingreſſi.C.de
ſac.ſanc.ecc.An.
Bar.

c ¶ Electionem.Vi
de Bal.in.l.ij.in
vlti.co.ſ.de reſ
cin.ven.

d ¶ Arbitratores.
Vide quis eligat
tertium in caſu
diſcordie Bal.in.
in.c.j.de inue.in
ma.fa.⁊ ꝙ iſti in
caſu huius.l.di
cantur arbitrato
res,vide gl.hic in
ver.ſacramento.
⁊ Ab.in.c.ſi.de re
iudi.extra.

e ¶ Dubium.Vide
doc.i.l.vſufructu
conſtituto.poſt
glo.ſ.de vſufruc.

ſm Ja.de bel. ¶ Sed pone ꝙ plures ſunt filij
qui poſſunt reuocare.⁊ vnus eorū repudiat:
nunquid portio ſua accreſcit alteri:⁊ videt ꝙ
nō:qꝛ ipſi ſunt coniūcti cōiunctiōe legali. Itē
veniunt ex quodā priuilegio.ergo nō habet lo
cum ius accreſcēdi:vt.ff.de cōdi.⁊ demō.l mu
lieri ⁊ titio.niſi forte quādo veniūt ad reuoca
tionē iuris vniuerſalis ipſius hereditatis.Mā i
tunc procedit ius accreſcendi etiā ex mera cō
iunctione legali:vt.ff.de acqui.here.l.ſi ſeruus
cōmunis ab extero,in gl.que incipit:ſꝫ pone.
¶ Ibi,equales cū ſecundo viro.hoc intellige
ꝙ quilibet filiorum tantum debet habere,quā
tum ſecundus vir.nō autem eſt intelligēdū:ꝙ
ſolus vir debeat habere vnā dimidiam,⁊ oēs
filij aliam dimidiam:qꝛ tunc eſſet expreſſe con
tra intellectum huius.l.ſm Ja.de bel.

1 ☞ Pena ſecundo nubentis eſt communis tam viro quam mulieri.
2 Electio, an ad partes ſpectet, an ad iudicem.
3 Eſtimatores,quando eſtimant,debent iurare quod cum omni veritate eſtimant.
4 Quid in calculatoribus quos eligunt mercatores ad calculandum.
5 Vſufructuario ſi eſt facta traditio non preſtita ſatiſdatione:an nihilominus teneatur ſatiſdare.
6
7 Vſufructuarius ſi nō poteſt ſatiſdare an lucretur fructus.
8 Hypotheca tacita an contineat bona preſentia ⁊ futura.
9 Prior tempore,eſt potior in iure,etiam in rebus poſtea queſitis.
10 Mater volens ſatiſdare, an preferatur aliis.
11 Pater tranſiens ad ſecunda vota,an teneatur ſatiſdare.

§. His illud. Mater tranſiens ad
ſecunda vota, donec
viuit rerum mobilium lucratarum percipit cō
moda,alienatiōe penitꝰ interdicta. Immobi
liū vero preſtita ſatiſdatiōe,⁊ facta eſtimatio
ne,vſumfr.habet.ſi autem non vult,vel nō pōt
ſatiſdare,facultas ſatiſdandi conuertitur ad fi
lios, qui debēt ſatiſdere matri de interuſurio
eſtimationis medij tēporis:qꝛ ſatiſdatiōe pre
ſtita,filij pñt libere res alienare,neutro vero
ſatiſdāte,propter impotentiā,vel diſſimulatio
nem, res remanet apud matrē donec viuit:ꝓ
quarū reſtitutione ſunt tacite obligata bona
mr̄is p̄ſentia ⁊ futura:⁊ ipſa mr̄ poſteriorib9
prefertur creditoribus.⁊ hoc ſi trāſeat ad ſcd̄a
vota:ſi autem liberorum effectione vel chari
tate ſeruata,non migrauerit ad ſcd̄a vota, re
manet domina pleno iure:⁊ hꝫ alienandi po
teſtatē:tamen ſi non alienat,licebit liberis ex
tantia vendicare.h.d. ¶ Dictum eſt ſupra qua
liter puniantur contemptores liberorum in a
lijs eorum bonis,nunc dicit que forma ſeruet
circa eos i lucris prouenientib9 a defuncto:quo
rum vſufr.retinent tempore vite ſue, ⁊ cū qua
cautela ꝓcedatur.⁊ primo loquitur de rebus
immobilibus natura,vel iuris interpretatiōe.
ſecūdo de rebus mobilibus.ſecūda ibi:mobi
liū.Demum ponit quedam cōmunia circa mo
bilia ⁊ immobi ia in verſ.omnibus.⁊ hoc vſqꝫ
ad ver.ſi vero liberorū.dicit ergo ꝙ parēs trā
ſiens ad ſcd̄a vota, lucra dotis ⁊ donationis
ꝓpter nup.⁊ quelibet alia filijs primi matrimo
nij tenetur reſeruare,⁊ inter immobilia cōpu
tātur mācipia annexa fundo:vt.l. ſi qs inqui
linos.de leg.j.⁊.l.quemadmodū.de agri.⁊ cē.
lib.xj. ¶ Item annone ciuiles.i.publici annui

a reditus:[a] vt.ſ.de ſa.ſan.ec.l.iubemus.la.ij.† In tex.ibi,mulier. Idē
1 in viro:qꝛ pena ſecundo nubentis eſt cōmunis:vt.ſ.e.l.generaliter.
¶ Ibi,deuolutas.ſcilicet lucratiuo ti.non enim habet locū in rebus
emptis in actu emptionis. Ibi,mancipiorum.intellige de mācipijs
b inſeparabilibus a terra:vt dicit gl. Ibi,annonarum dicunt doct.[b] ꝙ
annui reditus inter immobilia computātur.qñ ſunt perpetui,vel
ad longū tempus:alias ſecus.vñ iura talia intelligunt poſſideri tā
quam immobilia,quādo ſunt perpetua, vel ad longū tempus:alias
ſecus.primū probatur extra de elec.c.querelam.ſecūdum probatur
in.l.ſi.ff.quo.le.⁊ no ꝑ Cy.in.l.ſi certis annis.ſ.de pac.⁊ ita tenet
Fed.de ſe.in ſuis cōſilijs. Ibi,mobiliū.hic dt imperator ꝙ res mo
biles lucrate ꝑ tranſeuntē ad ſecunda vota,debent eſtimari per arbi
tros ab vtraqꝫ parte eligēdos.qui eſtimabūt interpoſito ſacramen
to,qua eſtimatiōe facta,ſi quidē lucrās vult ſatiſdare de reſtituēdo
res ſi extabūt nō deterioratas,vel de reſtituēda eſtimatiōe:tūc ipſe
lucrās habebit plenā poteſtatē in rebus ipſis non ſolum vtendi, ſꝫ
alienādi,⁊ forma ſatiſdatiōis erit de reſtituēdo liberis,niſi cōtingat
eos premori:ſꝫ ſi mater lucrās nolit,vel non poſſit ſatiſdare,remane
bunt res penes filios:ſed ipſi preſtabunt ſatiſdationem de reſtituen
do tertiā partē cēteſime annuatim nomine vſurarum.⁊ ſi hoc nolūt,
vel non poſſunt:res apud matrē remanebūt.ſed non libere,imo affe
cte:⁊ pro eorū reſtitutiōe erūt eis obligata omnia bona matris pre
2 ſentia ⁊ futura.† Ibi,elegerit.no.electione[c] ad partes non ad iudi
c cē pertinere.Sed quid ſi iſti arbitratores[d] nō concordant.Reſpon.
d eligendum tertiū eſſe per ipſas partes:vt hic.nō enī ſunt proprie ar
bitri,ſed arbitratores:⁊ iō iudex interuenit in electione tertij vt cō
pulſor,nō vt elector:ſꝫ in veris arbitris dic vt.ff.de arb.l.itē ſi vnus
§.principaliter.vbi dicit tex.ꝙ ipſi arbitri primi debent eligere ter
tiū,cuius authoritati pareat.⁊ iſte eſt ita bo.tex.ſicut aliqs qui ſit in
iure.quid ergo dices.qñ duo primi ſunt electi mixtim,tāquā arbi
tri ⁊ arbitratores:ad quē pertinet electio tertij:vtrū ad partes,vel
ipſos cōpromiſſarios electos.dic inſpiciēdū eſſe ſub qua forma pro
cedunt:vtrū ſub forma arbitrij an ſub forma arbitramēti:iuxta no.ꝑ
3 Dy.in.l.ſi dominiū.ff.de fur. Ibi,arbitros.i.arbitratores.† Ibi,in
terpoſito ſacramento.not.tex.optimū.ꝙ eſtimatores quando eſti
mant,debent iurare ꝙ ipſam eſtimationē faciunt cū veritate:qꝛ ita
credunt eſſe verum:vt.ff.de ven.inſpi.l.j.⁊ in aut.de non a ie.§.qd̄ au
tem.tamen gl.que eſt in.d.l.j.dicit cōtra.breuiter nō deberēt iurare
preciſe ita eſſe,ſed ita ſibi videri eſſe,vel dic qd̄ imo iurant ita eſſe in
eo qd̄ poteſt oculata fide videri:vt hic.ſecus in eo quod nō pōt ocu
lata fide videri:vt an mulier ſit pregnans,quandoqꝫ enim hoc non
poteſt bene ꝑpendi,⁊ ideo in iſtis dubijs ſufficit iuramentū creduli
tatis,pōt etiā dici ꝙ iſti iurabūt officiū eis commiſſum facere lega
liter,⁊ bona fide:⁊ tūc nō erit neceſſarium aliud iuramentū.ar.ff.de
4 eden.l.quedā.§.nummularios. ¶ † Pone,cōſulens mercatorum fa
ciunt eligi calculatores ad calculandas rationes:nūqd illi calculato
res debēt iurare: Reſpō.ſic:vt hic.ſed nūqd partes debēt intereſſe:
Reſpon.ſic:qꝛ debēt eſſe preſentes,vel citati ad hoc:vt no.Bart.in
l.theopompus.ff.de do.prel. ¶ Ibi,eaſdē res mobiles,vel earū pre
tiū.no.iſtā alternatiuā.in qua electio eſt cauentis,ſi res extant non
deteriorate:ſed ſi res nō extāt,preciſe debetur eſtimatio, vel ſi extāt
ſed deteriorate:habet electionem,vtrū velit reſtituere ſupplēdo quā
titatem,ſi ſunt deteriorate,vel velit integrā eſtimationā ſoluēdo,pe
riculum ergo deteriorationis ꝑtinet ad cautiōem.Ex quo no.ꝙ de
eſtimatione eſt cauēdū ſecundū tempus eſtimationis:non ſecūdum
tempus quo finitur vſufruc.ſi vero eſſent res que naturaliter vſu cō
ſumerent,vel que nō poſſunt ſeruando ſeruari,cauet de ſola eſtima
tione preſtāda:vt.ff.de vſufruc.earū rerum que vſu conſu.in.l.j.⁊.ij.
in ver.quo ſenatuſconſulto.quid autē in pecunia.dic:vt.j.eo.aut.ſed
ſi aurum.Sed illa authen.loquitur in ſuo caſu ſpeciali:ſed regulari
ter dic:vt.ff.ꝺ vſufru.ea.re.l.iij.⁊.l.ſi tibi.⁊.l.quoniā.§.ſi vſus. ¶ Ibi,
nepotib9.ſi ergo pater nepotis decedit viua matre nepos venit:ex
tranſmiſſione qꝛ nepos facit.ſ.ea.l.ver.quā obſeruationem. ¶ Ibi,
ſuperſtite caſu quando omnes decedunt:remanente vno, venit ſu
perſtes per ius non decreſcendi.qd̄ habet locum etiam inter cōiun
5 ctos legali cōiūctiōe. ¶ † Ibi,ſolute vero.Mo.ꝙ ſi vſufructuario eſt
facta traditio nō preſtita ſatiſdatiōe,ꝙ niſi ſatiſdet,cogit ad reddē
e dum.ſed hic occurrit dubiū[e],dicit vſufructuarius:ego bñ volo tibi
reddere poſſeſſionē:tamē quia tu ꝓprietarius nō debes lucrari cum
6 aliena iactura:volo de manu tua recipe deductis expēſis. ¶ † Que
rit an ꝓprietarius ad aliquid teneatur vſufructuario nō cauenti, et
videt hic tex.quod ſic.cū dicitur hic qd̄ tenetur ad commoda medij
tpis. Jac.de Bel.dt ꝙ i iſto vſufructuario de quo loquit hec.l.ſunt
qdā ſpecialia:⁊ eſt ratio ſpecialitatis:quia ille vſufructuarius cōſti
tuitur legis authoritate.⁊ minus agitur cū.l.quā cū homine:vt.ff.
de arb.l.celſus.⁊ ꝓpter reliquias ꝓcedētis dominij:qꝛ mater fuit do
mina.⁊ qꝛ hic tractat ꝺ pena:vt.l.iterpretatiōe.ff.de penis.ſm Jac.
de bel.aut ergo loqmur in vſufructu irregulari:⁊ loqtr hec.l.aut
in vſufructu regulari,⁊ tūc vſufructuarius nō ſatiſdās nō dꝫ habe
re ꝯmoda aliqua rei:vt no.ſ.de vſufru.l.vſufructu cōſtituto.⁊ vide
que d

a qđ no.ff.de vſuc.ca.l.ſi homo.¶ Ibi,pro vſufructu earõdem no.ꝙ a
quando vſura permittitur in recompenſatione vſufru. eſt licita qñ
ipſa res naturaliter erat cõmoditate allatura. In omnib⁹ ergo reb⁹
que ſui natura finibiles ſunt:videtur ꝙ in recõpẽſationẽ vſufructua
riã poſſit apponi pactũ de aliquo interuſurio cõpẽſando.conſidera
ergo ꝙ iſte res ſic eſtimate nõ ſunt repetibiles,imo perpetuo mãſu
re penes promittentẽ interuſuriũ,vnde(vt ita diximus) ſors ꝓpe
tua non debet eſſe ſterilis. ſecus in ſorte,que põt repeti ad nutũ,cre
ditoris.⁊ hoc facit ad.q.de mõte florentinorũ,vtrũ ille creditus qui
percipitur ab habentibus pecuniã ĩ mõte,cũ illa pecunia.i. illa ſors
nunquã poſſit a repeti a cõmuni,licitus ſit necne:⁊ illũ montẽ etiaꝫ
veneti habẽt ⁊ qñ legabã Florentie,fuit magna.q. inter magiſtros
theologie. Ibi,quibuſcũqꝫ tẽporibus.i.in fine anni: vt.ff.ſi cert.pet.
l.lecta. Aduerte.vbicũqꝫ eñi loquimur de vſuris,ſpectamus moraꝫ.
ergo ⁊ finẽ tẽporis,nec diceres hic cõtrariũ:q: hic nõ cadit mora,cũ
ſors nõ ſit repetibilis:tex.tamen iſte non declarat. Ibi, luctuoſum.
no.de lucro luctuoſo,qđ eſt poſt obitum filiorum:vt.ff.de inoff.teſt.
l.nã ⁊ ſi parentibus. Ibi,diſſimulauerit.no.ꝙ diſſimulante ꝓprieta-
rio,vſufructuarius percipit fructus ſine cautione:ergo cautio nõ eſt
b de ſubſtãtia,[b] niſi petatur caueri.ita dicit Bar.ff de vſuca.l.ſi homo.
7 ⁊ no.ff.de vſufru.lega.l.vxori.† Ibi,nequiuerit.not.ꝙ ſi vſufruc.non
põt ſatiſdare,lucrartur fructus:vt hic dicitur de matre vſufr.cõtra-
riũ no.in.d.l.vſuf.conſtituto.ꝙ ſi nõ põt ſatiſdare,imputet ſibi. Iac.
de bel.dicit ꝙ hic eſt ſpeciale in vſufr.leg.tu potes diſtinguere quis
poſſideat.nã ſi vſufructuarius eſt in poſſeſſione,⁊ tũc defendit ſe ꝓ
pter impotẽtiã ſatiſdãdi:ſecus ſi agatur. Sꝫ quid ſi indiſtincte non
põt cauere,ſtetur iuratorie cautioni.facit.ff.de coll.bo.l.i.§.ſi cũ duo
c bus. Ibi,maritalib⁹.ſꝫ quomodo[c] põt eſſe lucra obligata iſtis filijs,
cũ ſint domini. Reſpõ iure cõmuni nõ erãt domini:ſꝫ erant res ſub
iecte reſtitutioni:vt no.ſ.e.l.femine,vel dic ꝙ dominiũ de iure ſin-
8 gulari nõ impedit hypothecã.prima melior.† Ibi,habitura.no.ſin-
gu.tex.q: in tacita hypotheca veniũt bona preſentia ⁊ futura,cuius
cõtrariũ dicit Iac.vt no.ĩ.que res pig.ob.poſſ.l.ſi.⁊.ſ.de here.ac. l.
heredẽ mariti.⁊ ideo tene menti valde hũc tex.† Ibi, vt ſi qui.not.
hunc tex.ſing.ꝙ qui prior eſt tẽpore,potior eſt in iure.etiã in rebus
poſtea ꝗſitis,verbigratia obligaui tibi hodie bona futura:cras obli
gaui titio:poſtea aliqđ acquiro,nã q: hypotheca non precedit ac-
quiſitionẽ.videtur ꝙ neuter alteri preferatur:q: in acquiſitione hy-
d pothece eſt cõcurſus:nec dominiũ trahit retro.cõtrarium[d] eſt verũ
non poteſtate dominij:ſed poteſtate cõuentionis,que inducit ordi-
nẽ prelationis. Nã ſi hoc verũ in tacita hypotheca:vt in hoc.§.ergo
fortius in expreſſa.de hoc no.ĩ.qui potio.in pigno.ha.l.ꝫ.⁊.ff.de iu
re fiſ.l.ſi is qui.⁊ eſt expreſſuꝫ.ff.q po.in pig.hab.l.ſi.⁊ ita diſputãdo
tenuit Iac.de bel ⁊ iſta eſt veritas. Ibi,in vẽdicandis ꝑ hypotheca
riã:vt.ff.de pig.l.ſi fundus.§.in vẽdicatione.¶ Op.dicit hic ꝙ iſte
e arbiter iudicat interpoſito ſacramẽto.[e] cõtra.ſ.de arbi.aut.decernit.
Sol.arbiter qui aſſumitur tãquã diſceptator litis,qui hꝫ cognoſce-
re,more iudicis,nõ iurat:vt ibi,ſecus in eſtimatore, vel arbitratore:
10 vt hic.¶ † Querit gl.hic quãdo alter tantum vult ſatiſdare,vel quã
do neuter,quid ſi vterqꝫ vult ſatiſdare:dic breuiter ꝙ mater prefer
tur.tex.eſt in aut.de nõ elig.ſcđo nub.in.§.aliud vero.ſm Ia.de bel.
11 ¶ † Quero.quid ſit in patre[f] tranſeunte ad ſcđa vota.an teneat ſa-
f tiſdare.vr ꝙ non:vt.ff.ad treb.l.imperator.⁊ quia eſt legitimus ad-
miniſtrator:vt.ſ.eo.l.generaliter.verſi.negotia vero. Alij dicũt con
trariũ in caſu iſto:q: per tranſitum ad ſecunda vota pater eſt quodã
modo effectus ſuſpectus,prima verior eſt.per.l.cũ oportet.ĩ.de bo.
que lib. Ibi,ſi vero liberorũ.ſ.locutus eſt imperator de trãſeunti-
bus ad ſcđa vota:hic de non tranſeuntibus. Ibi,vt pote.i.quia ſunt
domini:ideo non prohibentur alienare.

¶ Authentica.

SEd ſi aurum. ¶ In tex.ibi,exponitur.ſcilicet per filios primi matrimonij. Ibi,exigitur.ſ.per ipſam matrem tranſeuntem ad ſecunda vota.⁊ forte ratio huius aut.eſſet:q: ſi ſolueretur in pecunia ipſi matri:difficilis eſſet eius recuperatio, vel non eſt alia ratio,niſi voluntas principalis.

1 ¶ Beneficia vadunt ſecundum lineam ſanguinis.
2 Conſuetudo,quod primogenitus ſuccedat in regno, eſt approbata
de iure diuino. Modo duo nati ſunt ex vno vtero:⁊ neſcitur quis
ſit primus,quid iuris.

¶ Lex ſeptima.

IN quibus caſibus. Iſta lex ⁊ principiũ ſequentis tẽdunt ad idẽ,⁊ hoc dicit,quod debet per lucrantẽ filijs reſeruari:ſi alter filiorũ decedit cũ liberis:alter vero adhuc

a ¶ Et adde ꝙ vſura ꝑcipue ab emptore fructus debita,de iure cañ
eſt permiſſa:vt habes ꝑ Abb.⁊ gl.i.c.cõqueſtus.de vſu.⁊ ad idẽ bar.
in.l.atqui natura.§.penul.ff.de neg.geſt.⁊ hũc i.l.iulian⁹.§.idẽ pap.
in.gl.in ver.excedit.ff.de act.empti. Et adde ꝙ ea etiã in vẽditiõis
cõtractu peti põt ſub nomine intereſſe:vt per Abb.in.d.c. conque-
ſtus.⁊ vid Pau.de ca.in conſi.xix.incip. preſens dubiũ. Alex.in cõſi.lij.inci.callimach.⁊ in l.inſulaꝫ.per eũdem.ff.ſol.ma.⁊ bar.⁊ doc.i.d.l.iul.§.ex vendito.

viuit:liberi moriẽtis ſuccedũt loco ſui genito
ris,⁊ non fratres:eis tñ electione reſeruata.h.
d.⁊ ſicut non ſuccedũt fratres,ſꝫ liberi:ita nec
parentes,⁊ quot liberi exiſtũt ex vno filio pre
mortuo,vnius loco habentur.h.d.vſqꝫ ad.§.il
lud ¶ Caſus. Berta nupſit titio,⁊ lucrata eſt
donationẽ propter nup.ſuſceptis ex iſto ma-
trimonio duobus filijs,quorũ vnus predeceſ-
ſit in vita lucrãtis matris:iſta mater tranſiuit b
ad ſecunda vota,queritur vtrum teneatur iſta
lucra reſeruare pro aliqua parte iſtis nepoti-
bus:an vero portio defuncti accreſcat ei⁹ fra- c
tribus: Reſpond.qđ nepotes ſuccedunt loco
ſui genitoris.⁊ nõ fratres:⁊ ideo iſti nepotes
cũ fratribus defuncti in iſtis lucris cõcurrũt. d
niſi lucrans aliter duxerit eligendũ : vt in ver.
eligendi.ſm vnam lect.quod hodie eſt corre-
ctum per aut.lucruꝫ,vel niſi ipſe filius moriẽs
eligat in hoc alterum ex filijs ſuis.ſm aliã lec.
que etiã corrigitur per aut.ſm gl.ſed non ſm
Ia.de are.qđ dixi in matre lucrante donatio- e
nẽ propter nup.idem dico in patre lucrãte do
tem:hoc intẽdit hec lex.cuius ſenſus iſte eſt.ꝙ
in beneficio genitoris ſuccedunt eius filij.⁊ nõ
fratres:⁊ idẽ habemus in qbuſcũqꝫ beneficijs.
g priuilegijs,⁊ feudis:q: naturalis rõ[g] hoc di-
ctat:vt in.x.coll.de eo q ſibi, vel hrđibus ſuis f
c.vno.qđ inci.q ſibi,vel heredibus ſuis. Idem
etiã habemus in iurepa.vt.l.vt iuriſiurandi.§.
ſi liberi.ff.de ope.li.⁊.c.plures.de iurepat.ĩ cle.
h ⁊ ꝑdicta faciũt ad.q.de facto.dicit ſtatutũ[h] ꝙ g
filia dotata exiſtẽtib⁹ liberis maſculis, nõ ſuc-
cedit:ſꝫ ipſi filij hereditatẽ poſſideant. Mo-
do quidã dotauit filiã ſuã,qui ex filio premor-
tuo habebat nepotes, ⁊ habebat etiam quẽdã
filium viuentẽ,deceſſit ipſe pater,mõ filius ſu-
peruiuẽs vult quicqđ ſoror deberet habere de
iure cõmuni ſupra dotẽ:ſꝫ filij fratris premor
tui dicũt ſe debere cõcurrere,querit qđ iuris:
⁊ videtur qđ nõ cõcurrãt:q: pater eorũ tali tẽ-
pore deceſſit,quo tranſmittere nõ poterat:cuꝫ h
ergo nepotes nõ ꝯtineant appellatione filiorũ
in iſta materia reſtrictiua:ergo videt ꝙ iſti ne
potes nõ admittant:⁊ ꝑ cõſequẽs totũ perti-
neat ad fratres defuncti. In cõtrarium facit
hec lex in prin.ſui:q: iſti nepotes vident ingre
di gradũ paternũ. Sꝫ hic occurit alia queſtio, i
i retẽto[i] eodeꝫ ſtatuto. Pone ꝙ mortuo patre[k]
k oẽs maſculi deceſſerũt:nũquid excludat femi-
na:ita ꝙ ſufficiat ad eã excludẽdam ꝙ in pũ-
cto mortis exiſtant maſculi:vr ꝙ ſic.⁊ ad hoc k
facit quedã ratio naturalis poſita hic in gl. q̃
dicit ꝙ quando aliquid deſcẽdit ab aliquo,ita
ꝙ ad alium peruenit,excluſio eſt perpetua,nõ
tẽporalis,vnde ſufficit momẽto ad maſculos
perueniſſe:vt filia dotata perpetuo excludat,⁊
tene menti hanc gl.q̃ ici.hoc intellige, circa fi.
gl. Et intellige hoc verum quãdo ſtatutuꝫ lo-
quitur per verba que poſſunt verificari momẽ
to temporis:ſecus ſi requirit perſeuerantiã li
berorum,verbigratia:quia dicit ſtatutũ ꝙ nõ
ſuccedant quãdiu exiſtant maſculi. Nã iſta eſt
potius quedã tẽporalis ſuſpẽſio, quam preci-
ſa excluſio,⁊ ideo maſculis deficiẽtibus, ſucceſ
ſio redit ad feminã, ar.in aut.de non elig.ſecũ
do nub.§ gregoria.⁊ i auth.de nup.§. quoniã
infirmas.colla.iiij.⁊.ĩ.de cu.fu.l.cũ alijs.⁊.l. tu
tor.de teſta.tu.⁊ iſta eſt veritas. Ibi , debeba-
tur.ſpe,ſi non erãt contracte ſecunde nup.tem
pore mortis ipſi⁹ filij,vel filie:⁊ hoc ꝓprie nõ
eſt trãſmiſſio:ſꝫ ſubrogatio ex legis poteſtate.
1 † Ibi,portionem.no.ꝙ beneficia vadunt ſm
lineã ſanguinis,⁊ potius ſequunt lineã deſcẽ-
dentem , quã tranſuerſalem. ¶ Ibi,eligendi.

b ¶ Subſtãtia. Vide hic per Bar.⁊ Bal.i.l.i.ſ.đ vſuf.
c ¶ Sed quomodo. Impreſſa per.l.ſi quis.§.illud.ĩ.eo.
d ¶ Contrariũ. Adde ergo ꝙ in tacita hypotheca veniunt futura:vt ꝑ bal.ĩ.l.j.ij.⁊ ibi dixi.ĩ.de priui.fiſ.
e ¶ Sacramẽto. Arbiter poteſt aſſumi cum ſacramento, vide Bart.in aut.decernit ius.hic alle.
f ¶ Quid ſit in pr̃e. Vide gl.hic i x.fideiuſſionẽ.⁊ l. ſi qs prioris.§.j.ĩ e.
g ¶ Naturalis ratio. melius ꝓbãtur in c.j.đ duo.fra. a capi.inueſt.⁊ vid q̃ no.Bar.in.l.ſi mihi ⁊ titio.ff.de x.ob.⁊ Bar.i.l. liberorũ.ver.his premiſſis, videam⁹.ff.de verb.ſigni.
h ¶ Statutum. Facit qđ no. Bal.in l.j.ſ.eod.⁊ Bar.i l.liberorũ. in x ſi.his ꝑmiſſis.ff. de ver.ſigni.
i ¶ Retento. Vide Bal.in aut.ſꝫ ⁊ ſi quis.ſ.e.⁊ Bar. i l.ſi.ff.ad tertul.
k ¶ Mortuo patre. No. mirabile. ꝙ excluſio momẽtanea inducit excluſionẽ perpetuam. vñ filijs extantibus,non ſuccedit femina. extiterũt filij.⁊ poſtea mortui ſunt excluditur filia. eſt nota. limitatio ad no.ꝑ Bar.i.l. maximũ vitiuꝫ.ĩ.de li. prete,vide Bal. in.l. ſi portionalla.ĩ. quando dies leg.ced. ⁊ in conſil. xxx.inci. In chriſti nomine,amen. antiquuꝫ ſtatutũ. Al.Bar.

Iſte ver.hʒ duplicem intellectum.vnus eſt ꝙ
electio detur lucrāti eligendi filiū,vel nepotē,
a vel ex nepotibus alteru:ꝙ corrigitur[a] per auē.
lucrū.Alius intellectus eſt ⁊ mirabilis,ꝙ ipſe
filius premoriēs poſſit īter filios ſuos eligere
vt dicat ſic:domine pater vel mater portionē
illā quā vos debetis mihi reſtituere, reſtitua-
tis mihi filio meo ꝓdilecto. ⁊ ita intelligit fi-
nis huius litere ſm vnum intellectū:⁊ tūc nō
corrigitur ſm Ja.de are.⁊ Cy.ſʒ hoc mirabile
eſt,ꝙ ille eligat,in quo nullū ius reſidet, pone
caſum,ꝙ pr̄ vel mater nōdū ad ſecunda vota
volauerāt:vt.ſ.i illo verbo ſine añ ſcd̄as. quo-
modo pōt ergo eligere ante ius delatuʒ re,vel
ſpe:niſi reſtringas hoc ꝙ dixit de iure eligēdi
in filio qui deceſſit poſt trāſitum ad ſcd̄a vota
parētis.tamē ⁊ tunc non habet ius formatū,
ſed ius pendens ex caſu:qꝛ poſſibile eſt ꝙ oēs
liberi moriantur:vt.ſ.eo.l.femine.§.fi.vñ non
poteſt aliud dici,niſi ꝙ cōtingit ex legis proui
2 dētia ſpeciali.¶ †Materia huius[b].l.facit. ad
b q.regnorū.¶ Pone ꝯſuetudo dictat. ⁊ eſt iſta
cōſuetudo approbata iure diuino,ꝙ filius pri
mogenitus ſuccedit in regno.Modo ex eodē
vtero duo nati ſunt,naſcit̄ qs ſit prior,vel po-
ſterior.Nō queritur quis iſtorū ſit rex,an di-
uidēt ſorte,vel ambo erūt reges,iſta lex eſt ar.
ꝙ genitor eorū poſſit eligere qs eorū debeat
regere.¶ Quero,que erat rō dubitationis cir
ca iſtos nepotes,cū enim ſint heredes ſangui-
c nis,nulla dubitatio[c] videt̄ de iſta ſucceſſione:
ſed certe imo erat dubitatio:quia nō agimus
hic in ſucceſſione reſpectu nature. ſʒ reſpectu
bonorū.vnde ſicut certa bona pertinebāt ad fi-
lios:ita videbat̄ eſſe in iſtis lucris.iſta ſunt ver-
ba gl.iſta gl.eſt vera in ratiōe ſui:ſuppoſito ꝙ
illi nepotes repudiāt hereditatē aui, alias eſt
falſa:qꝛ ſuccedūt in omnibus bonis nepotes
ex filio premortuo,ſicut pater eorū:vt inſt. de
here. que ab inte.§.cū filius.¶ Scd̄o quero. q̄
erat dubitatio hic circa electionē:reſpō. dicit
gl.ꝙ hodie maxime poterat dubitari propter
auē.lucrū.ſ.eo.ſʒ ad illam auē.reſpondetur: qꝛ
loquitur in filijs iniuriā paſſis,propter tranſi-
tum ad ſcd̄a vota:ſed nepotes non patiuntur
iniuriā.ita dicit gl.⁊ Ja.de are.ſed hoc eſt fal
ſum:qꝛ deſeritur naturalis cura nepotū, ſicut
filiorū:vt.ſ.l.proxi.ver.ſi vero liberorū. arg.ff.
de condi.⁊ demon.l.ſʒ ſi hoc.§.fi.⁊ pro hoc in-
diſtincte tene qd̄ iſte ver.eſt correctus circa
ius eligendi.

¶ Lex octaua.

SI quis prioris.

Principium iſtius.l. ſummatū eſt
in.l.precedēti.dicit ergo imperator
ꝙ filij premortui vel premortue ſuccedūt loco
patris vel matris ſue,nec ſuccedunt fratres,⁊
hoc dictū fuit in.l.precedēti.ibi, necꝗ parētes
lucrātes.⁊ hoc additur.¶ Itē additur hic ꝙ
omnes nepotes ex vno filio ad vnā partē vo-
cantur,⁊ patruus ad alteram.h.d. Omnes er
go q ex vno immediato ſtipite procedūt vni⁹
loco habentur.concor.ff.de cōdi.⁊ demō.l. cui
fundus.in fi. Ibi,ante ſecūdas,vel poſt:vt.ſ.l.
proxi.ſed maius erat dubiū quando ante quā
quando poſt. Ibi,patrē vel matrem.lucrantes
ſed in hoc hodie qd̄ no.ſ.e.l.hac edictali.in vl-
ti.gl. Ibi,cōpetijt.ideſt competeret ſi viueret.

§. Illud etiam.

d Iſtū.§.habui mus etiā in ſu-
perioribus.⁊ dicit ꝙ lucrās qui non tranſit ad
ſecūda vota,poteſt de ipſis lucris diſponere ⁊
alienare.ſi vero nō diſponit,nec alienat:in de-
fectū prouiſiōis hominis ſuccedit prouiſio le-
galis reſeruās hec lucra filijs ⁊ notibus. hoc
dicit.¶ Ibi,paternā.quando mater lucratur.
Ibi,maternam.quādo lucratur pater.¶ Ibi,
vendicare.hodie indiſtincte non eſt neceſſe ꝙ adeatur hereditas:vt
ſ.eo.authen.he res.

1 ☞ Teſtator heredē inſtituendo filium,ſiue extraneum,an videatur
alienare.
2 Res qñ tranſeant cū vniuerſitate,vel non:⁊ qualiter cognoſcitur.

§. Certum.

Iſte.§.quotidie allegatur.⁊ continuatur ad
precedētia ſic,dictū eſt.ſ.ꝙ lucrās qui nō trā
1 ſit ad ſcd̄a vota,poteſt libere alienare res lucratas. ¶ †Modo po
e teſt dubitari vtrum heredē inſtituendo[e] filium,ſiue extraneum.intel
ligatur alienare. Reſpō.ꝙ ſiue ſpecialiter relinquat,ſiue heredē inſti
tuat,alienaſſe videt̄.ff.de leg.ij.l.vnū ex familia.alleg.iſte tex.ad tria.
Primo.ꝙ heredis inſtitutio eſt alienatio. Scd̄o,ꝙ idem operatur
alienatio vniuerſalis,qd̄ ſpecialis. Tertio poſſet allegari.ꝙ huiuſ-
modi alienatio nō ſolū eſt alienatio,ſed electio,quādo fieret de per-
ſona eligibili. Iſte caſus eſt in.l.vnū ex familia:ſʒ nō eſt proprie hic:
qꝛ hic non cadebat electio:vt electio,ex quo nō fecerat trāſitum ad
ſecunda vota.ſed alij allegant econtra,dicētes ꝙ cū heredis inſtitu-
f tio ſit alienatio[f],ille qui prohibetur alienare,prohibetur heredē in-
ſtituere:qꝛ verbū alienationis,abſolute prolatum,cōprehendit alie-
nationem inter viuos,etiam per vltimum voluntatē,quandoꝗ cō-
prehendit tacitam voluntatem inteſtati:vt.ff.de leg.ij.l.codicillis.§.
pe.Nec ob.l.ex hoc edicto.§.ſed heredē.ff.de ali.iud.vbi dicitur qd̄
prohibita alienatione,nō prohibita eſt heredis inſtitutio:qꝛ ibi non
erat alienatio prohibita:ſʒ eius qualitas.ſ.alienatio doloſa. ſed ille
qui heredē inſtituit,nō intelligit̄ dolo alienare. Itē nō ob.de acqui.
re.do.l.quedam.qꝛ ibi non erat alienatio prohibita : tū rei qualitas
erat talis,ꝙ non poterat alienari abſꝗ vniuerſitate,⁊ ideo poteſt
tranſire ad viam teſtati,⁊ etiam per viam inteſtati.Et adde qd̄ no.
2 Inno.de iurepat.c.ex literis.¶ †Sed quomodo hoc cognoſcā,que
res poſſunt trāſire cum vniuerſitate:⁊ que nō: Reſpon.quedā ſunt
que requirunt preſentationē perſone:⁊ iſtū non tranſeūt cū vniuer
g ſitate.ſicut ſunt iurapat.[g] ⁊ ſimilia:vt.ff.ad treb.l.qꝛ perinde.quedaʒ
non requirunt preſentationē perſone.ſed ipſis rebus coherēt:⁊ iſta
niſi ſint ex aliqua cauſa prohibita alienari,trāſeūt etiā ſine vniuerſi-
tate.ad hoc.ſ.ſi cer.pe.l.j.⁊ de preto.ſtip.l.ij.⁊ appellat̄ interdū vni-
uerſitas territoriū:vt.ff.de cōtrahen.empt.l.in modicis. Interdum
iuriſdictio:vt extra de re iudi.c.cū bertoldus. Interdum hereditas:
vt.d.c.ex literis.⁊.l.qꝛ perinde.⁊ de acqui.re.do.l.quedā. Ibi,vel ge
neraliter.hoc corrigitur per auē.nunc autem.quam hic legas:nam
vbi ſpecialiter fit alienatio a ſpeciali legis prouidentia non videt̄
h diſceſſum eſſe,ex quo no.ꝙ generalis prouidentia hominis[h] nō de-
rogat ſpeciali prouidentie legis,quod tene menti:qꝛ ſpecialia gene
ralibus derogant:etiam ſi vnum ſit ex legali:alterū ex diſpoſitione
hominis.hoc no.ex dicta auē.nunc autem.

¶ Authentica.

NUnc autem.

No.iſtam auē. Ibi,preſumitur.a
ſpeciali prouiſione nō recedi per
generalem prouidentiam.

§. Talem.

Iſte.§.continuatur ad precedentia hoc modo.
dictū eſt.ſ.eo.l.hac edictali.§.fi.⁊.l.generaliter.
§.in his.ꝙ lucra non alienata,nec conſumpta,vbi lucrans nō trāſit
ad ſcd̄a vota,liberi percipiunt etiam non adeuntes hereditatē eius
a quo coniunx ſuperſtes lucrabatur.vnde liberi habent licentiā lu-
crādi,repudiata illius hereditate.Modo iſte.§.circa ꝓmiſſa deter-
i minat talē queſtionē.Berta[i] nupſit titio.ex quo ſuſcepit liberos,
quo mortuo,lucrata eſt ex pacto.x.deinde illa Berta trāſiuit ad ſe-
cunda vota:⁊ ex ſcd̄o matrimonio ſuſcepit liberos : ⁊ mortuo ſcd̄o
viro,ex pacto de lucrādo lucrata eſt.xx.deinde deceſſit beata.⁊ ei ſuc
ceſſerūt filij primi matrimonij.⁊ ſcd̄i:q̄rit̄ vtrū iſta lucra ſcd̄i matri-
monij (ſi iſti filij ſcd̄i matrimonij repudiāt hereditatē paternam, et
adeunt maternam)pro parte virili pertineant ad eos ſolos.reſpō-
detur ꝙ nō:ſed ad liberos vtriuſꝗ patrimonij pro viri,⁊ ꝑ capita
liberorū.h.d.iſte.§.ſecundū lect. Jo.⁊ eſt ratio:qꝛ qñ nō adeunt he-
reditatem eius a quo peruenit lucrum,non poſſunt lucrum petere,
tanquam illius bona:ergo oportet vt lucrentur tanquā bona lucrā-
tis:ſed lucrans tranſmittit ad liberos vtriuſꝗ matrimonij,⁊ inter
ſe diuidunt. Si autem liberi ſecundi matrimonij adirēt hereditatē
patris eorum,vel patris ⁊ matris,hi ſoli hec lucra haberent preci-
pua:vt.l.cū alijs.ſ.eo.ſecundum Azo.⁊ Jo.And.Et ſic iſte.§.intē-
dit notare differentiā inter adeūtes liberos , ⁊ ipſam hereditatem
repudiātes:ſʒ hodie iſtud corrigit̄:qꝛ aditio,vel repudiatio nil ope
rant̄:vt.ſ.eo.auē.heres. Ibi,paternā.qñ mater lucrat̄ dona.ꝓpter
nup. Ibi,vel maternā.qñ pater lucrat̄ dotē. Ibi,quod ſcd̄o.i.tertio.
ſiue poſteriori.nam tertium dicitur ſecundum reſpectu ſecundi : et
quartum dicitur ſcd̄m reſpectu tertij ſcd̄m gl.⁊ ꝑ hoc determinat̄
queſtio.

a ¶ Corrigitur. An
iſta.l.ī fi.corrigat̄
ꝑ auē.lucrū.ſ. ea.
vide Bal.ſ.e.l. in
fi.qui tʒ ꝙ vtroꝗ
caſu corrigatur.

b ¶ Materia hui⁹.
Faciūt que habē
tur ī.l.ſi ita fuerit.
ff.de reb⁹.du.⁊ ī
l. arethuſa. ff. de
ſta. ho. ⁊ ꝙ no.
Bal.i.l.ex hoc iu
re.ff.de iuſt.⁊ iu.⁊
oīa iura dicentia
loc⁹ eſt gratifica-
tiōi.ꝺclarat Bal.
in auē.ex teſtō. in
vl.col.ſ.ꝺ coll.vbi
dicit ꝙ ambo ſuc
cedūt,vide ꝑ Jo.
an.in addi. Spe.
in rub.de feu.

c ¶ Dubitatio.An
iſta.l.j.in fi.ſit cor
recta,vide Bald.
ſ.proxime.

d ¶ Illud etiā. Hʒ
locū diſpoſitio hu
ius.§.etiā ī lucris
obueniētibus ex
forma ſtatuti ſm
Raph.in.l.ij.de
leg.j.facit.l.j.§.lex
fal.ff.ad legē fal.

e ¶ Utrū heredem
inſtituēdo, No.ꝙ
heredis īſtitutio
eſt alienatio vni-
uerſalis,vide bal.
ī.l.volūtas.ſ.ꝺ fi-
deicō.⁊ in.l.ea le-
ge.ſ. de condic.
ob cau.Bar.in.§.
ea lege.

f ¶ Alienatio. An
ꝓhibita alienatio
ne,ſit ꝓhibita he
redis īſtitutio, vi
de plene ī.l. ſi ita
quis.§. ea lege.ff.
de verb.obl. ⁊ fa-
cit ad hoc.l. here
ditatis.⁊ ibi Bal.
ſ.de here.inſti.

g ¶ Jurapatrona-
tus. Vide Bar.in
l.hanc legē.ff. de
cōtrahē.emp. ⁊ q̄
no.Bald. in.l.j.ſ.
de bo.lib.

h ¶ Generalis ꝓui-
dētia hoīs. No.ꝙ
generalis proui-
dētia hoīs nō de
rogat ſpeciali ꝓ-
uiſiōi.l.vide gl. q̄
aliqui dicūt fin.in
l.ij.ſ.de iure em-
phy.An.Bar.

i ¶ Berta. Uide
Bal.in.l.cū alijs.
in verſ.nec proſit.
in fi.ſ.eo.

a queſtio cõſuetudo[a] dictat ꝙ primogenitꝰ ex primo mr̃imonio ſucce
dit in baronia. ¶ Mõ pone, quidam baro habuit quandã vxorẽ ex
qua non habuit filios: ⁊ ea mortua duxit aliã, ex qua habuit filios:
deinde mortua iſta ſecũda vxore, duxit tertiã, ⁊ habuit filios. ⁊ ſic ex
primo matrimonio nõ habuit filios: ſed ex ſecundo ⁊ tertio ſic vltio
morit iſte baro, filij tertij matrimonij dicũt qđ ipſi cõcurrũt in baro-
nia cũ filijs ſecũdi mr̃imonij: ⁊ arguũt ſic: ꝯſuetudo nõ excludit nos
ergo de iure cõmuni cõcurrimꝰ. maior probatur: qꝛ cõſuetudo loqui
tur de filijs primi matrimonij. ſʒ ex primo matrimonio nõ extãt filij:
ergo nõ extat pſona priuilegiata ⁊ excludẽs. cõſequẽtia eſt no. de iu
re cõmuni: qꝛ omniũ filiorũ equa dʒ eſſe ꝯditio, nõ obſtãte ordine ge
niture: vt. ff. de iniu. te. l. poſthumorũ. p iſtã gl. doc. determinãt con-
trarium: qꝛ iſti debẽt vocari filij primi matrimonij: nam ſm dicitur
primum reſpectu tertij ſm Jac. de are. ⁊ Cy. Sed pone qđ ex omni
b matrimonio extãt filij:[b] ſed natus primi mr̃imonij repudiat baroniã
vel efficitur frater minor, nunqd hʒ locũ cõſuetudo? puto ꝙ ſic: qꝛ
hʒ locum cõſuetudinis ratio: vt. j. ꝗ ſit lon. conſu. l. j. ⁊ ita fuit deter-
minatũ in regno Apulie: qꝛ beatus Ludouicus erat primogenitꝰ,
⁊ debebat ſuccedere in regno, tñ qꝛ factus fuit frater minor, nõ fuit
cõputatus in numero liberorũ, nec habitus pro primogenito: qꝛ nõ
obſtat alijs ille qui eſt omnino inhabilis: vt. ff. de contrata. l. ſi poſt
mortẽ. §. ſi liberi. Ibi acquiſierint, repudiata tñ hr̃ditate eius a quo
pueniũt ſm Joã. ꝙ eſt hodie correctũ ſm Jac. de are. qꝛ ius lucro-
rũ nõ eſt in aditione vel repudiatiõe hr̃ditatis poſitũ: ſʒ eſt quid ſe
gregatũ ab vniuerſitate patrimonij pro modo lucrantis: vt in auth.
heres. ⁊ ideo lucrum dotis vel donationis propter nup. eſt filiorũ
ex eo matrimonio natorum, ⁊ non ex altero. Bal.

1 ☞ Futura bona veniunt in tacita hypotheca.

§. In illo. Bona parentũ ad ſcđa vota trãſeuntiũ ſunt li-
berorũ, quibꝰ debẽt lucra reſeruari, tacite obliga
ta: nec patria poteſtas impedit iſtã tacitã hypothecã: tñ patre filio
ad reddendã rõnẽ adminiſtratiõis nõ cogit niſi pater ſit ſuſpectus
de fraude, vel alienatione: vt. ff. ad tre. l. imperator. tenementi iſtã gl.
cũ tex. extra quero, quid addit iſte §. ad. l. hac edictali. R ñđ. qđ dictũ
eſt ibi in matre trãſeunte. hic extẽdit ad patrẽ trãſeuntẽ. ⁊ hec eſt in
tentio huius. §. videbat enĩ qđ iſta extenſio nõ poſſet fieri impedien
te patrie poteſtate, que ciuilia vincula inter patrem ⁊ filiũ impedit:
vt. ff. de cõdi. inde. l. frater a fratre. ⁊. ff. de fideiuſ. l. ſi qs p eo. §. j. ⁊ ibi
no. ſʒ ad hoc reſpõde: vt ibi no. vel dic qđ hic loquit in obligatione
1 legali, ꝗ optime cadit inter patrẽ ⁊ filiũ in poteſtate. † Ibi. habitu-
c rus. no. in tacita hypotheca[c] venire bona futura: vt dixi in. l. hac edi
d ctali. §. omnibus. s̃. eo. tit. Ibi, liberũ. raro[d] reperies liberũ pro filio,
vel nepote in ſingulari numero, niſi hic. Ibi, neqʒ matris. Iſtud vi-
detur contra gl. poſitam hic, que dicit qđ mater cogitur reddere ra
e tionẽ[e] de mala adminiſtratione. Sed dic qđ in mala adminiſtratio
ne vſuſfructus non cogitur rationem reddere: qꝛ pertinet ad eam, ⁊
ita loquitur hic: ſed de mala adminiſtratione circa proprietatẽ ſic:
quia pertinet ad filium proprietas.

¶ Lex nona.

Quoniam. Iſta. l. cõcernit. l. hac edictali ⁊. h. d.
totũ qđ vltra modum ſecunde con-
iugi datur vel relinquit, tanquã nõ datũ, liberis vtriuſqʒ
matrimonij applicat. In hoc corrigitur. l. hac edictali. §.
ſi vero. que dicebat qđ applicabatur ſolum filijs offenſis per tranſitũ
ad ſecũda vota: hodie corrigitur hec. l. ⁊ redit ad. l. hac edictali per
auth. de nup. §. optime. verſi. ⁊ hoc decernẽs. ⁊ per auth. ad eos. hic
1 poſitã. vñ corrigẽs corrigit, ⁊ ad priſtinũ ſtatũ ius redducit. † Ibi,
f omnia. no. verbũ.[f] qđ vr̃ cõtra ea ꝗ dicta ſunt in. l. hac edictali. qđ in
iſto qđ eſt vltra modũ fiat reductio ad equalitatẽ: qꝛ iſta litera dicit
omnia reuocãda, ⁊ iſta omnia ad filios ſolos pertinere, nec corrigit
hec. l. in iſta mẽſura: lʒ corrigat in quãtitate liberorũ primi vel ſecun
2 di matrimonij. † Ibi, ad ſolos. videtur qđ totum detur filijs ſecun-
dum glo. in hac. l. ſed glo. in. l. hac edictali. dicit qđ reducitur ad equa
le. pro hoc eſt tex. ibi: oĩa ⁊c. Ibi, in capita. iſta appellat diuiſio viri
lis: ſi antẽ eſſet nepotes plures ex vno filio ipſi diuiderẽt cũ patruo
in ſtirpẽ: vt. s̃. eo. l. ſi quis prioris. §. j. Ibi, ſiue plures. ⁊c. Ibi, ad hec.
Iſte ver. dicit qđ. ll. loquentes de lucris per mortem, habent locum
etiam in lucris per diuortiũ. ⁊ adde qđ not. in. l. j. ff. de do. prele. ibi:
nec de cetero notetur. ¶ Not. quod non inquirimus cauſam, cum
habemus effectum.

¶ Authentica.

Ad eos. Iſta auth. corrigat. l. C. ⁊ redit ad. l. hac
edictali. ⁊ ratio eſt: qꝛ ſoli iniuriam poſſi
paſſi debent conſequi lucrum, in compenſationem iniu-
rie. adde quod dixi. s̃. l. proxi. §. talem. ibi: defertur. dic
vt. s̃. dixi in authen. ſi tamen. eo. titu.

1 ☞ Ingratitudo non preſumitur.
2 Opinio habens equitatem, debet ſeruari.

¶ Lex decima.

Cum apertiſſime. Ne nature iniuriarẽtur leges, liberi
qui ſunt vere ingrati nõ habent be-
neficium. l. hac edictali. h. d. Illud autem quod
premiſi, ſcilicet ne nature iniuriarentur leges,
eſt ratio que adiungitur huic. l. per text. in au-
then. de nup. §. optime. ¶ Caſus. Berta ha-
bens filios ex primo matrimonio, nupſit ſecũ-
do viro: ⁊ dedit ei dotem, cum pacto de lucrã
do maximam partem bonorum ſuorũ, ⁊ mini-
mam relinquebat filijs. Modo filij cõſideran-
tes qđ hoc non poterat per. l. hac edictali. ⁊ ꝙ
ad eos debebat pertinere quicquid ⁊c. reputã
tes etiam ſic ſe offenſos a matre, iniuriabãtur
eidẽ. Modo queritur nunquid iſti filij ſic iniu
riantes matri admittantur ad beneficiũ. l. hac
edictali. Ad qđ reſpondet Imperator, qđ in-
iuriantes matri: ⁊ ſic committentes ingratitu
dinem contra matrem, non habent beneficiũ
illiꝰ. l. ne detur filijs occaſio delinquẽdi. ⁊ hoc
ſi liquide probetur ingratitudo, nõ enĩ in hoc
credetur aſſertioni mr̃is, que forte irrationabi
le gerit odiũ ad filium. h. d. Et not. qđ ex irra-
1 tionabili odio non conſentit. ¶ † Item no. ꝙ
non preſumitur ingratitudo. Item no. qđ in-
g gratitudo[g] eſt approbanda liquido ⁊ in dubi-
tanter, vnde dubia probatio nõ eſt probatio,
nec deberet ſuper hoc deferri ſacramẽtum in
defectum probationis: quia lex preciſe requi
rit indubitatam probationẽ. ¶ In tex. ibi, ma
iorũ, maiores noſtri dicũtur noſtri genitores,
vel progenitores. Ibi, ſanctiõi. que eſt. s̃. de in
2 offi. teſta. l. omnimodo. ¶ † Ibi, tantum. Iſta
dictio facit quod illa opi. que habet equitatẽ,
debet ſeruari: ſed lex precedẽs facit in oppoſi
tum, dic vt dixi in. l. hac edictali. Ibi, licẽtia. in
mala parte intellige, ideſt quedã libertas ſine
freno alicuius tẽperantie. ⁊ ſubdit laſciuia ⁊c.
Ibi, irrationabile. nota hic de irrationabili
odio. qđ facit ad queſtionem, an maſculinum
cõcipiat femininũ, ⁊ dicitur quod nõ in odio
irrationabili. Jac. de are.

¶ Si ſecundo nupſerit mulier, cui maritus
vſumfructum reliquit. Tit. x.

1 ☞ Index, ſi per ſententiam iuſſit fundum re-
ſtitui cum fructibus: ſi quantitas fructuum
non exprimatur, an ſententia valeat.

¶ Lex vnica.

Si vſumfructũ. Dictũ eſt in ſuperioribus qua
pena puniatur tranſiens ad ſe-
cunda vota circa donata, vel re-
licta a primo viro, extãtibus liberis: videlicet
vt predita proprietate, effectualiter vſuſfru-
ctus retineatur, mõ qꝛ poterat dubitari quid
iuris ſi cõiunx ſuperſtes lucrabatur ſolũ vſum-
fructum, vtrum illum vſumfructum perdat
per tranſitum ad ſecunda vota: ideo emana-
uit hec lex. que diuiditur in duas partes: quia
primo determinat caſum quẽ dixi de vſufru-
ctu donato, vel relicto. ſecundo cõfirmat ſtatu
ta vetera. quando plenũ dominium erat lucra
tum. ſecunda ibi, de vſufructu vero ⁊c. h. dicit.
¶ Mulier tranſiẽs ad ſecunda vota, vſumfru
ctũ ſibi relictũ a primo marito pdit: ⁊ liberis
prioris mr̃imonij reſtituit: ⁊ ſi e in mora expreſ
ſa, vel tacita reſtituẽdi, ꝯdẽnat ad omnes fru-
ctus quos percepit indebite: ſecus ſi erat lucra

a ¶ Cõſuetudo. In
cõtrariũ facit tex.
in pe. ff. §. diſcipu
li. ibi, qđ primũ
eſt aliud añ ſe ha
bere nõ põt. ⁊ vi-
de tex. ĩ. c. Joſep.
extra de verb. ſig.
b ¶ Filij. Vide Bal.
in. c. j. in fi. prin. de
feud. ⁊ ĩ aut. hoc
amplius. ĩter me
dium. j. de fideic.
c ¶ Hypotheca. Vi
de p Bal. in. l. iij.
j. de priui. fiſc.
d ¶ Raro. Vide. l.
ius agnationis. ⁊
ibi bar. ff. de pac.
e ¶ Rõnẽ. An pa-
ter ⁊ mater teneã
tur filio reddere
rõnem de admini
ſtratione bonorũ
ꝗ filio debẽt reſer
uari, vide Bal. in
l. filiũ. ĩ vl. col. s̃. fa
mi. erc. ⁊ in. l. cum
opʒ. §. fi. ad fi. j. de
bo. que lib. vbi đt
hãc gl. eſſe ſing. ⁊
in. l. fi. §. ſin autem
es alienũ. in ver.
preterea. eo. tit.
f ¶ No. verbũ. Viđ
Bal. in. l. hac edi
ctali. ĩ ver. ampliꝰ
circa iſtã materiã
vſqʒ ĩ fi. §. s̃. e. ⁊ vi
de qđ hic ſtatĩ ſe-
quit. ⁊ ꝯ iſtud fa-
cit tex. in. l. pri. ibi
tãtum. ⁊ ibi Bal.
g ¶ Ingratitudo.
Not. qñ lex reqrit
indubitatũ proba
tionẽ, nõ defertur
ſacramẽtũ legis.
qꝛ reqrit liquidã:
vt probatur hic ĩ
tex. iũcto do. bal.
hic: qꝛ idẽ eſt dice
re liquidũ, qđ in-
dubitatuʒ: vt no.
Bal. hic. ĩ fi. ⁊ ad
de gl. ĩ. c. j. de ſen.
ex. in. vj. ⁊ idẽ vbi
requirit apertiſſi
ma pbatio ſʒ gl.
ĩ. l. fi. ff. quod me.
cau. Idem vbi re
quiritur perſpi-
cua probatio ſm
Bal. in. l. in bone
fidei. in vlt. co. s̃.
de re. cre. Idẽ vbi
reqrit plena fides
ſm gl. in. c. cupiẽ-
tes. ĩ ver. plenã fi-
dẽ. de elec. ĩ. vj. idẽ
qñ pbatio lucecla
rior requireretur
ſm Bal. in. l. fi. s̃.
ſi mi. ſe maio. di-
xe. ⁊ adde hic
Bal. in. l. j. in. iiij.
op. j. de his que
pe. no.